

RS-2017

Skonsolidowany raport finansowy

Spis treści

1.	Informacje ogólne	4
1.1.	Informacje o grupie kapitałowej	4
1.2.	Informacje o jednostce dominującej	4
1.3.	Przedmiot działalności jednostki dominującej oraz grupy kapitałowej	4
1.4.	Skład grupy kapitałowej	4
1.5.	Skład Zarządu i Rady Nadzorczej	9
2.	Informacje o podstawie sporządzenia sprawozdania finansowego, walucie sprawozdawczej oraz zastosowanym poziomie zaokrągleń	10
2.1.	Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego	10
2.2.	Zasady zastosowanych Międzynarodowych Standardów Rachunkowości Finansowej	10
2.3.	Waluta sprawozdawcza oraz zastosowany poziom zaokrągleń	12
2.4.	Czas trwania działalności grupy	12
2.5.	Zatwierdzenie sprawozdania finansowego	12
3.	Skonsolidowane sprawozdanie finansowe grupy kapitałowej Apator	13
3.1.	Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej	13
3.2.	Skonsolidowane sprawozdanie z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów	15
3.3.	Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	17
3.4.	Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych	20
4.	Stosowane zasady rachunkowości	22
4.1.	Podstawa sporządzenia (zasady ogólne)	22
4.2.	Konsolidacja	22
4.2.1.	Zasady konsolidacji	22
4.2.2.	Inwestycje w podmioty współkontrolowane	23
4.2.3.	Wartość firmy	23
4.3.	Szczegółowe zasady wyceny aktywów i pasywów stosowane w grupie kapitałowej	23
4.3.1.	Wartości niematerialne	23
4.3.2.	Rzeczowe aktywa trwałe	24
4.3.3.	Leasing	25
4.3.4.	Nieruchomości inwestycyjne	25
4.3.5.	Aktywa trwałe i grupy aktywów netto przeznaczone do zbycia	26
4.3.6.	Zapasy	26
4.3.7.	Koszty finansowania zewnętrznego	26
4.3.8.	Dotacje rządowe	27
4.3.9.	Instrumenty finansowe	27
4.3.10.	Rezerwy	30
4.3.11.	Świadczenia pracownicze	30
4.3.12.	Przychody	31
4.3.13.	Transakcje w walutach obcych	32
4.3.14.	Podatki	32
4.3.15.	Ulga strefowa wynikająca z prowadzenia działalności w Specjalnej Strefie Ekonomicznej	33
4.3.16.	Kapitały własne	33
5.	Raportowanie segmentów działalności	34
6.	Podstawowe osądy i podstawy szacowania niepewności	34

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 2
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenie:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

7.	Informacja dotycząca sezonowości działalności.....	35
8.	Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego	36
8.1.	Segmenty operacyjne	36
8.2.	Informacje geograficzne	37
8.3.	Wartości niematerialne	38
8.4.	Wartość firmy	39
8.5.	Rzeczowe aktywa trwałe	41
8.6.	Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	45
8.7.	Nieruchomości inwestycyjne.....	46
8.8.	Inwestycje w jednostkach współkontrolowanych	46
8.9.	Pozostałe aktywa finansowe	48
8.10.	Zapasy.....	49
8.11.	Należności handlowe oraz pozostałe należności.....	50
8.12.	Pożyczki udzielone.....	51
8.13.	Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	51
8.14.	Rozliczenia międzyokresowe	52
8.15.	Kapitał podstawowy	52
8.16.	Pozostałe kapitały	53
8.17.	Udziały niesprawujące kontroli	54
8.18.	Kredyty i pożyczki	55
8.19.	Rezerwy na zobowiązania oraz zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych.....	62
8.20.	Zobowiązania	64
8.21.	Podatek dochodowy	65
8.22.	Koszty rodzajowe	66
8.23.	Pozostałe przychody i koszty operacyjne	67
8.24.	Przychody i koszty finansowe.....	68
8.25.	Działalność zaniechana.....	69
8.26.	Objaśnienia dotyczące skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych.....	71
8.27.	Kontrakty długoterminowe	74
8.28.	Leasing finansowy	74
8.29.	Przyszłe płatności z tytułu leasingu operacyjnego nieuwjęte w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej.....	75
8.30.	Instrumenty finansowe	76
8.31.	Pochodne instrumenty finansowe, rachunkowość zabezpieczeń	79
8.32.	Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym.....	81
8.33.	Zakup jednostek zależnych	86
8.34.	Informacje na temat podmiotów powiązanych	86
8.35.	Pozycje warunkowe i pozostałe pozycje nieuwjęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	89
8.36.	Struktura zatrudnienia	90
8.37.	Wysokość wynagrodzenia podmiotu uprawnionego do badania sprawozdania finansowego.....	90
8.38.	Korekta danych porównawczych.....	90
8.39.	Zdarzenia następujące po zakończeniu okresu sprawozdawczego	93
9.	Podpisy	94

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 3
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenie:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

1. Informacje ogólne

1.1. Informacje o grupie kapitałowej

Grupa kapitałowa Apator składa się z jednostki dominującej Apator S.A. oraz jej spółek zależnych.

1.2. Informacje o jednostce dominującej

Jednostka dominująca Apator Spółka Akcyjna z siedzibą w Toruniu (ul. Gdańska 4a lok C4) została utworzona przez pracowników zlikwidowanego przedsiębiorstwa państwowego działającego pod nazwą Pomorskie Zakłady Aparatury Elektrycznej Apator w Toruniu. Rejestracja w Sądzie Rejonowym w Toruniu V Wydział Gospodarczy nastąpiła w dniu 14 stycznia 1993 roku pod numerem RHB 1364. W dniu 24 października 2001 roku dokonano wpisu do Rejestru Przedsiębiorców Sądu Rejonowego w Toruniu, VII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod numerem 0000056456. Jednostka dominująca prowadzi działalność na terytorium Polski na podstawie przepisów Kodeksu Spółek Handlowych.

1.3. Przedmiot działalności jednostki dominującej oraz grupy kapitałowej

Zgodnie ze statutem jednostki dominującej, podstawowym przedmiotem działalności jest działalność produkcyjna i usługowa w zakresie aparatury rozdzielczej i sterowniczej energii elektrycznej oraz sprzedaż aparatury i systemów pomiarowych. Akcje APATOR S.A. notowane są na rynku podstawowym – sektor według klasyfikacji GPW w Warszawie „przemysł elektromaszynowy”.

Jednostki wchodzące w skład grupy kapitałowej skupione są generalnie wokół działalności związanej z produkcją i sprzedażą instrumentów i przyrządów pomiarowych, aparatury kontrolno-pomiarowej, rozdzielczej i sterowniczej, systemów informatycznych klasy SCADA oraz współpracujących z nimi urządzeń telemechaniki, zabezpieczeń oraz innych urządzeń sieciowych dla systemów rozproszonych, zapewniających możliwość zdalnego sterowania i nadzoru sieci elektroenergetycznej w pełnym zakresie napięć oraz urządzeń odczytujących i transmitujących dane.

1.4. Skład grupy kapitałowej

W skład grupy kapitałowej Apator („Grupa Apator”) w roku 2017 wchodził Apator S.A. oraz następujące spółki zależne:

Apator Control Sp. z o.o. (Toruń) – zależna od Apator S.A.
 Apator Mining Sp. z o.o. (Katowice) – zależna od Apator S.A.
 FAP Pafal S.A. (Świdnica) – zależna od Apator S.A.
 Apator Metrix S.A. (Tczew) – zależna od Apator S.A.
 Apator GmbH (Berlin, Niemcy) – zależna od Apator S.A.
 Apator Rector Sp. z o.o. (Zielona Góra) – zależna od Apator S.A.
 Apator Powogaz S.A. (Poznań) – zależna od Apator S.A.
 Apator Elkomtech S.A. (Łódź) – zależna od Apator S.A.
 Apator Telemetry Sp. z o.o. (Słupsk) – zależna od Apator Powogaz S.A.
 Apator Metroteks TOV (Kijów, Ukraina) – zależna od Apator Powogaz S.A.
 Apator Metra s.r.o. (Sumperk, Czechy) – zależna od Apator Powogaz S.A.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 4
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenie:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

Apator Miitors ApS. (Aarhus, Dania) – zależna od Apator Powogaz S.A.

George Wilson Industries Ltd. (Coventry, Wielka Brytania) – zależna od Apator Metrix S.A.

Grupa Apator posiadała udział w następujących jednostkach współkontrolowanych:

ZAO Teplovodomer (Mytishi, Rosja) – jednostka współkontrolowana przez Apator Powogaz S.A.

Inda d.o.o. (Słowenia) – jednostka współkontrolowana przez George Wilson Industries Ltd.

Zmiany w grupie kapitałowej w trakcie 2017 roku

Ze skutkiem na dzień 2 sierpnia 2017 roku zostało w KRS zarejestrowane połączenie firm Apator Telemetry Sp. z o.o. oraz iMeters Sp. z o.o. W tym dniu spółka iMeters formalnie przestała istnieć jako odrębny podmiot, a cały jej majątek stał się automatycznie majątkiem Apator Telemetry Sp. z o.o.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 5
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenie:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

Jednostki wchodzące w skład grupy kapitałowej objęte konsolidacją

Firma	Siedziba	Podstawowy przedmiot działalności	Właściwy Sąd/ organ prowadzący rejestry	Udział w kapitale	Metoda konsolidacji	Uwagi
APATOR MINING Sp. z o.o.	Katowice	Produkcja aparatury rozdzielczej i sterowniczej, energii elektrycznej, sprzętu elektrycznego, urządzeń dźwigowych, pomp i sprężarek oraz działalność usługowa w tym zakresie	Sąd Rejonowy w Katowicach, VIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego; KRS 0000047770	100,00%	Pełna	Zależna
APATOR CONTROL Sp. z o.o.	Toruń	Produkcja aparatury rozdzielczej i sterowniczej, sprzętu elektrycznego oraz działalność usługowa w tym zakresie, a także prace badawczo – rozwojowe w dziedzinie nauk technicznych	Sąd Rejonowy w Toruniu, VII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego; KRS 0000016020	100,00%	Pełna	Zależna
APATOR METRIX S.A.	Tczew	Produkcja instrumentów i przyrządów pomiarowych, kontrolnych, nawigacyjnych i innego przeznaczenia	Sąd Rejonowy w Gdańsku, IX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego; KRS 0000046259	100,00%	Pełna	Zależna
FAP „PAFAL” S.A.	Świdnica	Produkcja aparatury kontrolno-pomiarowej, elektrycznej i elektronicznej, działalność handlowa, usługi serwisowe	Sąd Rejonowy dla Wrocławia – Fabrycznej we Wrocławiu, IX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego; KRS 0000057162	100,00%	Pełna	Zależna
APATOR RECTOR Sp. z o.o.	Zielona Góra	Informatyka, działalność wydawnicza, poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji	Sąd Rejonowy w Zielonej Górze, VIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego; KRS 0000297413	100,00%	Pełna	Zależna
APATOR POWOGAZ S.A.	Poznań	Produkcja instrumentów i przyrządów pomiarowych, kontrolnych, badawczych, nawigacyjnych, produkcja pozostałych maszyn ogólnego przeznaczenia	Sąd Rejonowy Poznań – Nowe Miasto i Wilda w Poznaniu, VIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego; KRS 0000028129	100,00%	Pełna	Zależna
Aparator Elkomtech S.A.	Łódź	Produkcja systemów informatycznych klasy SCADA oraz współpracujących z nimi urządzeń telemechaniki, zabezpieczeń oraz innych urządzeń sieciowych dla systemów rozproszonych	Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi, XX Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego; KRS 0000009308	100,00%	Pełna	Zależna

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 6
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenie:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

Firma	Siedziba	Podstawowy przedmiot działalności	Właściwy Sąd/ organ prowadzący rejestry	Udział w kapitale	Metoda konsolidacji	Uwagi
APATOR GmbH	Berlin	Sprzedaż systemów przedpłatowych liczników energii elektrycznej i gazomierzy	HRB 123670B Charlottenburg	100,00%	Pełna	Zależna
APATOR TELEMETRIA Sp. z o.o.	Słupsk	Produkcja urządzeń odczytujących i transmitujących dane, produkcja systemowych aplikacji informatycznych	Sąd Rejonowy Gdańsk – Północ w Gdańsku, VIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego; KRS 0000290726	51,50%	Pełna	Zależna pośrednio Udział pośredni
APATOR METROTEKS TOV	Kijów Ukraina	Dystrybucja wodomierzy i ciepłomierzy		61,00%	Pełna	Zależna pośrednio Udział pośredni
APATOR METRA S.R.O.	Sumperk Czechy	Produkcja systemu podzielników kosztów, termometrów i termostatów		100,00%	Pełna	Zależna pośrednio Udział pośredni
GEORGE WILSON INDUSTRIES Ltd.	Coventry Wielka Brytania	Produkcja i sprzedaż gazomierzy domowych oraz przemysłowych; smart metering w zakresie pomiaru gazu		100,00%	Pełna	Zależna pośrednio Udział pośredni
Apator Miitors ApS.	Aarhus Dania	Projektowanie i rozwój technologii ultradźwiękowych w obszarze opomiarowania wody i ciepła		100,00%	Pełna	Zależna pośrednio Udział pośredni

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 7
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenie:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

Jednostki współkontrolowane objęte konsolidacją:

Firma	Siedziba	Podstawowy przedmiot działalności	Właściwy Sąd/ organ prowadzący rejestry	Udział w kapitale	Metoda konsolidacji	Uwagi
ZAO „Teplovodomer”	Mytishi Rosja	Produkcja i sprzedaż wodomierzy i ciepłomierzy oraz ich legalizacja i serwis		50,00%	Wycena metodą praw własności	Współkontrolowana pośrednio Udział pośredni
Inda d.o.o.	Słowenia	Prace rozwojowe nad liczydłami elektronicznymi i technologiami komunikacyjnymi wykorzystywanymi w smart meteringu		35,00%	Wycena metodą praw własności	Współkontrolowana pośrednio Udział pośredni

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 8
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

1.5. Skład Zarządu i Rady Nadzorczej

Zarząd

Mirosław Klepacki – Prezes Zarządu (od 16 listopada 2017 r.)

Andrzej Szostak – Prezes Zarządu (od 1 stycznia do 15 listopada 2017 r.)

Piotr Nowak – Członek Zarządu (do 3 stycznia 2018 r.)

Piotr Dobrowolski – Członek Zarządu (od 1 stycznia 2017 r. do 27 lutego 2017 r.)

Agnieszka Nosal – Członek Zarządu (od 1 stycznia do 30 listopada 2017 r.)

Arkadiusz Chmielewski – Członek Zarządu (od 12 czerwca 2017 do 30 listopada 2017 r.)

Rada Nadzorcza

Janusz Niedźwiecki – Przewodniczący Rady Nadzorczej

Mariusz Lewicki – Zastępca Przewodniczącego Rady Nadzorczej

Janusz Marzygliński – Członek Rady Nadzorczej

Danuta Guzowska – Członek Rady Nadzorczej

Marcin Murawski – Członek Rady Nadzorczej

Kazimierz Piotrowski – Członek Rady Nadzorczej

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 9
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

2. Informacje o podstawie sporządzenia sprawozdania finansowego, walucie sprawozdawczej oraz zastosowanym poziomie zaokrągleń

2.1. Podstawa sporządzenia sprawozdania finansowego

Prezentowane roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe grupy kapitałowej Apator na dzień oraz za rok kończący się 31 grudnia 2017 roku sporządzone zostało zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Rachunkowości, Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej oraz związanymi z nimi interpretacjami ogłoszonymi w formie rozporządzeń Komisji Europejskiej.

Roczne skonsolidowane sprawozdanie finansowe grupy kapitałowej Apator obejmuje rok 2017 oraz zawiera dane porównawcze za rok 2016.

2.2. Zasady zastosowanych Międzynarodowych Standardów Rachunkowości Finansowej

Przy sporządzaniu skonsolidowanego sprawozdania finansowego za okres od 1 stycznia 2017 r. do 31 grudnia 2017 r. zastosowano takie same zasady (politykę) rachunkowości i metody obliczeniowe, co w ostatnim skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za rok zakończony 31 grudnia 2016 r., z wyjątkiem zmian opisanych w nocie 8.38 informacji dodatkowych.

STANOWISKO ODNOŚNIE NOWYCH STANDARDÓW I INTERPRETACJI MIĘDZYNARODOWYCH STANDARDÓW SPRAWOZDAWCZOŚCI FINANSOWEJ

Następujące nowe Standardy, zmiany do Standardów i Interpretacje nie zostały przyjęte przez UE lub nie są jeszcze obowiązujące dla okresów rocznych kończących się 31 grudnia 2017 r. i nie zostały zastosowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym:

- MSSF 15 Przychody z umów z klientami - dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2018 r.,
- Zmiany do MSSF 15 Przychody z umów z klientami - dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2018 r.,
- MSSF 9 Instrumenty finansowe – dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2018 r.,
- Zmiany do MSSF 9 Instrumenty finansowe – dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2019 r.,
- MSSF 16 Leasing - dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2019 r.,
- MSSF 14 Regulacyjne rozliczenia międzyokresowe - dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2016 r. – Komisja Europejska podjęła decyzję o niezatwierdzeniu tego przejściowego Standardu w oczekiwaniu na Standard właściwy,
- Sprzedaż lub Przekazanie Aktywów Pomiędzy Inwestorem a Spółką Stowarzyszoną lub Wspólnym Przedsięwzięciem (Zmiany do MSSF 10 Jednostkowe Sprawozdania Finansowe oraz do MSR 28 Jednostki Stowarzyszone) – dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2016 r. – Komisja Europejska podjęła decyzję o odroczeniu zatwierdzenia tych zmian na czas nieokreślony,
- Zmiany do MSSF 2 Płatności na bazie akcji - dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2018 r.,
- Zmiany do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej 2014-2016 - dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2018 r. (za wyjątkiem zmian do MSSF 12 które obowiązują w stosunku do okresów rocznych zaczynających się 1 stycznia 2017 r. lub później),
- KIMSF 22 Transakcje w Obcej Walucie oraz Zaliczki - dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2018 r.,

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 10
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

- Zmiany do MSR 40 Nieruchomości Inwestycyjne - dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2018 r.,
- KIMSF 23 Niepewność Związana z Ujęciem Podatku Dochodowego - dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2019 r.,
- Zmiany do MSR 28 Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych oraz wspólnych przedsięwzięciach - dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2019 r.,
- Zmiany do Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej 2015-2017 - dla okresów rozpoczynających się 1 stycznia 2019 r.

Grupa ma zamiar zastosować je dla okresów, dla których będą obowiązujące po raz pierwszy.

WPŁYW NOWYCH STANDARDÓW, ZMIAN DO STANDARDÓW I INTERPRETACJI NA SKONSOLIDOWANE SPRAWOZDANIE FINANSOWE

Z dniem 1 stycznia 2018 r. wszedł w życie MSSF 9 Instrumenty finansowe. Opublikowany standard wprowadza nowe zasady klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych i zobowiązań finansowych, ustalania odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości aktywów finansowych oraz rachunkowości zabezpieczeń. W związku z wejściem w życie MSSF 9 i wynikającej z niego nowej klasyfikacji aktywów finansowych, Grupa nie będzie dokonywać zmiany prezentacji aktywów i zobowiązań finansowych w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej. Grupa nie posiada aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży. Przeprowadzona analiza dla potrzeb zastosowania MSSF 9 wskazuje, że na 1 stycznia 2018 r. nie ma konieczności ujęcia dodatkowych odpisów.

Z dniem 1 stycznia 2018 r. wszedł w życie MSSF 15 Przychody z umów z klientami. Zgodnie z nowym Standardem Grupa będzie stosować pięciostopniowy model, aby określić moment ujęcia przychodów oraz ich wysokość. Przeprowadzona analiza dla potrzeb zastosowania MSSF 15 wskazuje, że kapitał własny Grupy na dzień 1 stycznia 2018 r. zwiększy się o 387 tys. zł. Na podstawie przeprowadzonej analizy wpływu MSSF 15 na skonsolidowane sprawozdanie finansowe Grupy Apator zidentyfikowano obszary, na które nowe wymagania mają szczególny wpływ. Zmiany w zakresie ujęcia przychodów ze sprzedaży dotyczą:

- zmiany momentu ujęcia przychodów ze sprzedaży usług, ujmowanych dotychczasowo zgodnie z Międzynarodowym Standardem Rachunkowości 11 Umowy o usługę budowlaną („MSR 11”)
- alokacji wynagrodzenia umownego do zidentyfikowanych zobowiązań do świadczenia usług związanych z udzieleniem bezpłatnego serwisu
- momentu ujęcia przychodów ze sprzedaży licencji

Z dniem 1 stycznia 2019 r. wchodzi w życie MSSF 16 Leasing. W odniesieniu do leasingobiorców nowy Standard eliminuje występujące obecnie rozróżnienie pomiędzy leasingiem finansowym oraz operacyjnym. Ujęcie leasingu operacyjnego w jednostkowym sprawozdaniu z sytuacji finansowej spowoduje rozpoznanie nowego składnika aktywów – prawa do użytkowania przedmiotu leasingu – oraz nowego zobowiązania – zobowiązania do dokonania płatności z tytułu leasingu. Prawa do użytkowania aktywów w leasingu podlegać będą umorzeniu, natomiast od zobowiązania naliczane będą odsetki. Spowoduje to powstanie większych kosztów w początkowej fazie leasingu, nawet w przypadku, gdy jego strony uzgodniły stałe opłaty roczne. Ujęcie umów leasingu u leasingodawcy w większości przypadków pozostanie niezmienione w związku z utrzymanym podziałem na umowy leasingu operacyjnego oraz finansowego. Obecnie Grupa prowadzi analizy Standardu zmierzające do ustalenia wartości korekt. Grupa oczekuje, iż w momencie początkowego ujęcia Standard może mieć wpływ na jej jednostkowe sprawozdanie finansowe. Nowy standard wpłynie na zwiększenie sumy bilansowej, zmieni klasyfikację kosztów w rachunku wyników oraz prezentację przepływów pieniężnych. W rachunku wyników wydatki z tytułu najmu i dzierżawy, uznanych wg nowego przepisu jako leasing, zostaną zastąpione kosztami amortyzacji i kosztem odsetek (podobnie do obecnego ujęcia leasingu finansowego zgodnie z MSR 17). W

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 11
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

rezultacie na wczesnym etapie trwania umowy pojawi się koszt z tytułu leasingu, który spowoduje zmniejszenie dochodów i wartości kapitału własnego natychmiast po początkowym ujęciu leasingu, który dziś ujmowany jest jako leasing operacyjny. Nowe wymagania eliminują pojęcie leasingu operacyjnego, a co za tym idzie pozabilansowe ujęcie użytkowanych na tej podstawie aktywów. Wszystkie użytkowane aktywa i odpowiadające im zobowiązania do zapłaty czynszów zostaną ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej. Wpłynie to na zmianę podstawy kalkulacji powszechnie używanych wskaźników finansowych, takich jak wskaźniki zadłużenia, czy EBITDA. Zwiększy to porównywalność danych pomiędzy spółkami, ale może mieć również wpływ na kowenanty w umowach kredytowych, ratingi kredytów, koszty finansowe oraz postrzeganie Grupy przez interesariuszy.

2.3. Waluta sprawozdawcza oraz zastosowany poziom zaokrągleń

Walutą sprawozdawczą niniejszego skonsolidowanego sprawozdania finansowego jest złoty polski, a wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej).

Walutą funkcjonalną jednostki dominującej jest złoty polski.

2.4. Czas trwania działalności grupy

Czas trwania działalności jednostki dominującej Apator S.A. oraz jednostek objętych konsolidacją jest nieoznaczony.

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone przy założeniu kontynuacji działalności gospodarczej w dającej się przewidzieć przyszłości, to jest w okresie nie krótszym niż 12 miesięcy licząc od końca okresu sprawozdawczego.

2.5. Zatwierdzenie sprawozdania finansowego

Niniejsze skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone i podpisane przez Zarząd jednostki dnia 27 kwietnia 2018 roku.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 12
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

3. Skonsolidowane sprawozdanie finansowe grupy kapitałowej Apator

3.1. Skonsolidowane sprawozdanie z sytuacji finansowej

WYSZCZEGÓLNIENIE	NOTA	na dzień		
		31.12.2017	31.12.2016*	01.01.2016*
Aktywa trwałe		460 942	450 114	430 329
Wartości niematerialne	8.3	92 370	85 846	76 085
Wartość firmy jednostek zależnych	8.4	119 642	122 947	122 685
Rzeczowe aktywa trwałe	8.5	194 807	185 412	184 187
Nieruchomości inwestycyjne	8.7	1 354	1 491	1 633
Inwestycje w jednostkach współkontrolowanych konsolidowane metodą praw własności	8.8	2 517	2 776	2 569
Pozostałe długoterminowe aktywa finansowe	8.9	263	143	2
- w pozostałych jednostkach		263	143	2
Należności długoterminowe	8.11	7 663	6 623	7 387
- od pozostałych jednostek		7 663	6 623	7 387
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	8.14	38	30	62
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	8.21	42 288	44 846	35 719
Aktywa obrotowe		378 540	391 570	362 529
Zapasy	8.10	126 418	147 839	125 216
Należności handlowe	8.11	172 494	185 616	150 023
- od jednostek powiązanych		829	4 754	1 448
- od pozostałych jednostek		171 665	180 862	148 575
Należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	8.11	1 621	3 095	1 942
Należności z tytułu innych podatków, ceł i ubezpieczeń społecznych	8.11	10 334	10 538	8 363
Pozostałe należności krótkoterminowe	8.11	13 202	17 305	30 487
- od pozostałych jednostek		13 202	17 305	30 487
Pozostałe krótkoterminowe aktywa finansowe	8.9	8 520	2 026	1 124
- w pozostałych jednostkach		8 520	2 026	1 124
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	8.13	41 602	22 009	42 384
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	8.14	3 580	3 142	2 990
Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	8.6	769	-	-
AKTYWA RAZEM		839 482	841 684	792 858

* - przekształcone zgodnie z notą 8.38

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 13
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE	NOTA	na dzień		
		31.12.2017	31.12.2016*	01.01.2016*
Kapitał własny		455 498	443 280	419 549
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej		450 993	439 399	415 556
Kapitał podstawowy	8.15	3 311	3 311	3 311
Pozostałe kapitały	8.16	426 825	357 720	318 398
Kapitał z przeszacowania programu określonych świadczeń		273	9	(58)
Kapitał z wyceny transakcji zabezpieczających oraz różnice kursowe z konsolidacji		(3 661)	(4 971)	(2 986)
Niepodzielony wynik finansowy		24 245	83 330	96 891
- niepodzielony wynik z lat ubiegłych		(7 997)	36 847	46 367
- wynik bieżącego okresu		42 569	56 810	59 376
- odpisy z wyniku bieżącego roku		(10 327)	(10 327)	(8 852)
Udziały niesprawujące kontroli	8.17	4 505	3 881	3 993
Zobowiązania		383 984	398 404	373 309
Zobowiązania i rezerwy długoterminowe		65 529	96 259	128 510
Długoterminowe kredyty i pożyczki	8.18	32 310	54 824	82 581
- od pozostałych jednostek		32 310	54 824	82 581
Zobowiązania długoterminowe	8.20	9 616	24 381	29 199
- wobec pozostałych jednostek		9 616	24 381	29 199
Rezerwa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	8.21	8 499	8 215	7 996
Rezerwy długoterminowe na zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	8.19	6 736	8 215	8 343
Pozostałe rezerwy długoterminowe	8.19	8 368	624	391
Zobowiązania i rezerwy krótkoterminowe		318 455	302 145	244 799
Krótkoterminowe kredyty i pożyczki	8.18	135 653	139 599	112 007
- od pozostałych jednostek		135 653	139 599	112 007
Zobowiązania handlowe	8.20	88 958	93 458	66 148
- wobec jednostek powiązanych		619	-	4
- wobec pozostałych jednostek		88 339	93 458	66 144
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	8.20	4 279	2 818	2 799
Zobowiązania z tytułu innych podatków, ceł i ubezpieczeń społecznych	8.20	16 217	13 003	14 492
Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe	8.20	39 972	28 781	34 283
- wobec jednostek powiązanych		-	-	88
- wobec pozostałych jednostek	8.19	39 972	28 781	34 195
Rezerwy krótkoterminowe na zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	8.19	18 287	13 312	10 733
Pozostałe rezerwy krótkoterminowe	8.18	15 089	11 174	4 337
PASYWA RAZEM		839 482	841 684	792 858

* - przekształcone zgodnie z notą 8.38

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 14
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

3.2. Skonsolidowane sprawozdanie z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów

WYSZCZEGÓLNIENIE	NOTA	za okres	
		od 01.01.2017	od 01.01.2016
		do 31.12.2017	do 31.12.2016*
Działalność kontynuowana			
Przychody ze sprzedaży	8.1	883 196	841 161
Przychody ze sprzedaży produktów i usług		844 330	803 703
- jednostkom powiązanym		20 612	21 022
- pozostałym jednostkom		823 718	782 681
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów		38 866	37 458
- jednostkom powiązanym		86	189
- pozostałym jednostkom		38 780	37 269
Koszt własny sprzedaży	8.1	(649 620)	(628 961)
Koszt sprzedanych produktów i usług		(621 311)	(600 529)
- jednostkom powiązanym		(13 158)	(12 813)
- pozostałym jednostkom		(608 153)	(587 716)
Koszt sprzedanych towarów i materiałów		(28 309)	(28 432)
- jednostkom powiązanym		(83)	(145)
- pozostałym jednostkom		(28 226)	(28 287)
Zysk brutto ze sprzedaży		233 576	212 200
Koszty sprzedaży	8.1	(44 748)	(38 125)
Koszty ogólnego zarządu	8.1	(118 578)	(103 650)
Zysk ze sprzedaży		70 250	70 425
Pozostałe przychody (koszty) operacyjne, w tym:	8.23	(8 669)	(4 589)
Przychody		7 036	4 010
Koszty		(15 705)	(8 599)
Udział w zyskach jednostek objętych konsolidacją metodą praw własności	8.8	1 149	1 512
Zysk z działalności operacyjnej		62 730	67 348
Koszty finansowe, w tym:	8.24	(4 513)	(5 488)
Przychody		6 344	1 932
Koszty		(10 857)	(7 420)
Zysk przed opodatkowaniem		58 217	61 860
Bieżący podatek dochodowy		(15 209)	(16 318)
Odroczony podatek dochodowy		(512)	10 518
Zysk netto z działalności kontynuowanej		42 496	56 060
Działalność zaniechana			
Zysk netto z działalności zaniechanej	8.25	1 412	2 080

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 15
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE	NOTA	za okres	
		od 01.01.2017	od 01.01.2016
		do 31.12.2017	do 31.12.2016*
<i>Działalność kontynuowana i zaniechana</i>			
Zysk netto		43 908	58 140
<i>Inne całkowite dochody</i>			
Inne całkowite dochody netto		1 546	(1 907)
Pozycje, które mogą w przyszłości być przeklasyfikowane do wyniku finansowego:			
Różnice kursowe z przeliczenia jednostek zagranicznych		(4 987)	(1 282)
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń wraz z efektem podatkowym		6 269	(692)
Pozycje, które w przyszłości nie będą przeklasyfikowane do wyniku finansowego:			
Przeszacowanie rezerwy z tytułu programu określonych świadczeń wraz z efektem podatkowym		264	67
Całkowite dochody ogółem		45 454	56 233
Zysk netto, z tego przypadający:		43 908	58 140
akcjonariuszom jednostki dominującej		42 569	56 810
akcjonariuszom niesprawującym kontroli		1 339	1 330
Całkowite dochody ogółem, z tego przypadające:		45 454	56 233
akcjonariuszom jednostki dominującej		44 143	54 892
akcjonariuszom niesprawującym kontroli		1 311	1 341
Zysk netto na jedną akcję zwykłą:			
- podstawowy		1,44	1,93
- rozwodniony		1,44	1,93
Zysk netto z działalności kontynuowanej na jedną akcję zwykłą:			
- podstawowy		1,39	1,85
- rozwodniony		1,39	1,85
Średnia ważona liczba akcji		29 507 028	29 507 028

* - przekształcone zgodnie z notą 8.38

WYSZCZEGÓLNIENIE	NOTA	za okres	
		od 01.01.2017	od 01.01.2016
		do 31.12.2017	do 31.12.2016*
Zysk z działalności operacyjnej		62 730	67 348
Amortyzacja		39 284	34 778
EBITDA		102 014	102 126

* - przekształcone zgodnie z notą 8.38

Powyższe informacje nie są wymagane przez MSSF. Nie jest to standardowa miara występująca w MSSF, a zatem może nie być porównywalna do podobnych miar raportowanych przez inne jednostki.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 16
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

3.3. Skonsolidowane sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym

WYSZCZEGÓLNIENIE	KAPITAŁ PRZYPADAJĄCY NA UDZIAŁOWCÓW JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ						Udziały niesprawujące kontroli	KAPITAŁ WŁASNY OGÓŁEM
	Kapitał podstawowy	Pozostałe kapitały	Kapitał z przeszacowania programu określonych świadczeń	Kapitał z wyceny transakcji zabezpieczających oraz różnice kursowe z konsolidacji	Niepodzielony wynik finansowy	Razem		
Saldo na dzień 01.01.2016	3 311	318 398	(58)	(2 986)	97 617	416 282	4 676	420 958
Korekty bilansu otwarcia (nota 8.38)	-	-	-	-	(726)	(726)	(683)	(1 409)
Zmiany zasad rachunkowości	-	-	-	-	-	-	-	-
Saldo po zmianach	3 311	318 398	(58)	(2 986)	96 891	415 556	3 993	419 549
Zmiany w kapitale własnym w okresie od 01.01.2016 do 31.12.2016								
Całkowite dochody:								
Zysk netto za okres od 01.01.2016 do 31.12.2016	-	-	-	-	56 810	56 810	1 330	58 140
Podział wyniku na kapitał zapasowy	-	46 105	-	-	(46 105)	-	-	-
Pokrycie straty z kapitału zapasowego	-	(6 783)	-	-	6 783	-	-	-
Inne całkowite dochody:								
Pozycje, które mogą być w przyszłości przeklasyfikowane do wyniku finansowego:								
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń wraz z efektem podatkowym	-	-	-	(692)	-	(692)	-	(692)
Pozycje, które w przyszłości nie będą przeklasyfikowane do wyniku finansowego:								
Przeszacowanie rezerwy z tytułu programu określonych świadczeń wraz z efektem podatkowym	-	-	67	-	-	67	-	67
Różnice kursowe netto z przeliczenia sprawozdania finansowego na walutę prezentacji	-	-	-	(1 293)	-	(1 293)	11	(1 282)
Inne całkowite dochody ogółem	-	-	67	(1 985)	-	(1 918)	11	(1 907)

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 17
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

WYSZCZEGÓLNIENIE	KAPITAŁ PRZYPADAJĄCY NA UDZIAŁOWCÓW JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ							Udziały niesprawujące kontroli	KAPITAŁ WŁASNY OGÓŁEM
	Kapitał podstawowy	Pozostałe kapitały	Kapitał z przeszacowania programu określonych świadczeń	Kapitał z wyceny transakcji zabezpieczających oraz różnice kursowe z konsolidacji	Niepodzielony wynik finansowy	Razem			
Całkowite dochody ujęte w okresie od 01.01.2016 do 31.12.2016	-	39 322	67	(1 985)	17 488	54 892		1 341	56 233
Transakcje z właścicielami ujęte bezpośrednio w kapitale własnym									
Dywidendy	-	-	-	-	(29 574)	(29 574)		(1 453)	(31 027)
Rozliczenie zaliczkowej dywidendy z roku poprzedniego	-	-	-	-	8 852	8 852		-	8 852
Wyłacone zaliczki na dywidendę	-	-	-	-	(10 327)	(10 327)		-	(10 327)
Saldo na dzień 31.12.2016	3 311	357 720	9	(4 971)	83 330	439 399		3 881	443 280

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 18
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenie:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

WYSZCZEGÓLNIENIE	KAPITAŁ PRZYPADAJĄCY NA UDZIAŁOWCÓW JEDNOSTKI DOMINUJĄCEJ							KAPITAŁ WŁASNY OGÓŁEM
	Kapitał podstawowy	Pozostałe kapitały	Kapitał z przeszacowania programu określonych świadczeń	Kapitał z wyceny transakcji zabezpieczających oraz różnice kursowe z konsolidacji	Niepodzielony wynik finansowy	Razem	Udziały niesprawujące kontroli	
Saldo na dzień 01.01.2017	3 311	357 720	9	(4 971)	86 568	442 637	5 680	448 317
Korekty bilansu otwarcia (nota 8.38)	-	-	-	-	(3 238)	(3 238)	(1 799)	(5 037)
Saldo po zmianach	3 311	357 720	9	(4 971)	83 330	439 399	3 881	443 280
Zmiany w kapitale własnym w okresie od 01.01.2017 do 31.12.2017								
Całkowite dochody:								
Zysk netto za okres od 01.01.2017 do 31.12.2017	-	-	-	-	42 569	42 569	1 339	43 908
Podział wyniku na kapitał zapasowy	-	70 779	-	-	(70 779)	-	-	-
Pokrycie straty z kapitału zapasowego	-	(1 674)	-	-	1 674	-	-	-
Inne całkowite dochody:								
Pozycje, które mogą być w przyszłości przeklasyfikowane do wyniku finansowego:								
Wynik na rachunkowości zabezpieczeń wraz z efektem podatkowym	-	-	-	6 269	-	6 269	-	6 269
Różnice kursowe netto z przeliczenia sprawozdania finansowego na walutę prezentacji	-	-	-	(4 959)	-	(4 959)	(28)	(4 987)
Pozycje, które przyszłości nie będą przeklasyfikowane do wyniku finansowego:								
Przeszacowanie rezerwy z tytułu programu określonych świadczeń wraz z efektem podatkowym	-	-	264	-	-	264	-	264
Inne całkowite dochody ogółem	-	-	264	1 310	-	1 574	(28)	1 546
Całkowite dochody ujęte w okresie od 01.01.2017 do 31.12.2017	-	69 105	264	1 310	(26 536)	44 143	1 311	45 454
Transakcje z właścicielami ujęte bezpośrednio w kapitale własnym								
Dywidendy	-	-	-	-	(32 549)	(32 549)	(687)	(33 236)
Saldo na dzień 31.12.2017	3 311	426 825	273	(3 661)	24 245	450 993	4 505	455 498

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 19
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

3.4. Skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych

WYSZCZEGÓLNIENIE	NOTA	za okres	
		od 01.01.2017	od 01.01.2016
		do 31.12.2017	do 31.12.2016
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk przed opodatkowaniem z działalności kontynuowanej		58 217	61 860
Zysk przed opodatkowaniem z działalności zaniechanej		1 879	2 328
Korekty:		42 387	38 987
Amortyzacja wartości niematerialnych		10 667	8 906
Amortyzacja rzeczowych aktywów trwałych		28 617	25 872
Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży		1 966	-
Zysk na sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych		(1 615)	(957)
Zyski z wyceny nieruchomości inwestycyjnych według wartości godziwej		136	158
Zyski z tytułu zmiany wartości godziwej instrumentów pochodnych		(1 123)	1 321
Koszty odsetek		4 657	5 154
Udziały w zyskach jednostek współkontrolowanych		(1 149)	(1 512)
Przychody z tytułu odsetek		(289)	(73)
Inne korekty	8.26	520	118
Środki pieniężne z działalności operacyjnej przed uwzględnieniem zmian w kapitale obrotowym		102 483	103 175
Zmiana stanu zapasów		21 421	(22 564)
Zmiana stanu należności	8.26	17 348	(20 776)
Zmiana stanu zobowiązań	8.26	9 119	20 095
Zmiana stanu rezerw	8.26	15 753	9 645
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych	8.26	(446)	(3 672)
Inne korekty	8.26	(314)	(431)
Środki pieniężne wygenerowane w toku działalności operacyjnej		165 364	85 472
Zapłacony podatek dochodowy		(14 574)	(20 463)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej		150 790	65 009
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Wydatki na nabycie wartości niematerialnych	8.26	(17 837)	(16 002)
Wydatki na nabycie rzeczowych aktywów trwałych	8.26	(35 901)	(26 590)
Wpływy ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	8.26	3 342	4 340
Wpływy ze sprzedaży aktywów finansowych przeznaczonych do obrotu		338	40
Inwestycje w jednostki zależne	8.26	(13 899)	(7 179)
Otrzymane odsetki		216	271
Otrzymane dywidendy		1 371	1 785
Inne wpływy (wydatki)		(1 086)	(423)

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 20
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE	NOTA	za okres	
		od 01.01.2017	od 01.01.2016
		do 31.12.2017	do 31.12.2016
Środki pieniężne netto wykorzystane z działalności inwestycyjnej		(63 457)	(43 758)
<i>Przepływy środków pieniężnych z działalności finansowej</i>			
Wpływy z tytułu zaciągnięcia kredytów i pożyczek		57 677	62 146
Splaty kredytów i pożyczek		(82 894)	(61 163)
Odsetki zapłacone		(4 460)	(5 032)
Dywidendy wypłacone		(33 036)	(32 421)
Splata zobowiązań z tytułu leasingu finansowego		(4 875)	(4 764)
Inne wydatki		(152)	(392)
Środki pieniężne netto z działalności finansowej		(67 740)	(41 626)
Zwiększenie (zmniejszenie) netto stanu środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych		19 593	(20 375)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu		22 009	42 384
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu		41 602	22 009

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 21
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

4. Stosowane zasady rachunkowości

4.1. Podstawa sporządzenia (zasady ogólne)

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe zostało sporządzone zgodnie z zasadą kosztu historycznego, za wyjątkiem wyceny niektórych aktywów trwałych (nieruchomości inwestycyjne) i instrumentów finansowych (instrumenty pochodne), które wyceniane są według wartości godziwej.

Najistotniejsze ze stosowanych przez Grupę zasad rachunkowości zostały zaprezentowane w punktach od 4.2.1 do 4.3.16.

Zasady i polityka rachunkowości przedstawione poniżej stosowane były w odniesieniu do wszystkich okresów zaprezentowanych w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym przez Grupę.

W niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupa Kapitałowa Apator dokonała zmiany danych porównawczych. Szczegóły zamieszczono w nocie 8.38.

4.2. Konsolidacja

4.2.1. Zasady konsolidacji

Skonsolidowane sprawozdanie finansowe obejmuje sprawozdanie finansowe jednostki dominującej APATOR S.A. oraz spółek zależnych.

Na dzień nabycia jednostki zależnej (objęcia kontroli) aktywa i pasywa jednostki nabywanej są wyceniane według ich wartości godziwej. Nadwyżka ceny nabycia ponad wartość godziwą możliwych do zidentyfikowania przejętych aktywów netto jednostki jest ujmowana w aktywach sprawozdania z sytuacji finansowej jako wartość firmy. W przypadku, gdy cena nabycia jest niższa od wartości godziwej możliwych do zidentyfikowania przejętych aktywów netto jednostki, różnica ujmowana jest w wyniku okresu, w którym nastąpiło nabycie. Udziały niesprawujące kontroli są wykazywane według przypadającej na nich wartości godziwej aktywów netto.

W przypadku nabywania udziałów niesprawujących kontroli tj. nabywania dodatkowych udziałów/akcji mając już wcześniej kontrolę nie ustala się nowej wartości godziwej nabywanych aktywów i pasywów. Operację tą ujmuje się jako przesunięcie w kapitałach pomiędzy udziałami niesprawującymi kontroli a udziałem spółki dominującej w wartości ustalonej w oparciu o wartość godziwą aktywów netto na dzień objęcia kontroli.

Spółki zależne, nad którymi jednostka dominująca utraciła kontrolę w ciągu roku podlegają konsolidacji od początku roku obrotowego do dnia utraty kontroli. Wyniki finansowe jednostek nabytych w ciągu roku są ujmowane w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym od momentu przejęcia kontroli.

W przypadkach, gdy jest to konieczne, w sprawozdaniach finansowych jednostek zależnych bądź współkontrolowanych dokonuje się korekt mających na celu ujednolicenie zasad rachunkowości stosowanych przez jednostkę z zasadami stosowanymi przez podmiot dominujący.

Ze skonsolidowanego sprawozdania finansowego wyłączone zostały wszelkie transakcje, salda, przychody i koszty pomiędzy podmiotami powiązanymi objętymi konsolidacją.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 22
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

4.2.2. Inwestycje w podmioty współkontrolowane

Jednostką współkontrolowaną jest wspólne przedsięwzięcie będące wspólnym ustaleniem umownym, w którym strony sprawujące współkontrolę nad danym przedsięwzięciem (wspólnicy wspólnego przedsięwzięcia) mają prawa do aktywów netto wynikających z ustalenia umownego.

Ustalenia umowne ustanawiają współkontrolę nad wspólnym przedsięwzięciem. Wymóg ten uniemożliwia pojedynczemu wspólnikowi samodzielne sprawowanie kontroli nad działalnością przedsięwzięcia.

Przyjmuje się, że wspólnik sprawuje współkontrolę, gdy strategiczne decyzje finansowe i operacyjne wymagają jednomyślnej zgody stron współkontrolujących.

Grupa rozlicza się z udziałów we wspólnym przedsięwzięciu za pomocą metody praw własności, według której inwestycja jest początkowo ujmowana według ceny nabycia, a następnie po dniu nabycia jej wartość jest korygowana odpowiednio o zmianę udziału inwestora w aktywach netto jednostki, w której dokonano inwestycji. Zysk lub strata inwestora obejmuje jego udział w zysku lub stracie jednostki, w której dokonano inwestycji, a inne całkowite dochody inwestora obejmują jego udział w innych całkowitych dochodach jednostki, w której dokonano inwestycji.

4.2.3. Wartość firmy

Wartość firmy to składnik aktywów reprezentujący przyszłe korzyści ekonomiczne powstające z aktywów nabytych w ramach połączenia jednostek, których nie można pojedynczo zidentyfikować ani osobno ująć.

Wartość firmy jest wykazywana jako składnik aktywów i przynajmniej raz w roku poddawana jest testowi na utratę wartości. Skutki utraty wartości odnoszone są w wynik i nie podlegają odwróceniu w kolejnych okresach.

4.3. Szczegółowe zasady wyceny aktywów i pasywów stosowane w grupie kapitałowej

4.3.1. Wartości niematerialne

Badania i rozwój

Wydatki poniesione na etapie prac badawczych z zamiarem pozyskania nowej wiedzy naukowej lub technicznej ujmowane są w zysku lub stracie bieżącego okresu w momencie ich poniesienia.

Nakłady poniesione na prace rozwojowe, których efekty działań znajdują zastosowanie w opracowaniu lub wytworzeniu nowego lub w znacznym stopniu ulepszanego produktu podlegają aktywowaniu w przypadku, gdy wytworzenie nowego produktu (lub procesu) jest technicznie możliwe i jest ekonomicznie uzasadnione oraz Grupa posiada techniczne, finansowe oraz inne niezbędne środki do ukończenia prac rozwojowych. Koszty podlegające aktywowaniu zawierają: koszty materiałów, wynagrodzenia pracowników bezpośrednio zaangażowanych w prace rozwojowe, uzasadnioną część kosztów pośrednio związanych z wytworzeniem składnika wartości niematerialnych oraz aktywowane koszty finansowania zewnętrznego. Pozostałe koszty prac rozwojowych ujmowane są w zysku lub stracie bieżącego okresu w momencie ich poniesienia.

Koszty prac rozwojowych ujmowane są jako wartości niematerialne w oparciu o ich cenę nabycia pomniejszoną o skumulowane odpisy amortyzacyjne oraz odpisy z tytułu utraty wartości.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 23
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

Pozostałe wartości niematerialne

Pozostałe wartości niematerialne nabyte przez Grupę o określonym okresie użyteczności ekonomicznej wykazywane są w oparciu o ich cenę nabycia, pomniejszoną o odpisy amortyzacyjne oraz odpisy aktualizacyjne z tytułu utraty wartości.

Nakłady poniesione w terminie późniejszym

Późniejsze wydatki na składniki istniejących wartości niematerialnych podlegają aktywowaniu tylko wtedy, gdy zwiększają przyszłe korzyści ekonomiczne związane z danym składnikiem. Pozostałe nakłady, w tym nakłady na wytworzone we własnym zakresie: znaki towarowe i markę, są ujmowane jako zysk lub strata bieżącego okresu w momencie poniesienia.

Amortyzacja

Odpisów amortyzacyjnych dokonuje się w odniesieniu do ceny nabycia składnika aktywów lub wartości jej równoważnej pomniejszonej o jego wartość rezydualną.

Koszt amortyzacji ujmuje się jako zysk lub stratę bieżącego okresu z zastosowaniem metody liniowej w odniesieniu do oszacowanego przez Grupę okresu użytkowania danego składnika wartości niematerialnych, innego niż wartość firmy, od momentu stwierdzenia jego przydatności do użytkowania, co możliwie najlepiej odzwierciedla sposób realizacji przyszłych korzyści ekonomicznych związanych z użytkowaniem danego składnika aktywów.

Grupa zakłada poniższe okresy użytkowania dla poszczególnych kategorii wartości niematerialnych:

Patenty i licencje	od 2 do 5 lat
Prace rozwojowe	od 3 do 5 lat

4.3.2. Rzeczowe aktywa trwałe

Rzeczowe aktywa trwałe to aktywa rzeczowe posiadane przez Grupę w celu wykorzystania do produkcji, dostarczania towarów lub świadczenia usług, oddania w odpłatne użytkowanie osobom trzecim lub w celach administracyjnych, co do których przewiduje się, że będą wykorzystywane przez okres dłuższy niż 12 miesięcy. Wycenia się je według ceny nabycia lub kosztów wytworzenia pomniejszonych o odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe oraz o odpisy z tytułu utraty wartości. Zgodnie z podejściem opartym na komponentach Grupa przyjmuje odmienne stawki amortyzacyjne dla znaczących elementów składowych rzeczowego aktywa trwałego. Rozpoczęcie amortyzacji następuje w momencie oddania do użytkowania. Przy ustalaniu rocznych stawek amortyzacji uwzględnia się okres ekonomicznego użytkowania rzeczowego aktywa trwałego. Poprawność stosowania okresów i stawek amortyzacyjnych przez Grupę jest okresowo weryfikowana przez kierowników działów produkcyjnych. Dla celów amortyzacji rzeczowych aktywów trwałych stosowana jest metoda amortyzacji liniowej. Okresy użytkowania dla poszczególnych składników aktywów są następujące:

Budynki i budowle	od 10 do 40 lat
Maszyny i urządzenia	od 2 do 25 lat
Środki transportu	od 4 do 10 lat
Pozostałe rzeczowe aktywa trwałe	od 3 do 10 lat

Jeżeli zaistniały okoliczności, które wskazują na to, że wartość sprawozdawcza rzeczowych aktywów trwałych może nie być odzyskiwana, dokonywany jest przegląd tych aktywów pod kątem ewentualnej utraty wartości. Jeżeli istnieją przesłanki wskazujące na to, iż mogła nastąpić utrata wartości, a wartość sprawozdawcza przekracza szacowaną wartość

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 24
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

odzyskiwalną, wówczas wartość tych aktywów bądź ośrodków wypracowujących środki pieniężne, do których te aktywa należą jest obniżana do poziomu wartości odzyskiwalnej. Wartość odzyskiwalna odpowiada wyższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży lub wartości użytkowej. Przy ustalaniu wartości użytkowej, szacowane przyszłe przepływy pieniężne są dyskontowane do wartości bieżącej przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ryzyka związanego z danym składnikiem aktywów. W przypadku składnika aktywów, który nie generuje wpływów pieniężnych w sposób znacząco samodzielny, wartość odzyskiwalna jest ustalana dla ośrodka wypracowującego środki pieniężne, do którego ten składnik należy.

Zyski lub straty wynikłe ze sprzedaży/likwidacji lub zaprzestania użytkowania rzeczowych aktywów trwałych są określane jako różnica pomiędzy przychodami ze sprzedaży a wartością netto tych aktywów i są ujmowane w wyniku okresu, w którym nastąpiła sprzedaż.

Rzeczowe aktywa trwałe w budowie dotyczą aktywów będących w toku budowy lub montażu i są wykazywane według cen nabycia lub kosztu wytworzenia. Rzeczowe aktywa trwałe w budowie nie podlegają amortyzacji do czasu zakończenia budowy i przekazania do używania.

Grupa posiada rzeczowe aktywa trwałe wykorzystywane w działalności socjalnej, którymi administruje. Aktywa te łącznie z prawem wieczystego użytkowania gruntu na dzień przejścia na MSSF zostały wycenione w wartości godziwej przez rzeczoznawcę majątkowego. Z uwagi na brak planów sprzedaży tego majątku oraz fakt refundowania kosztów utrzymania tego majątku z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych zgodnie z ustaleniami ze Związkami Zawodowymi, Grupa prezentuje aktywa te wraz z prawem wieczystego użytkowania ujmowanym pozabilansowo w sprawozdaniu finansowym.

4.3.3. Leasing

Umowy leasingu finansowego, to umowy, na mocy których przenoszone jest na Grupę zasadniczo całe ryzyko oraz całe potencjalne korzyści wynikające z tytułu posiadania składnika aktywów.

Wszystkie pozostałe rodzaje leasingu są traktowane jak leasing operacyjny.

Użytkowane na podstawie umów leasingu finansowego aktywa są traktowane na równi z aktywami Grupy i są wyceniane w momencie rozpoczęcia umowy leasingu według niższej z następujących dwóch wartości: wartości godziwej składnika majątku stanowiącego przedmiot leasingu lub wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych. Płatności leasingowe dzielone są na część odsetkową oraz część kapitałową, tak, aby stopa odsetek od pozostającego zobowiązania była wielkością stałą.

Opłaty leasingowe z tytułu leasingu operacyjnego są odnoszone w wynik okresu metodą liniową przez okres trwania leasingu.

4.3.4. Nieruchomości inwestycyjne

Za nieruchomości inwestycyjne uznaje się nieruchomości, które traktowane są jako źródło przychodów z czynszów i/lub utrzymywane są w posiadaniu ze względu na spodziewany przyrost ich wartości. Nieruchomości inwestycyjne wyceniane są na dzień sprawozdawczy w wartości godziwej. Zyski i straty wynikające ze zmiany wartości godziwej nieruchomości inwestycyjnych ujmowane są w wyniku finansowym w okresie, w którym powstały.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 25
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

4.3.5. Aktywa trwałe i grupy aktywów netto przeznaczone do zbycia

Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do zbycia a także grupy aktywów netto przeznaczonych do zbycia wyceniane są po niższej z dwóch wartości: wartości sprawozdawczej lub wartości godziwej pomniejszonej o koszty związane ze sprzedażą.

Aktywa trwałe i grupy aktywów netto są klasyfikowane jako przeznaczone do zbycia, jeżeli ich wartość sprawozdawcza będzie odzyskana raczej w wyniku transakcji sprzedaży niż w wyniku ich dalszego użytkowania. Warunek ten uznaje się za spełniony wyłącznie wówczas, gdy składnik aktywów (lub grupa aktywów netto przeznaczonych do zbycia) jest dostępny w swoim obecnym stanie do natychmiastowej sprzedaży, a wystąpienie transakcji sprzedaży jest bardzo prawdopodobne w ciągu roku od momentu zmiany klasyfikacji.

4.3.6. Zapasy

Materiały i towary wycenia się według ceny nabycia (ceny zakupu powiększonej o koszty transportu, opłaty graniczne, cło, koszty rozładunku i załadunku). Rozchód materiałów i towarów wyceniany jest według średniej ważonej.

Produkty wycenia się na bieżąco po koszcie wytworzenia, a zapas produktów i towarów wyceniany jest według kosztów wytworzenia nie wyższych od ich cen sprzedaży netto, możliwych do uzyskania, gdyby sprzedaż miała miejsce na dzień sprawozdawczy. Na koszt wytworzenia składa się suma kosztów bezpośrednich (materiały, płace) i uzasadniona część kosztów pośrednich związanych z wytworzeniem produktu obejmująca koszty pośrednie produkcji i część stałych kosztów pośrednich odpowiadającą poziomowi tych kosztów przy normalnym wykorzystaniu zdolności produkcyjnych.

Zapasy są weryfikowane na koniec każdego okresu sprawozdawczego. Na zapasy nieprzydatne ekonomicznie dokonuje się 100% odpisu aktualizującego. Ponadto dla celów urealnienia wartości zapasów przeprowadza się analizę struktury wiekowej zapasów, której decydującym czynnikiem jest data przychodu i rozchodu z magazynu.

4.3.7. Koszty finansowania zewnętrznego

Grupa aktywuje koszty finansowania zewnętrznego (odsetki i inne koszty ponoszone przez Grupę w związku z uruchomieniem finansowania), które można bezpośrednio przyporządkować nabyciu lub budowie rzeczowych składników majątku. Zasady aktywowania nie są stosowane do nieruchomości inwestycyjnych i zapasów produkowanych w sposób powtarzalny, o krótkim cyklu produkcyjnym.

W zakresie, w jakim Grupa pożycza środki specjalnie w celu sfinansowania pozyskania składnika aktywów, kwota kosztów finansowania zewnętrznego, którą można aktywować, stanowi różnicę między rzeczywistymi kosztami finansowania zewnętrznego w danym okresie, a przychodami jednostek z tytułu tymczasowego zainwestowania tych pożyczonych środków.

Jeżeli Grupa pożycza środki finansowe z ogólnym przeznaczeniem, a następnie wykorzystuje je w celu pozyskania składnika aktywów, wówczas do wydatków poniesionych w danym okresie stosuje się stopę kapitalizacji (średnia ważona kosztów finansowania zewnętrznego, obejmująca ogół kredytów i pożyczek pozostających do uregulowania w tym okresie).

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 26
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

4.3.8. Dotacje rządowe

Dotacje rządowe, łącznie z niepieniężnymi dotacjami wykazywanymi w wartości godziwej ujmowane są wyłącznie wówczas, gdy istnieje wystarczająca pewność, że Grupa spełni warunki związane z daną dotacją oraz, że dana dotacja zostanie faktycznie otrzymana.

W przypadku, gdy dotacja dotyczy danej pozycji kosztowej, wówczas jest ona ujmowana jako pomniejszenie kosztów, które ta dotacja ma w zamierzeniu kompensować. Natomiast w przypadku, gdy dotacja dotyczy składnika aktywów, wówczas jej wartość godziwa pomniejsza wartość tego składnika.

4.3.9. Instrumenty finansowe

Jako instrument finansowy Grupa kwalifikuje każdą umowę, która skutkuje jednocześnie powstaniem składnika aktywów finansowych u jednej ze stron i zobowiązania finansowego lub instrumentu kapitałowego u drugiej ze stron, pod warunkiem, że z kontraktu zawartego między dwiema lub więcej stronami jednoznacznie wynikają skutki gospodarcze.

Grupa klasyfikuje instrumenty finansowe z podziałem na:

- Składniki aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych wyceniane według wartości godziwej poprzez wynik finansowy – aktywa i zobowiązania nabyte lub zaciągnięte głównie w celu sprzedaży lub odkupienia w bliskim terminie lub będące częścią portfela określonych instrumentów finansowych, którymi zarządza się łącznie i dla których istnieje potwierdzenie aktualnego faktycznego wzoru generowania krótkoterminowych zysków; do tej kategorii Grupa zalicza instrumenty pochodne, które służą zabezpieczeniu ryzyka kursowego;
- Inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności - aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami oraz o ustalonym terminie wymagalności, względem których Grupa ma stanowczy zamiar i jest w stanie utrzymać w posiadaniu do upływu terminu wymagalności;
- Pożyczki i należności - aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami, które nie są kwotowane na aktywnym rynku;
- Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży - aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały wyznaczone jako dostępne do sprzedaży lub niebędące pożyczkami i należnościami, inwestycjami utrzymywanymi do upływu terminu wymagalności, ani aktywami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez wynik finansowy;
- Pozostałe zobowiązania finansowe.

Ujęcie i wyłączenie składnika aktywów finansowych oraz zobowiązania finansowego

Składnik aktywów finansowych lub zobowiązanie finansowe jest wykazywane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, gdy Grupa staje się stroną umowy tego instrumentu.

Składnik aktywów finansowych wyłącza się ze sprawozdania z sytuacji finansowej w przypadku, gdy wynikające z zawartej umowy prawa do korzyści ekonomicznych i ryzyka z niej wynikające zostały zrealizowane, wygasły lub Grupa się ich zrzekła.

Grupa wyłącza ze sprawozdania z sytuacji finansowej zobowiązanie finansowe wtedy, gdy zobowiązanie wygasło, to znaczy, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygaś.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 27
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

Wycena instrumentów finansowych na dzień powstania

Na dzień nabycia aktywa i zobowiązania finansowe Grupa wycenia w wartości godziwej, czyli najczęściej według wartości godziwej uiszczonej zapłaty w przypadku składnika aktywów lub otrzymanej kwoty w przypadku zobowiązania. Koszty transakcji Grupa włącza do wartości początkowej wyceny wszystkich aktywów i zobowiązań finansowych, poza kategorią aktywów i zobowiązań wycenianych w wartości godziwej poprzez wynik finansowy.

Wycena instrumentów finansowych na dzień sprawozdawczy

Grupa wycenia:

- według zamortyzowanego kosztu, z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej: inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności, pożyczki i należności oraz pozostałe zobowiązania finansowe;
- według wartości godziwej: aktywa i zobowiązania finansowe z kategorii wycenianych w wartości godziwej poprzez wynik finansowy oraz kategorii aktywa finansowe dostępne do sprzedaży.

Jeżeli nie jest możliwe ustalenie wartości godziwej (sytuacja taka może nastąpić w przypadku nienotowanych instrumentów kapitałowych), takie składniki są wyceniane w wysokości kosztu (ceny nabycia).

Skutki wyceny według wartości godziwej aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży ujmuje się w kapitale własnym. Skutki wyceny aktywów i zobowiązań finansowych zakwalifikowanych do pozostałych kategorii ujmuje się w wyniku finansowym.

Należności handlowe

Należności handlowe wyceniane są w księgach według zamortyzowanego kosztu uwzględniającego odpowiednie odpisy aktualizujące wartość należności wątpliwych.

Wartość należności podlega aktualizacji z uwzględnieniem prawdopodobieństwa ich zapłaty poprzez dokonanie odpowiedniego odpisu aktualizującego w ciężar kosztów operacyjnych. Należności i roszczenia nieściągalne, czyli wierzytelności udokumentowane postanowieniem wydanym przez organ postępowania egzekucyjnego, nie są zaliczane do aktywów. Odpisów aktualizujących dokonuje się na należności, które są obciążone ryzykiem nieściągalności. Są to należności przeterminowane powyżej 180 dni, co do których nie ustalono nowych terminów spłat. Należności wymagalne powyżej 180 dni są korygowane o skumulowaną kwotę zdyskontowanej różnicy między wartością początkową a ich wartością w terminie wymagalności, wyliczoną za pomocą efektywnej stopy procentowej.

Należności związane z umową wdrożeniową

Niezakończone umowy o usługę wdrożeniową są ujęte w kwocie należności brutto od zamawiającego za prace wykonane do dnia kończącego okres sprawozdawczy. Wielkość ta jest ustalona jako poniesione do dnia kończącego okres sprawozdawczy koszty wraz z ujętym zyskiem pomniejszone o sumę wystawionych faktur i ujętych strat. Koszty zawierają wszystkie koszty odnoszące się bezpośrednio do konkretnych umów oraz odpowiednią część stałych i zmiennych kosztów ogólnych Grupy skalkulowanych przy założeniu normalnego wykorzystania zdolności produkcyjnych.

Niezakończone umowy o usługę wdrożeniową są prezentowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako część należności handlowych i pozostałych należności. Jeżeli płatności otrzymane od kontrahentów przekroczą rozpoznane przychody, nadwyżka jest ujmowana w sprawozdaniu z sytuacji finansowej jako przychody przyszłych okresów (jako część zobowiązań).

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 28
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

Kredyty bankowe

Kredyty bankowe początkowo ujmowane są według wartości godziwej powiększonej o dające się bezpośrednio przyporządkować koszty transakcyjne. Po początkowym ujęciu zobowiązania te wyceniane są według zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Zobowiązania handlowe i pozostałe

Po początkowym ujęciu wszystkie zobowiązania, z wyjątkiem zobowiązań wycenianych wg wartości godziwej, wycenia się w skorygowanej cenie nabycia, stosując metodę efektywnej stopy procentowej.

Rachunkowość zabezpieczeń**Zabezpieczenia przepływów pieniężnych**

Grupa wykorzystuje pochodne instrumenty finansowe, takie jak kontrakty walutowe typu fx forward w celu zabezpieczenia ryzyka zmiany kursu walut.

W celu zabezpieczenia się przed ryzykiem wzrostu stóp procentowych (WIBOR 6M, o który oparte są płatności odsetkowe w związku z zaciągniętym kredytem inwestycyjnym), Grupa wykorzystuje transakcję zabezpieczającą IRS (Interest Rate Swap). Transakcja IRS umożliwia zarządzanie ryzykiem stóp procentowych, pozwalając m. in. na zamianę stopy procentowej kredytu ze stopy zmiennej na stałą, dając możliwość zabezpieczenia przed wzrostem kosztu kredytu. Szczegóły odnośnie zawartej transakcji IRS przedstawiono w nocie 8.30.

Jeśli pochodny instrument finansowy jest wyznaczony jako zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych dotyczących określonego ryzyka związanego z rozpoznanym składnikiem aktywów, z rozpoznanym zobowiązaniem lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją, która mogłaby wpłynąć na zysk lub stratę bieżącego okresu, część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, która stanowi efektywne zabezpieczenie, ujemne się w innych całkowitych dochodach i prezentuje, jako osobną pozycję z tytułu zabezpieczenia, w kapitale własnym. Zyski lub straty rozpoznane uprzednio w kapitale własnym są przenoszone do zysku lub straty bieżącego okresu w tym samym okresie i w tej samej pozycji, w których zabezpieczane przepływy pieniężne są ujmowane w wyniku finansowym. Nieefektywną część zmian wartości godziwej instrumentu pochodnego ujemne się natychmiast jako zysk lub stratę bieżącego okresu.

Jeśli instrument zabezpieczający przestaje spełniać kryteria rachunkowości zabezpieczeń, wygasa, zostaje sprzedany, rozwiązany, wykonany, lub zmianie ulega jego przeznaczenie, Grupa zaprzestaje stosowania zasad rachunkowości zabezpieczeń. W przypadku, gdy pozycja zabezpieczana jest aktywem niefinansowym, zyski lub straty uprzednio ujęte w innych całkowitych dochodach korygują wartość sprawozdawczą tego aktywa w momencie jego rozpoznania. Jeśli nie przewiduje się wystąpienia planowanej transakcji, zyski lub straty ujęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej ujmowane są natychmiast jako zysk lub strata bieżącego okresu. W pozostałych przypadkach kwoty uprzednio ujęte w innych całkowitych dochodach ujemne się jako zysk lub strata bieżącego okresu w tym samym okresie lub okresach, w których zabezpieczana planowana transakcja wywiera wpływ na zysk lub stratę bieżącego okresu.

W momencie ustanowienia zabezpieczenia, Grupa formalnie wyznacza i dokumentuje powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji lub transakcji, charakter zabezpieczanego ryzyka, a także sposób oceny efektywności instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zagrożenia zmianami wartości godziwej zabezpieczanej pozycji lub przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczanym ryzykiem. Oczekuje się, że zabezpieczanie będzie wysoce skuteczne w kompensowaniu zmian wartości godziwej lub przepływów pieniężnych wynikających z zabezpieczanego ryzyka. Efektywność zabezpieczenia jest oceniana na bieżąco w celu sprawdzenia, czy jest ono wysoce efektywne we wszystkich okresach sprawozdawczych, na które zostało ustanowione.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 29
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

4.3.10. Rezerwy

Rezerwy tworzone są wówczas, gdy na Grupie ciąży obowiązek (prawny lub zwyczajowy) wynikający ze zdarzeń przeszłych i gdy prawdopodobne jest, że wypełnienie tego obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków oraz można dokonać wiarygodnego szacunku kwoty tego zobowiązania. Koszty dotyczące danej rezerwy są wykazane w wyniku finansowym w wartości netto (pomniejszonej o spodziewane przychody).

Rezerwa na umowy rodzące obciążenia tworzona jest w przypadku, gdy spodziewane przez Grupę korzyści ekonomiczne z umowy są niższe niż nieuniknione koszty wypełnienia obowiązków umownych. W przypadku, gdy wpływ wartości pieniądza w czasie jest istotny, wielkość rezerwy jest ustalana poprzez zdyskontowanie prognozowanych przyszłych przepływów pieniężnych do wartości bieżącej, przy zastosowaniu stopy dyskontowej brutto odzwierciedlającej aktualne oceny rynkowe wartości pieniądza w czasie oraz ewentualnego ryzyka związanego z danym zobowiązaniem. Jeżeli zastosowana została metoda polegająca na dyskontowaniu, zwiększenie rezerwy w związku z upływem czasu jest ujmowane jako koszty finansowe. Rezerwy tworzy się również na przyszłe zobowiązania spowodowane restrukturyzacją, jeżeli na podstawie odrębnych przepisów Grupa jest zobowiązana do jej przeprowadzenia lub zawarto w tej sprawie wiążące umowy a plany restrukturyzacji pozwalają w sposób wiarygodny oszacować wartość tych przyszłych zobowiązań.

Grupa tworzy również rezerwę na naprawy gwarancyjne. Do obliczenia rezerwy wykorzystywany jest wskaźnik stosunku kosztu napraw gwarancyjnych do ogółu sprzedaży w okresie. Rezerwa na naprawy gwarancyjne jest tworzona w ciężar pozostałej działalności operacyjnej.

4.3.11. Świadczenia pracownicze

Zgodnie z systemami wynagradzania pracownicy mają prawo do odpraw emerytalnych oraz w niektórych spółkach Grupy mają prawo do nagród jubileuszowych. Nagrody jubileuszowe są wypłacane pracownikom po przepracowaniu określonej liczby lat. Odprawy emerytalne są wypłacane jednorazowo, w momencie przejścia na emeryturę. Wysokość odpraw emerytalnych i nagród jubileuszowych zależy od stażu pracy oraz stałej podstawy określonej w zakładowych układach zbiorowych pracy. Spółki tworzą rezerwę na przyszłe zobowiązania z tytułu odpraw emerytalnych i nagród jubileuszowych w celu przyporządkowania kosztów do okresów, których dotyczą. Według MSR 19 nagrody jubileuszowe są innymi długoterminowymi świadczeniami pracowniczymi, natomiast odprawy emerytalne są programami określonych świadczeń po okresie zatrudnienia.

Tworzone rezerwy na nagrody jubileuszowe i odprawy emerytalne ustalane są w oparciu o metodę prognozowanych uprawnień jednostkowych technikami aktuarialnymi. Podstawą do wiarygodnego oszacowania wielkości rezerw są:

- kryteria nabywania praw do wymienionych świadczeń;
- założenia aktuarialne.

Zgodnie z MSR 19 koszt programu określonych świadczeń (rezerwa na odprawy emerytalne i rentowe) obejmuje następujące składniki:

- koszty świadczeń pracowniczych – ujmowane w wyniku (pozostałe koszty operacyjne);
- odsetki netto od zobowiązań z tytułu określonych świadczeń netto – ujmowane w wyniku (pozostałe koszty operacyjne);
- przeszacowania zobowiązań z tytułu określonych świadczeń netto (zyski / straty aktuarialne) – ujmowane w pozostałych całkowitych dochodach (kapitał z przeszacowania programu określonych świadczeń).

Koszty innych długoterminowych świadczeń pracowniczych (nagrody jubileuszowe) – ujmowane są w ciężar pozostałych kosztów operacyjnych.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 30
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenie:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

Grupa tworzy rezerwę na koszty kumulowanych płatnych nieobecności, które będzie musiała ponieść w wyniku niewykorzystanego przez pracowników uprawnienia, a które to uprawnienie przysługuje na dzień sprawozdawczy. Rezerwę na koszty kumulowanych płatnych nieobecności ujmuje się jako zobowiązanie po potrąceniu wszelkich kwot już zapłaconych. Rezerwa na koszty kumulowanych płatnych nieobecności stanowi rezerwę krótkoterminową, nie podlega dyskontowaniu i tworzona jest w ciężar działalności podstawowej.

4.3.12. Przychody

Przychody ze sprzedaży

Przychody ze sprzedaży ujmowane są w wartości godziwej zapłat otrzymanych lub należnych i reprezentują one należności za produkty, towary i usługi dostarczone w ramach normalnej działalności gospodarczej, po pomniejszeniu o rabaty, podatek od towarów i usług oraz inne podatki związane ze sprzedażą. Przychody są ujmowane w takiej wysokości, w jakiej jest prawdopodobne, że Grupa uzyska korzyści ekonomiczne związane z daną transakcją oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób.

Sprzedaż towarów i produktów

Sprzedaż towarów i produktów ujmowana jest w momencie dostarczenia towarów i produktów i przekazania nabywcy znaczących ryzyk i korzyści wynikających z prawa własności oraz gdy kwotę przychodów można wycenić w wiarygodny sposób.

Świadczenie usług długoterminowych

Przychody z tytułu świadczenia usług są ujmowane na podstawie stopnia zaawansowania ich realizacji, jeżeli wynik transakcji dotyczącej świadczenia usługi można oszacować w wiarygodny sposób. Procentowy stan zaawansowania realizacji usługi ustalany jest jako stosunek kosztów poniesionych na dany dzień do ogółu szacowanych kosztów transakcji. Jeżeli wyniku transakcji dotyczącej świadczenia usługi nie można wiarygodnie oszacować, wówczas przychody uzyskiwane z tytułu tego kontraktu są ujmowane tylko do wysokości poniesionych kosztów, które Grupa spodziewa się odzyskać.

Inne przychody

Odsetki

Przychody z tytułu odsetek ujmowane są sukcesywnie w miarę ich narastania, w odniesieniu do wartości sprawozdawczej netto danego składnika aktywów finansowych, zgodnie z metodą efektywnej stopy procentowej.

Dywidendy

Dywidendy są ujmowane w momencie ustalenia praw akcjonariuszy do ich otrzymania.

Przychody z tytułu wynajmu

Przychody z tytułu wynajmu nieruchomości inwestycyjnych ujmowane są metodą liniową przez okres wynajmu w stosunku do zawartych umów.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 31
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrągleri:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

4.3.13. Transakcje w walutach obcych

W sprawozdaniach finansowych jednostek wchodzących w skład grupy kapitałowej Apator transakcje w walucie obcej przelicza się według kursu obowiązującego na dzień dokonania transakcji. Na dzień sprawozdawczy aktywa i pasywa pieniężne wykazuje się według kursu banku wiodącego obowiązującego na koniec okresu sprawozdawczego. Zyski i straty wynikłe z przeliczenia walut są odnoszone bezpośrednio w wynik finansowy.

Walutą funkcjonalną zagranicznej jednostki zależnej Apator GmbH jest EUR, jednostki zależnej Apator Metra – CZK, natomiast walutą funkcjonalną zagranicznej jednostki zależnej Apator Metroteks jest UAH, jednostki zależnej Miitors ApS. – DKK, a jednostki zależnej GEORGE WILSON INDUSTRIES Ltd. – GBP. Na dzień sprawozdawczy aktywa i zobowiązania tych zagranicznych jednostek zależnych są przeliczane na walutę prezentacji Grupy po kursie obowiązującym na dzień sprawozdawczy, a ich sprawozdania z całkowitych dochodów są przeliczane po średnim ważonym kursie wymiany za dany rok obrotowy. Różnice kursowe powstałe w wyniku takiego przeliczenia są ujmowane bezpośrednio w kapitale własnym jako jego odrębny składnik.

W momencie zbycia podmiotu zagranicznego, zakumulowane odroczone różnice kursowe ujęte w kapitale własnym, dotyczące danego podmiotu zagranicznego, są ujmowane w wyniku finansowym.

4.3.14. Podatki

Podatek dochodowy obejmuje część bieżącą i część odroczoną. Bieżący i odroczony podatek dochodowy ujmowany jest w zysku lub stracie bieżącego okresu, z wyjątkiem sytuacji, kiedy dotyczy połączenia jednostek oraz pozycji ujętych bezpośrednio w kapitale własnym lub jako inne całkowite dochody.

Podatek bieżący jest to oczekiwana kwota zobowiązań lub należności z tytułu podatku od dochodu do opodatkowania za dany rok, ustalona z zastosowaniem stawek podatkowych obowiązujących prawnie lub faktycznie na dzień sprawozdawczy oraz korekty zobowiązania podatkowego dotyczącego lat ubiegłych.

Podatek odroczony ujmuje się w związku z różnicami przejściowymi pomiędzy wartością sprawozdawczą aktywów i zobowiązań i ich wartością ustalaną dla celów podatkowych. Odroczony podatek dochodowy nie jest ujmowany w przypadku następujących różnic przejściowych: początkowe ujęcie aktywów lub zobowiązań pochodzących z transakcji, która nie jest połączeniem jednostek gospodarczych i nie wpływa ani na zysk lub stratę bieżącego okresu ani na dochód do opodatkowania, różnice związane z inwestycjami w jednostkach zależnych i współkontrolowanych w zakresie, w którym nie jest prawdopodobne, że zostaną one zbyte w dającej się przewidzieć przyszłości. Ponadto, nie ujmuje się podatku odroczonego od różnic przejściowych powstałych w związku z początkowym ujęciem wartości firmy. Podatek odroczony jest wyceniany z zastosowaniem stawek podatkowych, które według przewidywań będą stosowane wtedy, gdy przejściowe różnice odwrócą się, przy tym za podstawę przyjmowane są przepisy podatkowe obowiązujące prawnie lub faktycznie do dnia sprawozdawczego. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego oraz rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego są kompensowane, jeżeli Grupa posiada możliwości do wyegzekwowania tytułu prawny do przeprowadzania kompensaty bieżących zobowiązań i aktywów podatkowych i pod warunkiem, że aktywa i rezerwy z tytułu odroczonego podatku dochodowego dotyczą podatku dochodowego nałożonego przez tą samą władzę podatkową na tego samego podatnika lub na różnych podatników, którzy zamierzają rozliczyć zobowiązania i należności z tytułu podatku dochodowego w kwocie netto lub jednocześnie zrealizować należności i rozliczyć zobowiązanie.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego związane z nierozliczoną stratą podatkową, niewykorzystaną ulgą podatkową i ujemnymi różnicami przejściowymi, są ujmowane do wysokości, do której jest prawdopodobne, iż osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na ich wykorzystanie. Aktywa z tytułu podatku odroczonego podlegają ponownej ocenie na każdy dzień sprawozdawczy i obniża się je w zakresie, w jakim nie jest prawdopodobne zrealizowanie związanych z nimi korzyści w podatku dochodowym.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 32
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

Spółki wchodzące w skład Grupy Apator stosują stawki podatkowe zgodnie z obowiązującymi przepisami kraju, w którym prowadzą działalność gospodarczą (Czechy 19%, Ukraina 21%, Niemcy 15%, Wielka Brytania 20%, Dania 22%).

4.3.15. Ulga strefowa wynikająca z prowadzenia działalności w Specjalnej Strefie Ekonomicznej

Jednostka dominująca Apator SA korzysta ze zwolnienia w podatku dochodowym z tytułu kosztów nowej inwestycji na mocy uzyskanego w dniu 28 grudnia 2010 roku zezwolenia na prowadzenie działalności gospodarczej na obszarze Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Zwolnieniu podlega dochód strefowy, czyli dochód uzyskany z działalności gospodarczej prowadzonej na terenie PSSE, w ramach uzyskanego zezwolenia.

Apator S.A. ujmuje ulgę podatkową wynikającą z prowadzenia działalności w Specjalnej Strefie Ekonomicznej (zwolnienie z podatku dochodowego od osób prawnych) zgodnie z MSR 12 tj. rozpoznaje ją jako aktywa z tytułu odroczonego podatku do wysokości możliwej do uzyskania pomocy publicznej. Maksymalna wysokość możliwej do uzyskania pomocy kalkulowana jest jako iloczyn intensywności pomocy obowiązującej dla województwa oraz wartości nakładów poniesionych w ramach inwestycji uznanych za wydatki kwalifikowane. Aktywa z tytułu podatku odroczonego związane z niewykorzystaną ulgą podatkową są ujmowane do wysokości, do której jest prawdopodobne, iż osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który pozwoli na ich wykorzystanie. Aktywa te podlegają ponownej ocenie na każdy dzień sprawozdawczy i obniża się je w zakresie, w jakim nie jest prawdopodobne zrealizowanie związanych z nimi korzyści w podatku dochodowym.

W dniu 23 czerwca 2014 roku, Spółka uzyskała kolejne zezwolenie na prowadzenie działalności na obszarze Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej („PSSE”). Zgodnie z tym zezwoleniem Spółka jest zobowiązana do poniesienia w terminie do 31 grudnia 2018 roku wydatków inwestycyjnych w wysokości przewyższającej 20.000 tys. zł i zatrudnienia co najmniej 15 nowych pracowników. Inwestycja związana z tym zezwoleniem nie została jeszcze rozpoczęta.

4.3.16. Kapitały własne

Do kapitałów własnych Grupa zalicza: kapitał podstawowy, pozostałe kapitały, kapitał z przeszacowania programu określonych świadczeń, kapitał z wyceny transakcji zabezpieczających oraz różnice kursowe z konsolidacji, niepodzielony wynik finansowy z lat ubiegłych, wynik bieżącego roku. Pozycje obniżające wielkość kapitałów własnych stanowią odpisy z wyniku finansowego z bieżącego roku, stanowiące wypłaty zaliczek na poczet dywidendy.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 33
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

5. Raportowanie segmentów działalności

Segment operacyjny jest częścią Grupy zaangażowaną w działalność gospodarczą, w związku z którą może uzyskiwać przychody oraz ponosić koszty, w tym przychody i koszty związane z transakcjami z innymi częściami Grupy. Wyniki operacyjne każdego segmentu operacyjnego są regularnie przeglądane przez główny organ odpowiedzialny za podejmowanie decyzji operacyjnych w Grupie, który decyduje o alokacji zasobów do segmentu i ocenia jego wyniki działalności, przy czym dostępne są oddzielne informacje finansowe o każdym segmencie (patrz nota 8.1). Dane dotyczące przychodów i kosztów w poszczególnych segmentach przekazywane są zarządowi do analizy po eliminacji przychodów pomiędzy segmentami. Zarząd analizuje rezultaty każdego z segmentów na poziomie poszczególnych wyników, tj. wyniku brutto ze sprzedaży, wyniku ze sprzedaży, wyniku z działalności operacyjnej oraz EBITDA. Czynnikiem wpływającym na decyzje strategiczne i operacyjne jest również udział poszczególnych segmentów w generowaniu marży operacyjnej Grupy (na poziomie EBITDA). Przychody i koszty segmentów analizowane są po wyeliminowaniu wzajemnych transakcji pomiędzy segmentami. Przy podejmowaniu decyzji operacyjnych nie podlegają natomiast analizie pozycje bilansowe dotyczące poszczególnych segmentów. Dane bilansowe analizowane są na poziomie poszczególnych spółek Grupy.

Na wyniki segmentów składają się wyniki następujących spółek:

- Segment Pomiarowy – wyniki Apator Metrix wraz z jednostkami kontrolowanymi, wyniki Apator S.A. w części dotyczącej opomiarowania energii elektrycznej z wyłączeniem kosztów zarządzania, wyniki grupy kapitałowej Pafal, wyniki Apator Powogaz wraz z jednostkami kontrolowanymi i współkontrolowanymi, część wyników Apator GmbH;
- Segment Automatyzacji Pracy Sieci – wyniki Apator Elkomtech, wyniki Apator Rector, wyniki Apator S.A. w części dotyczącej linii łączeniowej z wyłączeniem kosztów zarządzania Grupy Kapitałowej Apator, część wyników Apator GmbH;
- Segment Pozostałe ("non-core") - wyniki Apator Mining oraz Apator Control.

Obroty wewnętrzne między spółkami Grupy Kapitałowej są eliminowane dla celów raportowania segmentów działalności.

6. Podstawowe osądy i podstawy szacowania niepewności

Sporządzenie skonsolidowanego sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga od Zarządu Jednostki Dominującej dokonania szacunków, osądów i założeń, które mają wpływ na przyjęte zasady oraz prezentowane wartości aktywów, pasywów, przychodów i kosztów. Szacunki oraz związane z nimi założenia opierają się na doświadczeniu historycznym oraz różnych czynnikach, które są uznawane za racjonalne w danych okolicznościach. Wyniki tych szacunków dają podstawę do profesjonalnego osądu, co do wartości księgowej aktywów i pasywów. W istotnych kwestiach Zarząd Spółki dokonując szacunków opiera się na opiniach niezależnych ekspertów. Faktyczna wartość może różnić się od wartości szacowanej.

Począwszy od 2017 roku Grupa traktuje aktywa należące do Apator Rector i Apator Elkomtech jako jeden ośrodek generujący przepływy pieniężne w przeciwieństwie do lat poprzednich, gdzie traktowano obie spółki jako odrębne CGU. Zmiana podejścia wynika ze zmian organizacyjnych zaistniałych w 2017 roku polegających na istotnym wzroście poziomu integracji działalności operacyjnej spółek.

Szacunki i związane z nimi założenia podlegają bieżącej weryfikacji. Zmiana szacunków księgowych jest ujmowana w okresie, w którym zmiana została dokonana.

Szacunki i założenia, które mają istotny wpływ na wartości ujawnione w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym grupy kapitałowej Apator zostały ujęte w następujących notach:

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 34
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

- Utrata wartości: wartości niematerialnych (nota 8.3), wartości firmy (nota 8.4), rzeczowych aktywów trwałych (nota 8.5), pozostałych aktywów finansowych (nota 8.9), zapasów (nota 8.10), należności handlowe oraz pozostałe należności (nota 8.11)
- Rezerwy na zobowiązania oraz zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych (nota 8.19)
- Podatek dochodowy (nota 8.21)

7. Informacja dotycząca sezonowości działalności

W związku z wytwarzaniem przez Grupę Kapitałową Apator dóbr inwestycyjnych, przy analizie przychodów zaznacza się sezonowość sprzedaży. W minionych latach Grupa uzyskiwała wyższe przychody w III i IV kwartale. Począwszy od 2012 roku zauważalny był powolny zanik sezonowości. Jednak z uwagi na wejście w 2014 roku w skład Grupy spółki Apator Elkomtech S.A. (wysoka sezonowość – istotny IV kwartał), sezonowość stała się ponownie zauważalna.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 35
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

8. Noty objaśniające do skonsolidowanego sprawozdania finansowego

8.1. Segmenty operacyjne

Przy podejmowaniu decyzji strategicznych i operacyjnych zarząd kieruje się podziałem na tzw. segmenty biznesowe. Segmenty te to: Automatyzacja Pracy Sieci (urządzenia sterujące i łączeniowe oraz inna infrastruktura i oprogramowanie dla sieci energetycznych), segment Pomiarowy (liczniki energii elektrycznej, gazu, wody i ciepła wraz z towarzyszącymi usługami) oraz segment Pozostałe („non-core” - inna aparatura sterująca i aparatura dla górnictwa), który jest poza strategicznymi kierunkami rozwoju i w którym Grupa nie jest liderem.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Segment Pomiarowy	Automatyzacja Pracy Sieci	Pozostałe ("non-core")	Pozycje nieprzypisane	Razem
Wyniki finansowe segmentów operacyjnych za okres od 01.01.2017 do 31.12.2017					
Przychody ze sprzedaży do klientów zewnętrznych	730 237	126 668	26 291	-	883 196
Koszt własny sprzedaży	529 013	100 469	20 138	-	649 620
Zysk brutto ze sprzedaży	201 224	26 199	6 153	-	233 576
Koszty sprzedaży	32 819	9 769	1 920	240	44 748
Koszty ogólnego zarządu	79 749	29 091	4 350	5 388	118 578
Zysk ze sprzedaży	88 656	(12 661)	(117)	(5 628)	70 250
Pozostałe przychody (koszty) operacyjne	(7 454)	(3 551)	2 336	-	(8 669)
Udział w zyskach spółek stowarzyszonych	1 149	-	-	-	1 149
Zysk z działalności operacyjnej	82 351	(16 212)	2 219	(5 628)	62 730
Amortyzacja	26 568	11 606	1 110	-	39 284
EBITDA	108 919	(4 606)	3 329	(5 628)	102 014
Wyniki finansowe segmentów operacyjnych za okres od 01.01.2016 do 31.12.2016					
Przychody ze sprzedaży do klientów zewnętrznych	678 144	138 326	24 691	-	841 161
Koszt własny sprzedaży	503 690	106 251	19 020	-	628 961
Zysk brutto ze sprzedaży	174 454	32 075	5 671	-	212 200
Koszty sprzedaży	27 195	8 903	1 787	240	38 125
Koszty ogólnego zarządu	68 066	26 666	4 723	4 195	103 650
Zysk ze sprzedaży	79 193	(3 494)	(839)	(4 435)	70 425
Pozostałe przychody (koszty) operacyjne	(2 055)	(1 139)	(1 395)	-	(4 589)
Udział w zyskach spółek stowarzyszonych	1 543	(31)	-	-	1 512
Zysk z działalności operacyjnej	78 681	(4 664)	(2 234)	(4 435)	67 348
Amortyzacja	23 156	10 275	1 347	-	34 778
EBITDA	101 837	5 611	(887)	(4 435)	102 126

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 36
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

Zarząd analizuje rezultaty każdego z segmentów na poziomie poszczególnych wyników, tj. wyniku brutto ze sprzedaży, wyniku ze sprzedaży, wyniku z działalności operacyjnej oraz EBITDA (prezentacja wyniku EBITDA na str. 16).

8.2. Informacje geograficzne

Grupa Kapitałowa Apator wyodrębniła trzy następujące obszary działalności:

- Kraj – obejmujący sprzedaż na terenie kraju
- Unia Europejska – sprzedaż zrealizowana w krajach Unii Europejskiej
- Eksport – sprzedaż zrealizowana w pozostałych krajach

WYSZCZEGÓLNIENIE	Kraj	Eksport	Unia Europejska	Razem	Ogółem
Przychody ze sprzedaży segmentów geograficznych za okres od 01.01.2017 do 31.12.2017					
Przychody ogółem	389 053	123 930	370 213	883 196	883 196
Sprzedaż do jednostek niepowiązanych	389 053	103 232	370 213	862 498	862 498
Sprzedaż do jednostek powiązanych	-	20 698	-	20 698	20 698
Przychody ze sprzedaży segmentów geograficznych za okres od 01.01.2016 do 31.12.2016					
Przychody ogółem	404 236	119 572	317 353	841 161	841 161
Sprzedaż do jednostek niepowiązanych	404 236	98 361	317 353	819 950	819 950
Sprzedaż do jednostek powiązanych	-	21 211	-	21 211	21 211

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 37
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

8.3. Wartości niematerialne

Dane dotyczące wartości niematerialnych zaprezentowano w poniższej tabeli.

WYSZCZEGÓLNIENIE	RELACJE Z KLIENTAMI	PATENTY I LICENCJE, OPROGRAMOWANIE KOMPUTEROWE	KOSZTY PRAC ROZWOJOWYCH	POZOSTAŁE WARTOŚCI NIEMATERIALNE	ZALICZKI NA WARTOŚCI NIEMATERIALNE	RAZEM
Wartość netto na dzień 01.01.2016	24 063	8 457	32 702	10 850	13	76 085
Zwiększenie z tytułu nabycia		3 475	4 826	37		8 338
Zwiększenie z tytułu własnej produkcji	-	-	11 828	-	-	11 828
Zmniejszenie z tytułu likwidacji	-	(131)	(16)	-	-	(147)
Zmniejszenie wynikające z przekwalifikowania- pozostałe	-	-	(1)	-	-	(1)
Rozliczenie zaliczki na wartości niematerialne	-	-	-	-	(13)	(13)
Amortyzacja	(2 680)	(1 903)	(4 001)	(322)	-	(8 906)
Zmniejszenie dotychczasowego umorzenia z tytułu likwidacji	-	129	16	-	-	145
Różnice kursowe netto z przeliczenia sprawozdania finansowego na walutę prezentacji	-	-	(505)	(1 637)	-	(2 142)
Pozostałe zmiany- brutto	-	166	537	-	-	703
Pozostałe zmiany- umorzenie	-	(16)	(28)	-	-	(44)
Wartość netto na dzień 31.12.2016	21 383	10 177	45 358	8 928	-	85 846
Wartość netto na dzień 01.01.2017	21 383	10 177	45 358	8 928	-	85 846
Zmiana z tytułu przejęcia / wyłączenia jednostki	1 822	-	603	-	-	2 425
Zwiększenie z tytułu nabycia	-	1 821	5 408	89	30	7 348
Zwiększenie z tytułu własnej produkcji	-	-	14 402	-	-	14 402
Zwiększenie wynikające z przekwalifikowania- pozostałe	-	-	20	-	-	20
Zwiększenie z tytułu zaliczki na wartości niematerialne	-	-	-	-	8	8
Zmniejszenie z tytułu zbycia	-	(68)	-	-	-	(68)
Zmniejszenie z tytułu likwidacji	-	(92)	-	(10)	-	(102)
Zmniejszenie wynikające z przekwalifikowania- do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	-	-	(2 248)	-	-	(2 248)
Zmniejszenie wynikające z przekwalifikowania- pozostałe	-	-	(1 763)	-	-	(1 763)
Amortyzacja	(2 680)	(2 149)	(5 574)	(264)	-	(10 667)
Zmniejszenie dotychczasowego umorzenia z tytułu zbycia	-	68	-	-	-	68
Zmniejszenie dotychczasowego umorzenia z tytułu likwidacji	-	91	(132)	10	-	(31)
Zmniejszenie dotychczasowego umorzenia z tytułu przekwalifikowania- do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	-	-	1 799	-	-	1 799

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 38
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

WYSZCZEGÓLNIENIE	RELACJE Z KLIENTAMI	PATENTY I LICENCJE, OPROGRAMOWANIE KOMPUTEROWE	KOSZTY PRAC ROZWOJOWYCH	POZOSTAŁE WARTOŚCI NIEMATERIALNE	ZALICZKI NA WARTOŚCI NIEMATERIALNE	RAZEM
Różnice kursowe netto z przeliczenia sprawozdania finansowego na walutę prezentacji	-	-	(945)	(498)	-	(1 443)
Pozostałe zmiany- brutto	-	(240)	(3 113)	-	-	(3 353)
Pozostałe zmiany- umorzenie	-	30	99	-	-	129
Wartość netto na dzień 31.12.2017	20 525	9 638	53 914	8 255	38	92 370

WYSZCZEGÓLNIENIE	RELACJE Z KLIENTAMI	PATENTY I LICENCJE, OPROGRAMOWANIE KOMPUTEROWE	KOSZTY PRAC ROZWOJOWYCH	POZOSTAŁE WARTOŚCI NIEMATERIALNE	ZALICZKI NA WARTOŚCI NIEMATERIALNE	RAZEM
Stan na dzień 31.12.2016						
Wartość brutto	28 753	21 264	62 755	15 238	-	128 010
Suma dotychczasowego umorzenia i odpisów aktualizujących	(7 370)	(11 087)	(17 397)	(6 310)	-	(42 164)
Wartość netto	21 383	10 177	45 358	8 928	-	85 846
Stan na dzień 31.12.2017						
Wartość brutto	30 575	22 686	74 209	14 819	38	142 327
Suma dotychczasowego umorzenia i odpisów aktualizujących	(10 050)	(13 048)	(20 295)	(6 564)	-	(49 957)
Wartość netto	20 525	9 638	53 914	8 255	38	92 370

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
Wartość brutto wszystkich w pełni zamortyzowanych wartości niematerialnych będących nadal w użyciu	15 695	13 885
Wartość nakładów na prace badawcze i rozwojowe ujętych jako koszt w okresie	19 184	14 549
Kwota kosztów finansowania zewnętrznego aktywowana w danym okresie	13	51

8.4. Wartość firmy

Dane dotyczące wartości firmy prezentują poniższe tabele.

NAZWA JEDNOSTKI ZALEŻNEJ	na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
Apator Control Sp.z o.o.	75	75
Apator Rector Sp.z o.o.	43 106	43 106
Apator Elkomtech S.A.	34 431	34 431
Apator Powogaz S.A.	17 855	17 855
Apator Telemetry Sp.z o.o.	1 832	1 832
Apator Metra s.r.o.	666	668
Apator Metroteks	119	149
George Wilson Industries Ltd.	3 345	3 661

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 39
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

NAZWA JEDNOSTKI ZALEŻNEJ	na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
Miitors ApS	18 213	19 348
iMeters Sp. z o.o.	-	1 822
Wartość firmy netto	119 642	122 947

WYSZCZEGÓLNIENIE	w okresie	
	od 01.01.2017	od 01.01.2016
	do 31.12.2017	do 31.12.2016
Wartość firmy brutto na początek okresu	123 282	123 020
Zmiana z tytułu przejęcia / wyłączenia jednostki	(1 822)	-
Różnice kursowe netto z przeliczenia sprawozdania finansowego na walutę prezentacji	(1 483)	262
Wartość firmy brutto na koniec okresu	119 977	123 282
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości na początek okresu	(335)	(335)
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości na koniec okresu	(335)	(335)
Wartość firmy netto na koniec okresu	119 642	122 947

Na dzień 31 grudnia 2017 r. Grupa przeprowadziła test na utratę wartości w odniesieniu do wartości firmy przy założeniu średnioważonego kosztu kapitału na poziomie 8,8% i pięcioletniego okresu prognozy. Na podstawie przeprowadzonych testów nie stwierdzono utraty wartości firmy.

Test na utratę wartości firmy przeprowadzono w oparciu o szacunek bieżącej wartości sumy przyszłych wolnych przepływów pieniężnych generowanych przez poszczególne ośrodki wypracowujące środki pieniężne (ang. CGU, cash generating unit), uwzględniających podatek, zmianę stanu sald majątku obrotowego i nakłady na środki trwałe i wartości niematerialne. Dla lat 2018 - 2022 przepływy oszacowano w oparciu o istniejące biznes plany. Dla określenia wartości rezydualnej zastosowano 2% stopę wzrostu w latach po roku 2022. W grupie kapitałowej Apator, ośrodki wypracowujące środki pieniężne stanowią spółki bezpośrednio zależne od Apator S.A. lub grupy spółek, których jednostki nadrzędne są spółkami bezpośrednio zależnymi od Apator S.A., a które charakteryzuje jednorodna baza aktywów służąca do realizacji działalności operacyjnej, (z wyjątkiem Apator Elkomtech S.A. oraz Apator Rector Sp. z o.o., co opisano poniżej).

W wyniku przeprowadzonych testów Spółka nie stwierdziła utraty wartości majątku.

W przypadku Apator Rector Sp. z o.o. oraz Apator Elkomtech S.A., test na utratę wartości przeprowadzono przy założeniu, że aktywa spółek stanowią jeden ośrodek wypracowujący przepływy pieniężne.

Uzasadnieniem dla takiego podejścia są przede wszystkim wysoki poziom integracji operacyjnej wynikający z komplementarności oferty jak i istotne zmiany, jakie miały miejsce w 2017 r. w zakresie prowadzenia działalności przez obie spółki.

Począwszy od 2017 r. obie spółki realizują sprzedaż usług poprzez wspólny dział sprzedaży oraz wspólnie składają oferty na świadczenie kompleksowych usług. Takie podejście wynika przede wszystkim z komplementarności oferty obu jednostek i istotnie ułatwia pozyskiwanie nowych projektów. Dodatkowo należy również podkreślić plany dotyczące połączenia obu spółek. Spółki planują również dalsze prace nad wspólnymi produktami w przyszłości.

Istotne znaczenie dla identyfikacji pojedynczego CGU w przypadku aktywów obu spółek ma również fakt iż wpływy pieniężne realizowane przez obie spółki są w istotnym stopniu zależne od siebie (komplementarne usługi i produkty, wspólna baza klientów).

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 40
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

W wyniku przeprowadzonego testu Grupa nie stwierdziła utraty wartości majątku.

Grupa nie oczekuje, aby zmiany kluczowych założeń testu dla CGU innych niż CGU obejmujący Apator Rector Sp. z o.o. oraz Apator Elkomtech S.A. spowodowały zrównanie wartości odzyskiwalnej z wartością bilansową.

Dla CGU obejmującego Apator Rector Sp. z o.o. oraz Apator Elkomtech S.A. przeprowadzono analizę wrażliwości na zmianę WACC spowodowaną zmianą stopnia finansowania kapitałem obcym, zmianami kosztu kapitału własnego oraz na zmianę stopy wzrostu przychodów.

Oszacowano, iż spadek dynamiki wzrostu przychodów o 11 p.p. lub wzrost WACC o 8,5 p.p. może spowodować zrównanie wartości odzyskiwalnej z bilansową (oba czynniki analizowano odrębnie).

Zmiany wartości stop dyskonta oraz stopy wzrostu przychodów nie wpływają w istotny sposób na wynik przeprowadzonego testu.

8.5. Rzeczowe aktywa trwałe

Do najistotniejszych nakładów na rzeczowe aktywa trwałe w trakcie 2017 roku należały inwestycje w maszyny i urządzenia oraz pozostałe aktywa trwałe.

WYSZCZEGÓLNIENIE	GRUNTY, BUDYNKI I BUDOWLE	MASZYNY I URZĄDZENIA	ŚRODKI TRANSPORTU	POZOSTAŁE RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE W BUDOWIE	ZALICZKI NA RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	RAZEM
Wartość netto na dzień 01.01.2016	96 047	37 256	6 856	29 855	12 857	1 316	184 187
Zwiększenie z tytułu nabycia	20	11 189	429	12 674	-	-	24 312
Zwiększenie stanu z tytułu modernizacji	2 331	776	2	1 295	-	-	4 404
Zwiększenie z tytułu własnej produkcji	15	106	-	469	-	-	590
Zwiększenie z tytułu przyjęcia z leasingu finansowego	-	158	2 029	1 119	-	-	3 306
Zwiększenie z tytułu zaliczki na rzeczowe aktywa trwałe oraz rzeczowych aktywów trwałych w budowie	-	-	-	-	28 672	3 807	32 479
Zmniejszenie z tytułu zbycia	(233)	(1 716)	(1 412)	(29)	(2 909)	-	(6 299)
Zmniejszenie z tytułu likwidacji	(92)	(2 382)	(994)	(1 375)	-	-	(4 843)
Zmniejszenie wynikające z przekwalifikowania- pozostałe	-	(106)	-	(29)	-	-	(135)
Rozliczenie zaliczki na rzeczowe aktywa trwałe oraz rzeczowych aktywów trwałych w budowie	-	-	-	-	(29 600)	(4 638)	(34 238)
Amortyzacja	(3 764)	(10 002)	(3 195)	(8 911)	-	-	(25 872)
Zmniejszenie dotychczasowego umorzenia z tytułu zbycia	-	1 681	1 320	29	-	-	3 030
Zmniejszenie dotychczasowego umorzenia z tytułu likwidacji	92	2 329	942	1 373	-	-	4 736
Zmniejszenie dotychczasowego umorzenia z tytułu przekwalifikowania- pozostałe	-	106	-	29	-	-	135
Różnice kursowe netto z przeliczenia sprawozdania finansowego na walutę prezentacji	(98)	(240)	-	(21)	-	-	(359)
Pozostałe zmiany- brutto	254	181	18	(1)	(335)	-	117
Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator					Strona 41	
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017		Waluta sprawozdawcza:		złoty polski (PLN)		
Poziom zaokrąglení:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)						

WYSZCZEGÓLNIENIE	GRUNTY, BUDYNKI I BUDOWLE	MASZyny I URZĄDZENIA	ŚRODKI TRANSPORTU	POZOSTAŁE RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE W BUDOWIE	ZALICZKI NA RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	RAZEM
Pozostałe zmiany- umorzenie	(34)	(95)	(9)	-	-	-	(138)
Wartość netto na dzień 31.12.2016	94 538	39 241	5 986	36 477	8 685	485	185 412
Wartość netto na dzień 01.01.2017	94 538	39 241	5 986	36 477	8 685	485	185 412
Zwiększenie z tytułu nabycia	318	16 187	664	9 534	-	-	26 703
Zwiększenie stanu z tytułu modernizacji	1 403	2 162	-	1 731	-	-	5 296
Zwiększenie z tytułu własnej produkcji	17	564	-	986	-	-	1 567
Zwiększenie z tytułu przyjęcia z leasingu finansowego	-	1 343	1 968	-	-	-	3 311
Zwiększenie z tytułu zaliczki na rzeczowe aktywa trwałe oraz rzeczowych aktywów trwałych w budowie	-	-	-	-	33 679	11 169	44 848
Zmniejszenie z tytułu zbycia	-	(6 504)	(2 163)	(473)	(1 350)	-	(10 490)
Zmniejszenie z tytułu likwidacji	(138)	(4 224)	(512)	(3 692)	-	-	(8 566)
Zmniejszenie z tytułu zaniechania inwestycji	-	-	-	-	(8)	-	(8)
Zmniejszenie wynikające z przekwalifikowania- do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	(2 648)	(671)	(298)	(761)	-	-	(4 378)
Zmniejszenie wynikające z przekwalifikowania- pozostałe	-	-	-	-	(503)	-	(503)
Rozliczenie zaliczki na rzeczowe aktywa trwałe oraz rzeczowych aktywów trwałych w budowie	-	-	-	-	(33 442)	(3 736)	(37 178)
Amortyzacja	(3 535)	(11 541)	(2 978)	(10 563)	-	-	(28 617)
Zmniejszenie dotychczasowego umorzenia z tytułu zbycia	-	5 269	1 826	429	-	-	7 524
Zmniejszenie dotychczasowego umorzenia z tytułu likwidacji	138	4 046	456	3 653	-	-	8 293
Zmniejszenie dotychczasowego umorzenia z tytułu przekwalifikowania- do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	738	520	118	716	0	0	2 092
Różnice kursowe netto z przeliczenia sprawozdania finansowego na walutę prezentacji	(19)	(392)	(1)	(28)	-	-	(440)
Pozostałe zmiany- brutto	(21)	(14)	(3)	(2)	(28)	1	(67)
Pozostałe zmiany- umorzenie	1	5	1	1	-	-	8
Wartość netto na dzień 31.12.2017	90 792	45 991	5 064	38 008	7 033	7 919	194 807
Stan na dzień 31.12.2016							
Wartość brutto	121 566	121 886	17 100	135 059	9 094	485	405 190
Suma dotychczasowego umorzenia i odpisów aktualizujących	(27 028)	(82 645)	(11 114)	(98 582)	(409)	-	(219 778)
Wartość netto	94 538	39 241	5 986	36 477	8 685	485	185 412
Stan na dzień 31.12.2017							
Wartość brutto	120 479	130 338	16 755	142 354	7 054	7 919	424 899

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 42
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

WYSZCZEGÓLNIENIE	GRUNTY, BUDYNKI I BUDOWLE	MASZYNY I URZĄDZENIA	ŚRODKI TRANSPORTU	POZOSTAŁE RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE W BUDOWIE	ZALICZKI NA RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	RAZEM
Suma dotychczasowego umorzenia i odpisów aktualizujących	(29 687)	(84 347)	(11 691)	(104 346)	(21)	-	(230 092)
Wartość netto	90 792	45 991	5 064	38 008	7 033	7 919	194 807

Do pozabilansowych rzeczowych aktywów trwałych Grupy (zaprezentowanych w poniższej tabeli) zaliczane są dzierżawione nieruchomości, prawo użytkowania wieczystego gruntu oraz aktywa trwałe wykorzystywane w działalności socjalnej.

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
Grunty, budynki i budowle	5 655	6 760
Maszyny i urządzenia	413	943
Środki transportu	173	-
Razem	6 241	7 703

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
Wartość brutto wszystkich w pełni zamortyzowanych rzeczowych aktywów trwałych będących nadal w użytkowaniu	91 315	89 711
Kwota kosztów finansowania zewnętrznego aktywowana w danym okresie	42	66
Wartość sprawozdawcza rzeczowych aktywów trwałych stanowiących zabezpieczenie zobowiązań	78 391	80 505

Na rzeczowych aktywach trwałych na 31 grudnia 2017 roku ustanowione były następujące zabezpieczenia:

- ✓ Hipoteka do kwoty 40 mln zł ustanowiona na nieruchomościach Apator S.A. położonych w Pomorskiej Specjalnej Strefie Ekonomicznej w Ostaszewie, jako zabezpieczenie kredytów zaciągniętych w Banku Handlowym w Warszawie S.A.
- ✓ Hipoteka umowna łączna do kwoty 26,0 mln zł ustanowiona na nieruchomościach FAP Pafal S.A. w Świdnicy i Apator Mining Sp. z o.o. w Pszowie jako zabezpieczenie wieloproduktowej zawartej między spółkami grupy a ING Bank Śląski S.A.
- ✓ Dwie hipoteki (o wartości 960 tys. EUR¹ oraz 76.800 tys. zł) z tytułu zabezpieczenia kredytu refinansowego (z limitem 800 tys. EUR) oraz kredytu inwestycyjnego (z limitem 64.000 tys. zł) zaciągniętych w ING Bank Śląski ustanowione na nieruchomości Apator Powogaz S.A. w Poznaniu.
- ✓ Hipoteka przymusowa w kwocie 117 tys. ustanowiona na nieruchomości Apator Powogaz S.A. w Pniewach, stanowiąca zabezpieczenie zobowiązania wobec Starosty Szamotulskiego z tytułu przekształcenia użytkowania wieczystego w prawo własności.
- ✓ Hipoteka w wysokości 23.250 tys. zł ustanowiona na nieruchomościach Apator Metrix S.A., jako zabezpieczenie spłaty zobowiązań wynikających z zawartych z bankiem Millenium umów kredytowych.
- ✓ Zastaw na maszynach i urządzeniach oraz środkach transportu będących własnością Apator S.A., Apator Powogaz S.A., FAP Pafal S.A., Apator Metrix S.A., Apator Elkomtech S.A., Apator Mining Sp. z o.o., Apator Control Sp. z

¹ W dniu 14 lutego 2018 r. złożono wniosek o wykreślenie hipoteki

W dniu 14 lutego 2018 r. złożono wnioski o wykreślenie hipoteki				
Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 43
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

o.o., wraz z cesją z polisy ubezpieczeniowej (uwzględniony w powyższej tabeli). Wartość umowna zastawu na 31.12.2017 r. wyniosła 24,9 mln zł,

- ✓ Zastaw na rzeczowych aktywach trwałych Apator S.A., do maksymalnej kwoty zabezpieczenia wynoszącej 15.6 mln zł, jako zabezpieczenie kredytu na zakup akcji Apator Elkomtech S.A. zaciągniętego w Banku Handlowym w Warszawie S.A.
- ✓ Hipoteka w kwocie 50 mln CZK, ustanowiona na nieruchomości jednostki zależnej Apator Metra w Czechach, w związku z zawartą umową kredytową,

Na dzień 31 grudnia 2017 roku nie wystąpiły przesłanki świadczące o utracie wartości istotnych rzeczowych aktywów trwałych. Zestawienie zmian odpisów zaprezentowano w tabeli poniżej.

WYSZCZEGÓLNIENIE	GRUNTY, BUDYNKI I BUDOWLE	MASZYNY I URZĄDZENIA	POZOSTAŁE RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	RAZEM
Wartość odpisów na dzień 01.01.2016	2 232	551	3	2 786
Wartość odpisów na dzień 31.12.2016	2 232	551	3	2 786
Wartość odpisów na dzień 01.01.2017	2 232	551	3	2 786
Wartość odpisów na dzień 31.12.2017	2 232	551	3	2 786

Grupa posiada rzeczowe aktywa trwałe wykorzystywane w działalności socjalnej. Informacje dotyczące tych aktywów przedstawiono w poniższej tabeli.

Ze względu na planowaną sprzedaż zaliczanego do tej kategorii Ośrodka Wypoczynkowego w Rowach, aktywa ośrodka przekwalifikowano do kategorii aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży (nota 8.6).

WYSZCZEGÓLNIENIE	GRUNTY, BUDYNKI I BUDOWLE	MASZYNY I URZĄDZENIA	POZOSTAŁE RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE	RZECZOWE AKTYWA TRWAŁE W BUDOWIE	RAZEM
Wartość netto na dzień 01.01.2016	2 039	16	119	-	2 174
Zwiększenie stanu z tytułu modernizacji	21	-	-	-	21
Zmniejszenie z tytułu likwidacji	-	(2)	-	-	(2)
Amortyzacja	(75)	(4)	(42)	-	(121)
Zmniejszenie dotychczasowego umorzenia z tytułu likwidacji	-	2	-	-	2
Pozostałe zmiany	3	-	-	-	3
Wartość netto na dzień 31.12.2016	1 988	12	77	-	2 077
Wartość netto na dzień 01.01.2017	1 988	12	77	-	2 077
Zmniejszenie wynikające z przekwalifikowania- do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	(2 648)	(71)	(572)	-	(3 291)
Amortyzacja	(78)	(1)	(32)	-	(111)
Zmniejszenie dotychczasowego umorzenia z tytułu przekwalifikowania- do aktywów przeznaczonych do sprzedaży	738	60	527	-	1 325
Wartość netto na dzień 31.12.2017	-	-	-	-	-

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 44
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

8.6. Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

W związku z podjętą decyzją o sprzedaży należącego do Apator S.A. Ośrodka Wypoczynkowego w Rowach (uchwała Rady Nadzorczej Apator S.A. nr 6/2018 z 9 lutego 2018 r.), na dzień bilansowy 31 grudnia 2017 dokonano przekwalifikowania aktywów Ośrodka (OW Rowy) o wartości bilansowej 1.966 tys. zł do kategorii aktywów przeznaczonych do sprzedaży. Jednocześnie, ze względu na fakt, iż przychód ze sprzedaży zasili działalność socjalną (nie będzie przychodem operacyjnym Apator S.A.), dokonano odpisów aktualizujących wartość OW Rowy w wysokości ich wartości netto. Do kategorii tej zaliczono także aktywa pozabilansowe – prawo użytkowania wieczystego gruntów o wartości 971 tys. zł.

Szczegóły odnośnie wartości poszczególnych grup aktywów, przekwalifikowania i utworzonego odpisu przedstawiono w poniższych tabelach.

Aktywa trwałe OW Rowy

WYSZCZEGÓLNIENIE	WARTOŚĆ NETTO NA DZIEŃ SPRAWOZDAWCZY	WARTOŚĆ GODZIWA	ODPIS AKTUALIZUJĄCY (-)	WARTOŚĆ AKTYWÓW TRWAŁYCH PRZEZNACZONYCH DO SPRZEDAŻY
Grunty, budynki i budowle	1 910	-	(1 910)	-
Maszyny i urządzenia	11	-	(11)	-
Pozostałe środki trwałe	45	-	(45)	-
Aktywa trwałe zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży na dzień 31.12.2017	1 966	-	(1 966)	-

W związku ze zmianą docelowego profilu działalności spółki Apator Mining Sp. z o.o., prowadzącą do wygaszenia działalności gospodarczej do końca 2018 roku (nota 8.25), do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży zakwalifikowano także aktywa tej spółki.

Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

WYSZCZEGÓLNIENIE	01.01.2017	01.01.2016
	31.12.2017	31.12.2016
Wartość na początek okresu	-	-
Zwiększenie wynikające z przekwalifikowania	2 735	-
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości utworzony w okresie	(1 966)	-
Wartość na koniec okresu	769	-

Odpisy aktualizujące

WYSZCZEGÓLNIENIE	01.01.2017	01.01.2016
	31.12.2017	31.12.2016
Wartość odpisów na początek okresu	-	-
Zwiększenie- utworzenie odpisu w ciężar bieżącego wyniku	1 966	-
Wartość odpisów na koniec okresu	1 966	-

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 45
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

8.7. Nieruchomości inwestycyjne

Do nieruchomości inwestycyjnych Grupa Kapitałowa Apator zakwalifikowała zakupione grunty wraz z budynkami, które oddała w dzierżawę podmiotom niepowiązanym.

WYSZCZEGÓLNIENIE	w okresie	
	od 01.01.2017	od 01.01.2016
	do 31.12.2017	do 31.12.2016
Wartość na początek okresu	1 491	1 633
Różnice kursowe netto z przeliczenia sprawozdania finansowego na walutę prezentacji	(1)	16
Zwiększenie wartości godziwej	-	-
Zmniejszenie wartości godziwej	(136)	(158)
Wartość na koniec okresu	1 354	1 491

Nieruchomości te zostały wycenione w wartości godziwej przez niezależnego rzeczoznawcę majątkowego.

Dochody i koszty z tytułu nieruchomości inwestycyjnych prezentuje tabela.

WYSZCZEGÓLNIENIE	w okresie	
	od 01.01.2017	od 01.01.2016
	do 31.12.2017	do 31.12.2016
Dochody z czynszu ujęte w bieżącym wyniku	115	105
Bezpośrednie koszty operacyjne dotyczące nieruchomości inwestycyjnej, która w okresie przynosiła dochody z czynszów	27	27
Wartość sprawozdawcza nieruchomości inwestycyjnych stanowiących zabezpieczenie zobowiązań	433	434

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa dokonała wyceny nieruchomości inwestycyjnych poprzez odniesienie do rynkowych cen transakcyjnych dotyczących podobnych nieruchomości. Z uwagi na niską wartość przeszacowania, aktualizacji wyceny dokonuje się raz w roku.

Nieruchomości inwestycyjne Grupa klasyfikuje do II poziomu hierarchii wartości godziwej.

8.8. Inwestycje w jednostkach współkontrolowanych

Inwestycje w jednostkach współkontrolowanych to wspólne przedsięwzięcia Grupy. Charakter tych inwestycji umożliwia wspólne podejmowanie strategicznych decyzji odnośnie tych jednostek. Dane dotyczące podmiotów współkontrolowanych prezentują poniższe tabele.

WYSZCZEGÓLNIENIE	NAZWA SPÓŁKI	
	TEPLOVODOMER	INDA d.o.o.
Procent posiadanych udziałów na dzień 31.12.2017	50,00%	35,00%
Procent posiadanych udziałów na dzień 31.12.2016	50,00%	35,00%
Procent posiadanych głosów na dzień 31.12.2017	50,00%	35,00%
Procent posiadanych głosów na dzień 31.12.2016	50,00%	35,00%

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 46
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE	NAZWA SPÓŁKI			
	APATOR ELEKTRO Sp. z o.o.	TEPLOVODOMER	INDA d.o.o.	RAZEM
Wartość na dzień 01.01.2016	-	2 126	443	2 569
Zmiany kapitału własnego z tytułu wypłaty dywidendy	-	(1 739)	-	(1 739)
Udział w zyskach (stratach) jednostek współkontrolowanych	(31)	1 452	91	1 512
Różnice kursowe netto z przeliczenia sprawozdania finansowego na walutę prezentacji	11	355	(53)	313
Zmiana z tytułu niezrealizowanej marży na sprzedaży	68	101	-	169
Pozostałe zmiany	(48)	-	-	(48)
Wartość na dzień 31.12.2016	-	2 295	481	2 776
Wartość na dzień 01.01.2017	-	2 295	481	2 776
Zmiany kapitału własnego z tytułu wypłaty dywidendy	-	(1 360)	-	(1 360)
Udział w zyskach (stratach) jednostek współkontrolowanych	-	1 100	48	1 148
Różnice kursowe netto z przeliczenia sprawozdania finansowego na walutę prezentacji	-	(192)	(61)	(253)
Zmiana z tytułu niezrealizowanej marży na sprzedaży	-	298	-	298
Pozostałe zmiany	-	(92)	-	(92)
Wartość na dzień 31.12.2017	-	2 049	468	2 517

WYSZCZEGÓLNIENIE	TEPLOVODOMER	INDA d.o.o.	RAZEM
Wartość na dzień 31.12.2017			
Aktywa trwałe	82	132	214
Aktywa obrotowe	7 299	762	8 061
Zobowiązania krótkoterminowe	(1 792)	429	(1 363)
Aktywa netto	5 589	1 323	6 912
Korekta z tytułu marży zatrzymanej w zapasach	(1 491)	-	(1 491)
Aktywa netto do wyliczenia udziału	4 098	1 323	5 421
Udział Grupy w aktywach netto	2 049	463	2 512
Przychody ogółem	30 093	3 071	33 164
Zysk netto	2 201	138	2 339
Całkowite dochody ogółem	2 201	138	2 339
Udział Grupy w zysku netto	1 101	48	1 149
Wartość na dzień 31.12.2016			
Aktywa trwałe	107	168	275
Aktywa obrotowe	12 219	704	12 923
Zobowiązania krótkoterminowe	(5 650)	240	(5 410)

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 47
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE	TEPLOVODOMER	INDA d.o.o.	RAZEM
Aktywa netto	6 676	1 112	7 788
Korekta z tytułu marży zatrzymanej w zapasach	(2 087)	-	(2 087)
Aktywa netto do wyliczenia udziału	4 589	1 112	5 701
Udział Grupy w aktywach netto	2 295	389	2 684
Przychody ogółem	37 603	3 157	40 760
Zysk netto	2 903	259	3 162
Całkowite dochody ogółem	2 903	259	3 162
Udział Grupy w zysku netto	1 452	91	1 542

8.9. Pozostałe aktywa finansowe

Dane dotyczące pozostałych aktywów finansowych zaprezentowano w tabeli poniżej.

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
Pozostałe długoterminowe aktywa finansowe	263	143
Instrumenty pochodne	263	143
Pozostałe krótkoterminowe aktywa finansowe	8 520	2 026
Akcje spółek dopuszczonych do obrotu publicznego	1	1
Instrumenty pochodne	8 220	1 726
Weksle	299	299
Pozostałe aktywa finansowe ogółem, w tym:	8 783	2 169
- w pozostałych jednostkach	8 783	2 169

Dane dotyczące odpisów aktualizujących zaprezentowano w poniższej tabeli.

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień	
	od 01.01.2017	od 01.01.2016
	do 31.12.2017	do 31.12.2016
Wartość odpisów na początek okresu	436	439
Wykorzystanie odpisu- spisanie	-	(3)
Wartość odpisów na koniec okresu	436	436

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 48
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

8.10. Zapasy

Informacja o wartości sprawozdawczej zapasów została zaprezentowana w poniższej tabeli.

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
Materiały	56 841	64 130
Produkcja w toku	35 481	46 996
Wyroby gotowe	32 452	33 237
Towary	22	1 922
Zaliczki na dostawy	1 622	1 554
Wartość zapasów ogółem	126 418	147 839

Zmiany wartości odpisów aktualizujących zapasy zaprezentowano poniżej.

WYSZCZEGÓLNIENIE	w okresie	
	od 01.01.2017	od 01.01.2016
	do 31.12.2017	do 31.12.2016
<i>Odpis aktualizujący zapasy ogółem</i>		
Wartość odpisów na początek okresu	5 504	4 965
Zwiększenie- utworzenie odpisu w ciężar bieżącego wyniku	2 325	3 441
Zmniejszenie- odpisanie w przychody niewykorzystanych kwot	(2 131)	(1 784)
Wykorzystanie odpisu- spisanie	(1 397)	(1 125)
Różnice kursowe netto z przeliczenia sprawozdania finansowego na walutę prezentacji	(22)	7
Wartość odpisów na koniec okresu	4 279	5 504

Informacje dodatkowe dotyczące zapasów zaprezentowano w poniższej tabeli.

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
Wartość zapasów ujętych jako koszt w okresie	625 183	640 526
Wartość zapasów stanowiących zabezpieczenie zobowiązań	54 545	54 545

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 49
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

8.11. Należności handlowe oraz pozostałe należności

Informacje o należnościach handlowych oraz o pozostałych należnościach zostały zaprezentowane w tabeli.

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
Należności długoterminowe	7 663	6 623
Złożone depozyty, wadia, kaucje	1 204	608
Długoterminowe należności handlowe	6 459	6 015
Należności krótkoterminowe, w tym:	197 651	216 554
Należności handlowe	172 494	185 616
Należności bieżące	142 044	164 272
Należności przeterminowane do 1 miesiąca	20 086	15 013
Należności przeterminowane od 1 miesiąca do 3 miesięcy	7 325	4 875
Należności przeterminowane od 3 miesięcy do 6 miesięcy	2 855	744
Należności przeterminowane od 6 miesięcy do 1 roku	928	1 865
Należności przeterminowane powyżej 1 roku	4 460	4 120
Odpis aktualizujący wartość należności handlowych	(5 204)	(5 273)
Należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	1 621	3 095
Należności z tytułu innych podatków, ceł i ubezpieczeń społecznych	10 334	10 538
Należności z tytułu innych podatków, ceł i ubezpieczeń społecznych	10 334	10 538
Pozostałe należności krótkoterminowe	13 202	17 305
Należności z tytułu sprzedanych rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	1 720	156
Należności z tytułu umów długoterminowych (kontraktów)	1 604	-
Złożone depozyty, wadia, kaucje	1 004	1 409
Roszczenia sporne	73	73
Przedpłaty- zaliczki na zakup usług	200	1 070
Inne należności	8 725	15 220
Odpis aktualizujący wartość pozostałych należności krótkoterminowych	(124)	(623)
Należności ogółem, w tym:	205 314	223 177
- od jednostek powiązanych	829	4 754
- od pozostałych jednostek	204 485	218 423

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 50
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Poniżej przedstawiono dane dotyczące odpisów aktualizujących należności.

WYSZCZEGÓLNIENIE	w okresie	
	od 01.01.2017	od 01.01.2016
	do 31.12.2017	do 31.12.2016
Wartość odpisów na początek okresu	5 896	4 472
Zwiększenie- utworzenie odpisu w ciężar bieżącego wyniku	1 363	2 251
Zmniejszenie- odpisanie w przychody niewykorzystanych kwot	(1 473)	(581)
Wykorzystanie odpisu- spisanie	(457)	(254)
Różnice kursowe netto z przeliczenia sprawozdania finansowego na walutę prezentacji	(1)	8
Wartość odpisów na koniec okresu	5 328	5 896

8.12. Pożyczki udzielone

W 2017 roku Grupa Apator nie udzielała pożyczek.

8.13. Środki pieniężne i ich ekwiwalenty

Środki pieniężne w banku są oprocentowane według zmiennych stóp procentowych.

Lokaty krótkoterminowe są dokonywane na różne okresy, od jednego dnia do trzech miesięcy, w zależności od aktualnego zapotrzebowania Grupy na środki pieniężne i są oprocentowane według ustalonych dla nich stóp procentowych.

Specyfikację środków pieniężnych i ich ekwiwalentów prezentuje poniższa tabela:

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień	
	31.12.2016	31.12.2016
Środki pieniężne w kasie	51	160
Środki pieniężne na rachunkach bankowych	41 523	21 143
Depozyt	28	31
Lokaty krótkoterminowe	-	335
Inne- środki pieniężne w drodze	-	340
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty ogółem	41 602	22 009

Informacje dodatkowe dotyczące środków pieniężnych zaprezentowano w poniższej tabeli.

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
Wartość środków pieniężnych stanowiących zabezpieczenie zobowiązań	15 219	6 599

W wartości środków pieniężnych stanowiących zabezpieczenie zobowiązań na dzień 31.12.2017 roku, 378 tys. zł stanowiły środki o ograniczonej możliwości dysponowania.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 51
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

8.14. Rozliczenia międzyokresowe

Informacja dotycząca rozliczeń międzyokresowych została zaprezentowana w tabeli.

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
Długoterminowe rozliczenia międzyokresowe	38	30
Certyfikacja, legalizacja	18	30
Inne rozliczenia międzyokresowe	20	-
Krótkoterminowe rozliczenia międzyokresowe	3 580	3 142
Oplaty administracyjne	64	69
Certyfikacja, legalizacja	38	48
Ubezpieczenia	724	548
Usługi informatyczne	715	672
Usługi marketingowe	235	173
Szkolenia	30	34
Inne rozliczenia międzyokresowe	1 774	1 598

8.15. Kapitał podstawowy

Informacja o kapitale podstawowym została zaprezentowana w tabeli.

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
Liczba akcji	33 107 028	33 107 028
Wartość nominalna akcji	0,10	0,10
Kapitał podstawowy	3 311	3 311

Struktura akcjonariuszy na dzień 31 grudnia 2017 roku została przedstawiona w poniższej tabeli.

Imię i Nazwisko	Akcje imienne	Akcje na okaziciela	Suma akcji	Liczba głosów	Udział w kapitale	Udział w głosach
Apator Mining sp. z o. o.	-	3 600 000	3 600 000	3 600 000	10,87%	6,50%
Mariusz Lewicki	1 187 376	924 624	2 112 000	5 674 128	6,38%	10,24%
Tadeusz Sosgórnik	993 102	907 401	1 900 503	4 879 809	5,74%	8,81%
Danuta Guzowska	954 214	566 065	1 520 279	4 382 921	4,59%	7,91%
Zbigniew Jaworski	760 848	610 152	1 371 000	3 653 544	4,14%	6,59%
Janusz Marzygliński	818 092	124 729	942 821	3 397 097	2,85%	6,13%
Pozostali	2 724 569	18 935 856	21 660 425	29 834 132	65,43%	53,82%
OGÓŁEM	7 438 201	25 668 827	33 107 028	55 421 631	100,00%	100,00%

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 52
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

8.16. Pozostałe kapitały

Informacje o pozostałych kapitałach zostały zaprezentowane w tabeli.

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
Kapitał zapasowy ze sprzedaży akcji własnych powyżej ich wartości nominalnej	15 142	15 142
Pozostały kapitał zapasowy	401 633	336 102
Akcje własne	(3 524)	(3 524)
Kapitały rezerwowe	13 574	10 000
Pozostałe kapitały ogółem	426 825	357 720

WYSZCZEGÓLNIENIE	KAPITAŁ ZAPASOWY ZE SPRZEDAŻY AKCJI WŁASNYCH POWYŻEJ ICH WARTOŚCI NOMINALNEJ	POZOSTAŁY KAPITAŁ ZAPASOWY	AKCJE WŁASNE	KAPITAŁY REZERWOWE	RAZEM
Stan na dzień 01.01.2016	15 142	302 780	(3 524)	4 000	318 398
Zwiększenie w okresie od 01.01.2016 do 31.12.2016	-	50 105	-	10 000	60 105
Podział wyniku	-	46 105	-	-	46 105
Przeniesienie środków z kapitału rezerwowego na kapitał zapasowy	-	4 000	-	-	4 000
Utworzenie kapitału rezerwowego	-	-	-	10 000	10 000
Zmniejszenie w okresie od 01.01.2016 do 31.12.2016	-	(16 783)	-	(4 000)	(20 783)
Przeniesienie środków z kapitału rezerwowego na kapitał zapasowy	-	-	-	(4 000)	(4 000)
Utworzenie kapitału rezerwowego	-	(10 000)	-	-	(10 000)
Pokrycie straty z kapitału zapasowego	-	(6 783)	-	-	(6 783)
Stan na dzień 31.12.2016	15 142	336 102	(3 524)	10 000	357 720
Stan na dzień 01.01.2017	15 142	336 102	(3 524)	10 000	357 720
Zwiększenie w okresie od 01.01.2017 do 31.12.2017	-	67 205	-	3 574	70 779
Podział wyniku	-	67 142	-	3 574 ²	70 716
Inne zwiększenia	-	63	-	-	63
Zmniejszenie w okresie od 01.01.2017 do 31.12.2017	-	(1 674)	-	-	(1 674)
Pokrycie straty z kapitału zapasowego	-	(1 674)	-	-	(1 674)
Stan na dzień 31.12.2017	15 142	401 633	(3 524)	13 574	426 825

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
Kapitał na wypłatę dywidendy	10 000	10 000
Inne kapitały	3 574	-
Kapitały rezerwowe ogółem	13 574	10 000

² Kapitał rezerwowy utworzony z podziału wyniku w Apator Elkomtech S.A.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 53
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Sposób podziału zysku w jednostce dominującej Apator S.A.

Zgodnie z Uchwałą Nr 15/VI/2017 Zwyczajnego Walnego Zgromadzenia Akcjonariuszy Apator S.A. z dnia 12 czerwca 2017 roku, dokonano podziału zysku netto za rok obrotowy 2016 w wysokości 77.708.382,11 zł w następujący sposób:

- Dywidenda 36.417.730,80 zł
- Kapitał zapasowy 41.290.651,31 zł

Na poczet przewidywanej dywidendy z zysku za rok obrotowy 2016 została wypłacona zaliczka w łącznej wysokości 11.587.459,80 zł, czyli 0,35 zł na akcję. Wypłata zaliczki na poczet przewidywanej dywidendy za rok obrotowy 2016 nastąpiła w dniu 7 grudnia 2016 roku. Do wypłaty pozostałej części dywidendy uprawionych było 33.107.028 akcji imiennych serii A i akcji na okaziciela serii A, B i C. Prawo do wypłaty pozostałej części dywidendy w łącznej wysokości 24.830.271,00 zł uzyskali akcjonariusze posiadający akcje Apator S.A. w dniu 21 czerwca 2017 roku. Wypłata pozostałej części dywidendy w wysokości 0,75 zł na akcję nastąpiła w dniu 4 lipca 2017 roku.

W dniu 15 listopada 2017 roku Zarząd Apator S.A. podjął decyzję o wypłacie zaliczki na poczet przewidywanej dywidendy z zysku za 2017 rok w łącznej wysokości 11.587.459,80 zł, czyli 0,35 zł brutto na jedną akcję. Do wypłaty zaliczki na poczet przewidywanej dywidendy z zysku za rok 2017 uprawionych było 33.107.028 akcji imiennych serii A i akcji na okaziciela serii A, B i C. Prawo do wypłaty uzyskali akcjonariusze posiadający akcje spółki Apator S.A. w dniu 15 grudnia 2017 roku, natomiast wypłata nastąpiła w dniu 22 grudnia 2017 roku.

8.17. Udziały niesprawujące kontroli

Informacje dotyczące udziałów niesprawujących kontroli zostały zaprezentowane w poniższej tabeli.

NAZWA JEDNOSTKI ZALEŻNEJ	na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
Apator Telemetry Sp. z o.o.	4 323	3 660
Apator Metroteks	182	221
Udziały niesprawujące kontroli ogółem	4 505	3 881

Wyszczególnienie	na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
Wynik finansowy przypisany udziałom niekontrolującym, w tym:		
Apator Telemetry Sp. z o.o.	1 148	1 115
Apator Metroteks	191	215
Razem	1 339	1 330
Udziały własnościowe/ prawa głosu posiadane przez udziały niesprawujące kontroli		
Apator Telemetry Sp. z o.o.	48,5%	48,5%
Apator Metroteks	39,0%	39,0%

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 54
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenie:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

8.18. Kredyty i pożyczki

Informacje o kredytach i pożyczkach zaprezentowano poniżej.

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
Kredyty i pożyczki długoterminowe	32 310	54 824
płatne powyżej 1 roku do 2 lat	8 303	36 077
płatne powyżej 2 lat do 5 lat	24 007	15 146
płatne powyżej 5 lat	-	3 601
Kredyty i pożyczki krótkoterminowe	135 653	139 599
Kredyty i pożyczki ogółem, w tym	167 963	194 423
- od pozostałych jednostek	167 963	194 423

Jednostka dominująca Apator S.A.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Apator S.A. posiadał zadłużenie z tytułu kredytów w łącznej wysokości 81.311 tys. zł (na 31 grudnia 2016 roku 81.908 tys. zł). Warunki umów kredytowych przedstawiono poniżej.

Kredyt (1)

Nazwa banku	Bank Handlowy w Warszawie SA
Data zawarcia umowy i ewentualne aneksy do umowy	19 marca 2014 roku, ostatni aneks do umowy z dnia 8 lipca 2016 roku
Kwota udzielonego kredytu	98.412 tys. zł
Termin spłaty kredytu	I rata w wysokości 10.000 tys. zł – 31 grudnia 2014 r. raty II – VIII w wysokości 11.250 tys. zł – odpowiednio na koniec czerwca i koniec grudnia każdego roku (do 2018 roku) IX rata w wysokości 9.662 tys. zł – 31 grudnia 2018 r.
Rodzaj zabezpieczenia	Zastaw rejestrowy do najwyższej sumy ubezpieczenia w wysokości 60 mln zł ustanowiony na 1,8 mln akcji własnych Apator S.A. będących w posiadaniu spółki zależnej Apator Mining Sp. z o.o. Zastaw rejestrowy na 14.005 akcjach Apator Elkomtech S.A., do maksymalnej kwoty zabezpieczenia wynoszącej 98,4 mln zł Zastaw rejestrowy na środkach trwałych Apator S.A. do kwoty 15,6 mln zł wraz z cesją praw z umowy ubezpieczenia Hipoteka do kwoty 40 mln zł na nieruchomości Apator S.A. położonej w Ostaszewie, wraz z cesją praw z polisy ubezpieczeniowej
Oprocentowanie	WIBOR 6M + marża w stosunku rocznym

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 55
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Kredyt (2)

Nazwa banku	ING Bank Śląski SA
Data zawarcia umowy i ewentualne aneksy do umowy	22 czerwca 2016 roku
Kwota udzielonego kredytu	Limit do 120.000 tys. zł ³ – limit ten może zostać wykorzystany w formie kredytów obrotowych, gwarancji bankowych oraz akredytyw
Termin spłaty kredytu	22 czerwca 2018 r.
Rodzaj zabezpieczenia	Zastaw rejestrowy na zapasach o wartości 24,1 mln zł, Zastaw rejestrowy na środkach trwałych o wartości 20,2 mln zł, Cesja praw z polisy ubezpieczeniowej mienia od wszystkich ryzyk, Zastaw na rachunkach bankowych, Oświadczenie Apator S.A. o poddaniu się egzekucji do kwoty 180 mln zł ⁴ .
Oprocentowanie	WIBOR 1M, LIBOR 1M lub EURIBOR 1M + marża w stosunku rocznym

Kredyt (3)

Nazwa banku	CITI Bank Handlowy SA
Data zawarcia umowy i ewentualne aneksy do umowy	13 stycznia 2017 roku, ostatni aneks z 19 grudnia 2017 r.
Kwota udzielonego kredytu	10.000 tys. zł
Termin spłaty kredytu	10 lipca 2018 r.
Rodzaj zabezpieczenia	-
Oprocentowanie	WIBOR 3M + marża w stosunku rocznym

Jednostka zależna Apator Metrix S.A.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku spółka posiadała zadłużenie z tytułu kredytów w wysokości 47.394 tys. zł (na 31 grudnia 2016 roku - 23.190 tys. zł), na mocy umów kredytowych, których warunki przedstawiono poniżej:

Kredyt (4)

Nazwa banku	Bank Millenium SA
Data zawarcia umowy i ewentualne aneksy do umowy	23 lutego 2015 r., aneks z 21 września 2017 r.
Kwota udzielonego kredytu	19.790 tys. zł – kredyt inwestycyjny na nabycie GWI
Termin spłaty kredytu	31 grudnia 2022 r.
Rodzaj zabezpieczenia	Hipoteka na nieruchomości oraz przewłaszczenie środków trwałych
Oprocentowanie	WIBOR 3M + marża w stosunku rocznym

³ Limit dla grupy kapitałowej Apator, z tego 75.000 tys. zł przypada na Apator S.A.

⁴ Oświadczenie o poddaniu się egzekucji do kwoty 180 mln zł dotyczy wszystkich spółek z Grupy

Oswiadczenie o podaniu się zgekkacji do kwoty 100 mln PLN dot. wszystkich spolek z Grupy			
Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		
Strona 56			
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Kredyt (5)

Nazwa banku	ING Bank Śląski SA
Data zawarcia umowy i ewentualne aneksy do umowy	22 czerwca 2016 roku
Kwota udzielonego kredytu	Limit do 20.000 tys. zł – limit ten może zostać wykorzystany w formie kredytów obrotowych, gwarancji bankowych oraz akredytyw
Termin spłaty kredytu	22 czerwca 2018 r.
Rodzaj zabezpieczenia	Zastaw rejestrowy na zapasach o wartości 11,5 mln zł, Zastaw rejestrowy na środkach trwałych o wartości 2,2 mln zł, Cesja praw z polisy ubezpieczeniowej mienia od wszystkich ryzyk, Zastaw na rachunkach bankowych,
Oprocentowanie	WIBOR 1M, LIBOR 1M lub EURIBOR 1M + marża w stosunku rocznym

Jednostka zależna Apator Mining Sp. z o.o.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku spółka nie posiadała zadłużenia z tytułu kredytów (na 31 grudnia 2016 roku – również brak zadłużenia bankowego). Na mocy umowy kredytowej, której warunki przedstawiono poniżej dysponowała limitem w wysokości 5.000 tys. zł:

Kredyt (6)

Nazwa banku	ING Bank Śląski SA
Data zawarcia umowy i ewentualne aneksy do umowy	22 czerwca 2016 roku
Kwota udzielonego kredytu	Limit do 5.000 tys. zł – limit ten może zostać wykorzystany w formie kredytów obrotowych, gwarancji bankowych oraz akredytyw
Termin spłaty kredytu	22 czerwca 2018 r.
Rodzaj zabezpieczenia	Zastaw rejestrowy na zapasach o wartości 3,5 mln zł, Cesja praw z polisy ubezpieczeniowej mienia od wszystkich ryzyk, Hipoteka umowna łączna do kwoty 26,0 mln zł ustanowiona na nieruchomościach FAP Pafal S.A. w Świdnicy i Apator Mining Sp. z o.o. w Pszowie, Zastaw na rachunkach bankowych
Oprocentowanie	WIBOR 1M + marża w stosunku rocznym

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 57
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

Grupa Apator Powogaz

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa posiadała zadłużenie z tytułu kredytów w wysokości 24.780 tys. zł (na 31 grudnia 2016 roku - 39.075 tys. zł), na mocy umów kredytowych, których warunki przedstawiono poniżej:

Kredyt (7) – Apator Powogaz S.A.

Nazwa banku	ING Bank Śląski SA
Data zawarcia umowy i ewentualne aneksy do umowy	5 maja 2015 r., aneks z 19 maja 2016 r.
Kwota udzielonego kredytu	24.000 tys. zł – kredyt inwestycyjny
Termin spłaty kredytu	30 listopada 2022 r.
Rodzaj zabezpieczenia	hipoteka w kwocie 33.000 tys. zł, cesja wierzytelności z umowy ubezpieczenia nieruchomości; pełnomocnictwo do rachunków bankowych
Oprocentowanie	WIBOR 1M + marża w stosunku rocznym

Kredyt (8) – Apator Powogaz S.A.

Nazwa banku	ING Bank Śląski SA
Data zawarcia umowy i ewentualne aneksy do umowy	22 czerwca 2016 roku
Kwota udzielonego kredytu	Limit do 25.000 tys. zł – limit ten może zostać wykorzystany w formie kredytów obrotowych, gwarancji bankowych oraz akredytyw
Termin spłaty kredytu	22 czerwca 2018 r.
Rodzaj zabezpieczenia	Zastaw rejestrowy na zapasach o wartości 23,7 mln zł, Zastaw rejestrowy na środkach trwałych o wartości 2,5 mln zł, Cesja praw z polisy ubezpieczeniowej mienia od wszystkich ryzyk, Zastaw na rachunkach bankowych,
Oprocentowanie	WIBOR 1M + marża w stosunku rocznym

Kredyt (9) – Apator Telemetry Sp. z o.o.

Nazwa banku	ING Bank Śląski SA
Data zawarcia umowy i ewentualne aneksy do umowy	6 listopada 2015 r., ostatni aneks z 30 grudnia 2015 r.
Kwota udzielonego kredytu	3.500 tys. zł – inwestycyjny
Termin spłaty kredytu	30 listopada 2022 r.
Rodzaj zabezpieczenia	Oświadczenie o poddaniu się egzekucji, poręczenie Apator Powogaz S.A.
Oprocentowanie	WIBOR 1M + marża w stosunku rocznym

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 58
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

Kredyt (10) – Apator Telemetry Sp. z o.o.

Nazwa banku	ING Bank Śląski SA
Data zawarcia umowy i ewentualne aneksy do umowy	22 czerwca 2016 roku
Kwota udzielonego kredytu	Limit do 6.000 tys. zł – limit ten może zostać wykorzystany w formie kredytów obrotowych, gwarancji bankowych oraz akredytyw
Termin spłaty kredytu	22 czerwca 2018 r.
Rodzaj zabezpieczenia	Zastaw rejestrowy na zapasach o wartości 5,5 mln zł, Cesja praw z polisy ubezpieczeniowej mienia od wszystkich ryzyk, Zastaw na rachunkach bankowych,
Oprocentowanie	WIBOR 1M + marża w stosunku rocznym

Kredyt (11) – Apator Metra s.r.o.

Nazwa banku	Raiffeisen Bank a.s.
Data zawarcia umowy i ewentualne aneksy do umowy	23 grudnia 2008, ostatni aneks z 17 grudnia 2015 roku
Kwota udzielonego kredytu	Limit do 20.000 tys. CZK – kredyt w rachunku bieżącym
Termin spłaty kredytu	Umowa na czas nieokreślony
Rodzaj zabezpieczenia	Zastaw na majątku o wartości 50 mln CZK, Cesja praw z polisy ubezpieczeniowej mienia od wszystkich ryzyk,
Oprocentowanie	PRIBOR 1D + marża w stosunku rocznym

Jednostka zależna Apator Rector Sp. z o.o.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku spółka posiadała zadłużenie z tytułu kredytów w wysokości 10.947 tys. zł (na 31 grudnia 2016 roku - 33.917 tys. zł), na mocy umowy kredytowej, której warunki przedstawiono poniżej:

Kredyt (12)

Nazwa banku	ING Bank Śląski SA
Data zawarcia umowy i ewentualne aneksy do umowy	22 czerwca 2016 roku, aneks z 17 września 2016 r.
Kwota udzielonego kredytu	Limit do 40.000 tys. zł – limit ten może zostać wykorzystany w formie kredytów obrotowych, gwarancji bankowych oraz akredytyw
Termin spłaty kredytu	22 czerwca 2018 r.
Rodzaj zabezpieczenia	-
Oprocentowanie	WIBOR 1M + marża w stosunku rocznym

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 59
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

Jednostka zależna Aparator Elkomtech S.A.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku spółka posiadała zadłużenie z tytułu kredytów w wysokości 3.531 tys. zł (na 31 grudnia 2016 roku – 1.996 tys. zł), na mocy umowy kredytowej, której warunki przedstawiono poniżej:

Kredyt (13)

Nazwa banku	ING Bank Śląski SA
Data zawarcia umowy i ewentualne aneksy do umowy	22 czerwca 2016 roku
Kwota udzielonego kredytu	Limit do 5.000 tys. zł – limit ten może zostać wykorzystany w formie kredytów obrotowych, gwarancji bankowych oraz akredytyw
Termin spłaty kredytu	21 czerwca 2018 r.
Rodzaj zabezpieczenia	Zastaw rejestrowy na zapasach o wartości 3,7 mln zł, Zastaw rejestrowy na środkach trwałych o wartości 1,1 mln zł, Cesja praw z polisy ubezpieczeniowej mienia od wszystkich ryzyk, Zastaw na rachunkach bankowych,
Oprocentowanie	WIBOR 1M + marża w stosunku rocznym

Jednostka zależna FAP Pafal S.A.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku spółka nie posiadała zadłużenia z tytułu kredytów w wysokości (na 31 grudnia 2016 roku – 6.621 tys. zł), na mocy umowy kredytowej, której warunki przedstawiono poniżej:

Kredyt (14)

Nazwa banku	ING Bank Śląski SA
Data zawarcia umowy i ewentualne aneksy do umowy	22 czerwca 2016 roku
Kwota udzielonego kredytu	Limit do 12.000 tys. zł – limit ten może zostać wykorzystany w formie kredytów obrotowych, gwarancji bankowych oraz akredytyw
Termin spłaty kredytu	22 czerwca 2018 r.
Rodzaj zabezpieczenia	Zastaw rejestrowy na zapasach o wartości 6,7 mln zł, Cesja praw z polisy ubezpieczeniowej mienia od wszystkich ryzyk, Hipoteka umowna łączna do kwoty 26,0 mln zł ustanowiona na nieruchomościach FAP Pafal S.A. w Świdnicy i Aparator Mining Sp. z o.o. w Pszowie, Zastaw na rachunkach bankowych,
Oprocentowanie	WIBOR 1M + marża w stosunku rocznym

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 60
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

Jednostka zależna Apator Control Sp. z o.o.

Na dzień 31 grudnia 2017 roku (podobnie jak na 31 grudnia 2016 roku) spółka nie posiadała zadłużenia z tytułu kredytów. Dostępne miała limity kredytowe, których warunki przedstawiono poniżej:

Kredyt (15)

Nazwa banku	ING Bank Śląski SA
Data zawarcia umowy i ewentualne aneksy do umowy	22 czerwca 2016 roku
Kwota udzielonego kredytu	Limit do 5.000 tys. zł – limit ten może zostać wykorzystany w formie kredytów obrotowych, gwarancji bankowych oraz akredytyw
Termin spłaty kredytu	22 czerwca 2018 r.
Rodzaj zabezpieczenia	Zastaw rejestrowy na zapasach o wartości 1,2 mln zł, Cesja praw z polisy ubezpieczeniowej mienia od wszystkich ryzyk, Zastaw na rachunkach bankowych,
Oprocentowanie	WIBOR 1M + marża w stosunku rocznym

W okresie sprawozdawczym spółki grupy kapitałowej Apator wywiązywały się z zobowiązań wynikających z zawartych umów kredytowych.

Zestawienie zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek przedstawiono poniżej.

WYSZCZEGÓLNIENIE	ZOBOWIĄZANIE	KOSZTY	ZOBOWIĄZANIE	KOSZTY
	na dzień	od 01.01.2017	na dzień	od 01.01.2016
	31.12.2017	do 31.12.2017	31.12.2016	do 31.12.2016
Kredyty	167 963	4 615	186 706	4 785
Pożyczki	-	-	7 717	550
Razem	167 963	4 615	194 423	5 335

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 61
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

8.19. Rezerwy na zobowiązania oraz zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych

Informacje o rezerwach na zobowiązania zaprezentowano w tabeli.

REZERWY NA ZOBOWIĄZANIA	REZERWY / ZOBOWIĄZANIA				POZOSTAŁE REZERWY			RAZEM
WYSZCZEGÓLNIENIE	ODPRAWY EMERYTALNE, NAGRODY JUBILEUSZOWE	PREMIE	URLOPY	GWARANCJE	REZERWY Z TYT.UMÓW O NIEZAKOŃCZONE USŁUGI WDROŻENIOWE (kary, odszkodowania)	INNE	REZERWA NA NIEZREALIZOWANĄ MARŻĘ NA SPRZEDAŻY DO JEDNOSTKI STOWARZYSZONEJ	
Wartość rezerw na dzień 01.01.2016 (+)	9 273	5 040	4 763	3 829	544	307	48	23 804
Zwiększenie- utworzenie rezerwy w ciężar bieżącego wyniku (+)	666	9 758	929	2 762	4 356	1 596	-	20 067
Zmniejszenie- odpisanie w przychody niewykorzystanych kwot (-)		-	-	-	-	-	(48)	(48)
Wykorzystanie rezerwy- rozliczenie z kosztami (-)	(553)	(8 023)	(257)	(1 606)	-	(5)	-	(10 444)
Przeszacowanie rezerwy ujęte w pozostałych całkowitych dochodach	(83)	-	-	-	-	-	-	(83)
Różnice kursowe netto z przeliczenia sprawozdania finansowego na walutę prezentacji		7	7	15	-	-	-	29
Wartość rezerw na dzień 31.12.2016, w tym:	9 303	6 782	5 442	5 000	4 900	1 898	-	33 325
- rezerwy długoterminowe	8 215	-	-	624	-	-	-	8 839
- rezerwy krótkoterminowe	1 088	6 782	5 442	4 376	4 900	1 898	-	24 486
Wartość rezerw na dzień 01.01.2017	9 303	6 782	5 442	5 000	4 900	1 898	-	33 325
Zwiększenie- utworzenie rezerwy w ciężar bieżącego wyniku (+)		13 341	1 257	7 669	9 472	1 237	-	32 976
Zmniejszenie- odpisanie w przychody niewykorzystanych kwot (-)	(34)	-	-	-	(3 401)	(270)		(3 705)
Wykorzystanie rezerwy- rozliczenie z kosztami (-)	(715)	(8 883)	(1 144)	(2 181)	-	(865)	-	(13 788)
Przeszacowanie rezerwy ujęte w pozostałych całkowitych dochodach	(325)	-	-	-	-	-	-	(325)
Różnice kursowe netto z przeliczenia sprawozdania finansowego na walutę prezentacji	-	-	(1)	(2)	-	-	-	(3)
Wartość rezerw na dzień 31.12.2017, w tym:	8 229	11 240	5 554	10 486	10 971	2 000	-	48 480
- rezerwy długoterminowe	6 736	-	-	1 200	7 168	-	-	15 104
- rezerwy krótkoterminowe	1 493	11 240	5 554	9 286	3 803	2 000	-	33 376

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 62
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

Świadczenia pracownicze – założenia aktuarialne

Główne założenia aktuarialne przyjęte na dzień sprawozdawczy (wyrażone jako wartości średnioważone):

Stopa dyskontowa na 31 grudnia 2017 roku	3,3%
Przyszły wzrost wynagrodzeń	2,3%
Liczba zatrudnionych	2.297

Założenia dotyczące przyszłej śmiertelności oraz inwalidztwa są oparte na publikowanych statystykach oraz tabelach śmiertelności.

Zastosowano również parametry mobilności:

Dla osób w wieku do 40 lat	5%
Dla osób w wieku od 41 do 45 lat	4%
Dla osób w wieku od 46 do 50 lat	3%
Dla osób w wieku powyżej 50 lat	1%

Odprawy emerytalne i jubileusze

Zgodnie z regulaminami wynagradzania, Grupa tworzy rezerwy na świadczenia pracownicze, które są wyliczane przez niezależnego aktuarusza – Biuro Usług Aktuarialnych Michał Stańczuk.

Pracownikom przechodzącym na rentę inwalidzką lub emeryturę przysługuje jednorazowa odprawa w wysokości uregulowanej Układem Zbiorowym Pracy. Natomiast nagrody jubileuszowe są wypłacane pracownikom, którzy przepracowali co najmniej 25 lat, przy czym podstawę wymiaru za okres przed podjęciem pracy w Grupie stanowi minimalne wynagrodzenie, a za okres zatrudnienia w Grupie – wynagrodzenie zasadnicze.

Premie

Grupa tworzy rezerwy na świadczenia z tytułu premii przyznanych pracownikom Grupy na podstawie zapisów w regulaminach wynagradzania.

Gwarancje

Rezerwa na naprawy gwarancyjne jest związana głównie ze sprzedażą aparatury produkowanej przez Grupę w okresach sprawozdawczych kończących się 31 grudnia 2015, 31 grudnia 2016 oraz 31 grudnia 2017 roku. Rezerwa ta jest szacowana na podstawie danych historycznych dotyczących udziału wadliwych wyrobów w przychodach ze sprzedaży tych produktów.

Rezerwy z tytułu umów o niezakończone usługi wdrożeniowe

Rezerwa z tytułu umów o niezakończone usługi wdrożeniowe jest tworzona w momencie braku spełnienia jednego z warunków umowy, który może powodować powstanie zobowiązania (kary umowne) oraz w momencie oszacowania straty na kontrakcie długoterminowym. Rezerwa jest tworzona na podstawie szacunków i najlepszej wiedzy na dzień sporządzenia skonsolidowanego sprawozdania finansowego.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 63
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

8.20. Zobowiązania

Informacje o zobowiązaniach zostały zaprezentowane w poniższej tabeli.

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
Zobowiązania długoterminowe	9 616	24 381
Zobowiązania inwestycyjne	4 154	4 565
Zobowiązania z tytułu zakupu udziałów i akcji	-	13 503
Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego	5 422	5 743
Zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	15	570
Inne zobowiązania	25	-
Zobowiązania krótkoterminowe, w tym:	149 426	138 060
Zobowiązania handlowe	88 958	93 458
Zobowiązania bieżące	53 244	64 490
Zobowiązania przeterminowane	35 714	28 968
Zobowiązania z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	4 279	2 818
Zobowiązania z tytułu innych podatków, ceł i ubezpieczeń społecznych	16 217	13 003
Pozostałe zobowiązania krótkoterminowe	39 972	28 781
Zobowiązania z tytułu wynagrodzeń	5 840	4 333
Zobowiązania z tytułu dywidendy	89	109
Zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	2 373	4 066
Zobowiązania z tytułu umów leasingu finansowego	4 010	3 640
Zobowiązania wekslowe	11	-
Zobowiązania inwestycyjne	6 111	3 462
Zobowiązania z tytułu zakupu udziałów i akcji	4 374	5 770
Przedpłaty- zaliczki otrzymane na dostawy	1 905	1 755
Rozliczenia międzyokresowe przychodów	2 782	1 392
Factoring	9 479	-
Inne zobowiązania	2 998	4 254
Zobowiązania ogółem, w tym:	159 042	162 441
- wobec jednostek powiązanych	619	-
- wobec pozostałych jednostek	158 423	162 441

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 64
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenie:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

8.21. Podatek dochodowy

Strukturę podatku dochodowego za okres sprawozdawczy prezentuje tabela.

WYSZCZEGÓLNIENIE	w okresie	
	od 01.01.2017	od 01.01.2016
	do 31.12.2017	do 31.12.2016
Sprawozdanie z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów		
Bieżący podatek dochodowy	15 209	16 318
Bieżące obciążenie z tytułu podatku dochodowego	15 853	16 280
Korekty dotyczące podatku bieżącego z lat ubiegłych	(644)	38
Odroczony podatek dochodowy	512	(10 518)
Związany z powstaniem i odwróceniem się różnic przejściowych	(4 162)	(5 961)
Zmiana stanu aktywa z tytułu ulgi podatkowej dotyczącej działalności w SSE	4 674	(4 557)
Obciążenie podatkowe wykazane w sprawozdaniu z zysków lub strat i innych całkowitych dochodów	15 721	5 800
Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym		
Odroczony podatek dochodowy	1 531	(147)
Odroczony podatek dochodowy netto od zabezpieczeń przepływów środków pieniężnych rozliczonych w ciągu roku obrotowego	1 470	(163)
Odroczony podatek dochodowy od przeszacowania rezerwy z tytułu programu określonych świadczeń	61	16
Obciążenie (korzyść) podatkowa wykazane w kapitale własnym	1 531	(147)

Podatek odroczony prezentuje poniższa tabela.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Aktywa		Rezerwy	
	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
Rzeczowe aktywa trwałe	1 246	1 095	14 550	14 735
Aktywa finansowe	1	1	1 551	1 691
Instrumenty pochodne	465	1 007	1 622	481
Zapasy	1 435	1 057	-	-
Zobowiązania z tytułu świadczeń pracowniczych	5 137	4 375	-	-
Rezerwy	4 703	1 751	-	-
Odpisy aktualizujące należności	429	596	-	-
Strata podatkowa	17 607	19 689	-	-
Ulga podatkowa do rozliczenia w przyszłych okresach	17 497	22 171	-	-
Pozostałe	4 969	4 028	1 977	2 232
Razem	53 489	55 770	19 700	19 140
Nettowanie aktywa i rezerwy	(11 201)	(10 924)	(11 201)	(10 925)
Aktywa / rezerwy z tytułu podatku odroczonego wykazane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej	42 288	44 846	8 499	8 215

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 65
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Działalność w Specjalnej Strefie Ekonomicznej

W dniu 28 grudnia 2010 roku Spółka otrzymała Zezwolenie Nr 69/PSSE na prowadzenie działalności gospodarczej na obszarze Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

Na dzień rozpoczęcia działalności w PSSE zostały rozpoznane aktywa na podatek odroczony w kwocie 20.357 tys. zł z tytułu możliwej do wykorzystania ulgi podatkowej (wartość aktywa na 31 grudnia 2017 r. wynosi 17.497 tys. zł).

W dniu 23 czerwca 2014 roku spółka otrzymała kolejne zezwolenie (Nr 136/PSSE) na prowadzenie działalności gospodarczej na obszarze Pomorskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej. Inwestycja ta nie została jeszcze rozpoczęta, w związku z tym nie dokonano rozpoznania aktywów związanych z tym zezwoleniem.

Prezentacja efektywnej stopy podatkowej:

WYSZCZEGÓLNIENIE	w okresie	
	od 01.01.2017	od 01.01.2016
	do 31.12.2017	do 31.12.2016
Zysk przed opodatkowaniem	58 217	61 860
Podatek dochodowy obliczony według obowiązujących stawek	11 931	12 319
Podatek od przychodów zwolnionych z opodatkowania (różnice trwałe)	(383)	(633)
Podatek od kosztów niestanowiących kosztów uzyskania przychodów (różnice trwałe)	2 166	3 063
Podatek od transakcji wewnątrzgrupowych (różnice trwałe)	(128)	(145)
Podatek od pozycji nieuwjętych w wyniku finansowym okresie	(125)	(128)
Aktywo na podatek z tytułu działalności w SSE	-	(8 531)
Korekta strat podatkowych z lat ubiegłych	6	(71)
Inne doliczenia do podatku	42	-
Inne odliczenia podatkowe	(9)	(74)
Odpis z tytułu utraty wartości aktywa na odroczony podatek dochodowy	2 221	-
Podatek dochodowy	15 721	5 800
Efektywna stopa podatkowa	27,00%	9,38%

Maksymalna szacowana wartość aktywa z tytułu ulgi w związku z działalnością prowadzoną na terenie PSSE to 23.564 tys. zł.

8.22. Koszty rodzajowe

WYSZCZEGÓLNIENIE	za okres	
	od 01.01.2017	od 01.01.2016
	do 31.12.2017	do 31.12.2016
Amortyzacja	(39 284)	(34 778)
Zużycie materiałów i energii	(416 760)	(415 779)
Usługi obce	(102 168)	(108 204)
Świadczenia pracownicze	(199 090)	(188 650)
Pozostałe koszty	(22 494)	(21 992)
Razem	(779 796)	(769 403)

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 66
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

8.23. Pozostałe przychody i koszty operacyjne

Pozostałe przychody i koszty operacyjne zaprezentowano w tabeli.

WYSZCZEGÓLNIENIE	w okresie	
	od 01.01.2017	od 01.01.2016
	do 31.12.2017	do 31.12.2016
Przychody operacyjne	7 036	4 010
Wynik na sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	1 726	957
Rozwiązanie odpisów aktualizujących należności	355	-
Wykorzystanie lub rozwiązanie rezerw na świadczenia pracownicze	850	-
Rozwiązanie rezerw na zobowiązania	337	-
Nadwyżki inwentaryzacyjne	-	62
Odszkodowania otrzymane z tytułu rzeczowych aktywów trwałych zgodnie z MSR 16	579	172
Otrzymane odszkodowania i kary umowne	615	379
Odszkodowanie (wyrównanie ceny sprzedaży) ⁵	-	578
Umorzone wynagrodzenie	-	500
Otrzymane darowizny	63	68
Zwrot kosztów postępowania sądowego, zastępstwa procesowego	104	124
Pozostałe przychody	2 407	1 170
Koszty operacyjne	(15 705)	(8 599)
Koszt zlikwidowanych rzeczowych aktywów trwałych	(227)	(3)
Koszt zlikwidowanych wartości niematerialnych	(122)	(2)
Wycena nieruchomości inwestycyjnej	(136)	(158)
Utworzenie odpisów aktualizujących wartości niematerialne	-	(630)
Utworzenie odpisów aktualizujących aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży	(1 966)	-
Utworzenie odpisów aktualizujących zapasy	(1 845)	(1 026)
Utworzenie odpisów aktualizujących należności	-	(1 469)
Utworzenie rezerw na świadczenia pracownicze	-	(344)
Utworzenie rezerwy na naprawy gwarancyjne	(5 489)	(1 156)
Utworzenie rezerwy na zobowiązania	-	(562)
Złomowanie zapasów	(1 300)	(890)
Niedobory inwentaryzacyjne	(783)	-
Straty losowe i inne szkody w składnikach majątku	(331)	(109)
Zaniechane inwestycje	(8)	-
Przekazane darowizny	(136)	(251)
Zapłacone kary, grzywny, odszkodowania	(1 080)	(986)
Koszty sądowe, komornicze, zastępstwo procesowe	(119)	(130)
Składki nieobowiązkowe	(7)	(7)

⁵ Odszkodowanie, do wypłaty którego wyrokiem Sądu w Olomoucy została zobowiązana spółka Apator Metra s.r.o. (odszkodowanie wyrównujące cenę sprzedaży udziałów na rzecz byłego wspólnika)

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 67
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE	w okresie	
	od 01.01.2017	od 01.01.2016
	do 31.12.2017	do 31.12.2016
Pozostałe koszty	(2 156)	(876)
Przychody koszty operacyjne netto	(8 669)	(4 589)

8.24. Przychody i koszty finansowe

Przychody i koszty finansowe zostały zaprezentowane w tabeli.

WYSZCZEGÓLNIENIE	w okresie	
	od 01.01.2017	od 01.01.2016
	do 31.12.2017	do 31.12.2016
Przychody finansowe	6 344	1 932
Dywidendy i udziały w zyskach	-	74
Odsetki od pożyczki	216	271
Odsetki od środków na rachunkach bankowych	50	113
Otrzymane odsetki od weksli	14	48
Odsetki od należności	332	386
Umorzone zobowiązania odsetkowe	-	3
Pozostałe odsetki	5	34
Przychody ze sprzedaży akcji własnych	-	5
Przychody z tytułu transakcji walutowych (w tym instrumentów pochodnych)	4 065	428
Zmniejszenie dyskonta należności	-	205
Dyskonto zobowiązań	866	-
Pozostałe przychody	796	365
Koszty finansowe	(10 857)	(7 420)
Odsetki od kredytów i pożyczek	(4 316)	(4 922)
Odsetki płatne do budżetu	(33)	(8)
Odsetki od zobowiązań	(17)	(51)
Pozostałe odsetki	(640)	(307)
Storno wyceny bilansowej weksli (obligacji) obcych	-	(1)
Ujemne różnice kursowe	(4 071)	(611)
Utworzenie odpisów aktualizujących należności	(245)	(200)
Dyskonto należności	(257)	-
Prowizje od kredytów i pożyczek	(137)	(295)
Zmniejszenie dyskonta zobowiązań	-	(471)
Gwarancje i prowizje bankowe (poza prowizjami od kredytów)	(645)	(539)
Pozostałe koszty	(496)	(15)
Koszty finansowe netto	(4 513)	(5 488)

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 68
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

8.25. Działalność zaniechana

Działalność zaniechana związana jest ze zmianą docelowego profilu działalności spółki Apator Mining Sp. z o.o., prowadzącą do wygaszenia działalności gospodarczej do końca 2018 roku oraz przekształcenia jej w spółkę inwestycyjną zarządzającą pakietem 3,6 mln akcji własnych.

W myśl umów zawartych 13 lipca 2017 roku, spółka podjęła współpracę z firmą Energoaparatura S.A., polegającą na udostępnieniu nieruchomości i aktywów produkcyjnych (od 1 października 2017 roku), udzieleniu licencji na korzystanie z dokumentacji technicznej (od lipca 2017 roku) oraz docelowym przeniesieniu autorskich praw majątkowych do tej dokumentacji spółce Energoaparatura (nie później niż do 31 grudnia 2018 roku).

Ponadto ustalone zostały zasady współpracy w zakresie produkcji i sprzedaży aparatury elektrycznej, na mocy których Apator Mining Sp. z o.o. zobowiązał się do:

- ✓ udzielania posiadanych referencji niezbędnych do startu w przetargach na dostawy, serwis i remont aparatury górniczej dla Energoaparatury,
- ✓ sprzedaży niezbędnych do produkcji materiałów i towarów,
- ✓ sprzedaży produkcji w toku i wyrobów gotowych.

Z kolei Energoaparatura S.A. zobowiązała się do:

- ✓ świadczenia usług serwisu gwarancyjnego dla wyrobów wyprodukowanych przez Apator Mining w okresie do 31 grudnia 2019 roku,
- ✓ ewentualnej sprzedaży wyrobów, które będą potrzebne do obsługi zobowiązań zawartych przez Apator Mining przed przekazaniem produkcji aparatury górniczej.

Docelowo, od 2019 roku Apator Mining Sp. z o.o., zaprzestanie prowadzenia działalności produkcyjnej oraz obrotu towarami. Będzie natomiast zarządzał posiadanymi aktywami finansowymi.

W związku ze zmianą profilu Apator Mining Sp. z o.o. nastąpiło przekwalifikowanie części majątku trwałego (wartości niematerialnych oraz rzeczowych aktywów trwałych) do aktywów trwałych przeznaczonych do sprzedaży.

W poniższych tabelach zaprezentowano wynik na działalności zaniechanej oraz przepływy pieniężne z nią związane.

WYSZCZEGÓLNIENIE	w okresie	
	01.01.2017	01.01.2016
	31.12.2017	31.12.2016
Przychody ze sprzedaży produktów i usług	16 226	18 814
Przychody ze sprzedaży towarów i materiałów	7 480	8 846
Koszt sprzedanych produktów i usług (-)	(12 845)	(15 151)
Koszt sprzedanych towarów i materiałów (-)	(6 917)	(8 147)
Zysk brutto ze sprzedaży	3 944	4 362
Koszty sprzedaży (-)	(765)	(731)
Koszty ogólnego zarządu (-)	(1 300)	(1 303)
Zysk ze sprzedaży	1 879	2 328
Podatek dochodowy bieżący (-)	(467)	(248)
Zysk netto z działalności zaniechanej, z tego przypadający:	1 412	2 080
akcjonariuszom podmiotu dominującego	1 412	2 080

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 69
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenie:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE	w okresie	
	01.01.2017	01.01.2016
	31.12.2017	31.12.2016
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej		
Zysk przed opodatkowaniem	1 879	2 328
Korekty	8	6
Środki pieniężne z działalności operacyjnej przed uwzględnieniem zmian w kapitale obrotowym	1 887	2 334
Zmiana stanu zapasów	2 065	2 115
Zmiana stanu należności	(2 135)	(428)
Zmiana stanu zobowiązań	1 387	(285)
Inne korekty	(315)	(479)
Środki pieniężne wygenerowane w toku działalności operacyjnej	2 889	3 257
Zapłacony podatek dochodowy	(489)	(249)
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	2 400	3 008
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej		
Wydatki na nabycie rzeczowych aktywów trwałych	(261)	(205)
Wpływy ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	1 458	173
Środki pieniężne netto wykorzystane z działalności inwestycyjnej	1 197	(32)

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 70
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

8.26. Objasnienia dotyczące skonsolidowanego sprawozdania z przepływów pieniężnych

Grupa Kapitałowa Apator sporządza skonsolidowane sprawozdanie z przepływów pieniężnych w części dotyczącej działalności operacyjnej korzystając z metody pośredniej, za pomocą której zysk koryguje się o skutki transakcji mających charakter bezgotówkowy, zmiany stanu zapasów, należności i zobowiązań oraz inne pozycje, w przypadku których skutkami pieniężnymi są przepływy pieniężne z działalności finansowej lub inwestycyjnej.

Poniższa tabela prezentuje wyjaśnienia niezgodności pomiędzy zmianami stanu ze skonsolidowanego sprawozdania z sytuacji finansowej oraz zmianami stanu tych pozycji wykazanymi w skonsolidowanym sprawozdaniu z przepływów pieniężnych.

WYSZCZEGÓLNIENIE	w okresie	
	od 01.01.2017	od 01.01.2016
	do 31.12.2017	do 31.12.2016
Zmiana stanu należności		
Zmiana stanu należności długoterminowych	(1 040)	764
Zmiana stanu należności handlowych	13 122	(35 593)
Zmiana stanu należności z tytułu innych podatków, ceł i ubezpieczeń społecznych	204	(2 175)
Zmiana stanu pozostałych należności	4 103	13 182
Korekta o należności inwestycyjne	-	(61)
Pozostałe zmiany	959	3 107
Zmiana stanu wykazana w rachunku przepływów	17 348	(20 776)
Zmiana stanu zobowiązań		
Zmiana stanu zobowiązań długoterminowych	(14 765)	(4 818)
Zmiana stanu zobowiązań handlowych	(4 500)	27 310
Zmiana stanu zobowiązań z tytułu innych podatków, ceł i ubezpieczeń społecznych	3 214	(1 489)
Zmiana stanu pozostałych zobowiązań	11 192	(5 502)
Korekta o zobowiązania z tytułu zakupu udziałów	13 899	7 179
Korekta o zobowiązania z tytułu dywidendy	20	(4)
Korekta o zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	(282)	(785)
Korekta o zobowiązania z tytułu instrumentów pochodnych	2 248	(2 996)
Korekta o zobowiązania inwestycyjne	(2 143)	1 492
Pozostałe zmiany	236	(292)
Zmiana stanu wykazana w rachunku przepływów	9 119	20 095
Zmiana stanu rezerw		
Zmiana stanu długoterminowych rezerw z tytułu świadczeń pracowniczych	(1 479)	(128)
Zmiana stanu pozostałych długoterminowych rezerw	7 744	233
Zmiana stanu krótkoterminowych rezerw z tytułu świadczeń pracowniczych	4 975	2 579
Zmiana stanu pozostałych krótkoterminowych rezerw	3 915	6 837

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 71
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE	w okresie	
	od 01.01.2017	od 01.01.2016
	do 31.12.2017	do 31.12.2016
Pozostałe zmiany	598	124
Zmiana stanu wykazana w rachunku przepływów	15 753	9 645
Zmiana stanu rozliczeń międzyokresowych		
Zmiana stanu długoterminowych rozliczeń międzyokresowych	(8)	32
Zmiana stanu krótkoterminowych rozliczeń międzyokresowych	(438)	(152)
Pozostałe zmiany	-	(3 552)
Zmiana stanu wykazana w rachunku przepływów	(446)	(3 672)

WYSZCZEGÓLNIENIE	w okresie	
	od 01.01.2017	od 01.01.2016
	do 31.12.2017	do 31.12.2016
Wpływy ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych		
Przychody ze sprzedaży rzeczowych aktywów trwałych	4 793	4 279
Zmiana stanu należności netto z tytułu sprzedaży środków trwałych	(959)	61
Pozostałe	(492)	-
Razem	3 342	4 340

WYSZCZEGÓLNIENIE	w okresie	
	od 01.01.2017	od 01.01.2016
	do 31.12.2017	do 31.12.2016
Wydatki na nabycie rzeczowych aktywów trwałych		
Zakup rzeczowych aktywów trwałych	(41 063)	(28 975)
Zmiana zapasu na projektach wewnętrznych	(407)	(56)
Zaliczki na rzeczowe aktywa trwałe rozliczone z BO	257	964
Zakup z leasingu	3 268	3 306
Zmiana zobowiązań inwestycyjnych	1 992	(1 840)
Pozostałe wydatki	52	11
Razem	(35 901)	(26 590)

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 72
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE	w okresie	
	od 01.01.2017	od 01.01.2016
	do 31.12.2017	do 31.12.2016
Wydatki na nabycie wartości niematerialnych		
Zakup wartości niematerialnych	(13 160)	(11 452)
Zmiana stanu prac rozwojowych w budowie	(4 828)	(4 898)
Zmiana zobowiązań inwestycyjnych	151	348
Razem	(17 837)	(16 002)

WYSZCZEGÓLNIENIE	w okresie	
	od 01.01.2017	od 01.01.2016
	do 31.12.2017	do 31.12.2016
Inne korekty (1) przepływów z działalności operacyjnej		
Likwidacja rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	205	5
Zaniechane inwestycje	(232)	-
(Zysk) strata z tytułu rozliczenia instrumentów pochodnych	247	129
Prowizje i opłaty od kredytów i pożyczek	205	305
Niezrealizowana marża zapasów w jednostkach współkontrolowanych	(298)	(170)
Różnice kursowe z konsolidacji	(1 066)	(102)
Pozostałe	1 459	(49)
Razem	520	118

WYSZCZEGÓLNIENIE	w okresie	
	od 01.01.2017	od 01.01.2016
	do 31.12.2017	do 31.12.2016
Inne korekty (2) przepływów z działalności operacyjnej		
Należności spłacone weksłami	-	(145)
Przyjęcie wyrobów gotowych na aktywa trwałe	(314)	(334)
Ujęta w rezerwach niezrealizowana marża na sprzedaży do jednostek współkontrolowanych	-	48
Razem	(314)	(431)

WYSZCZEGÓLNIENIE	w okresie	
	od 01.01.2017	od 01.01.2016
	do 31.12.2017	do 31.12.2016
Inwestycje w jednostki zależne		
GEORGE WILSON INDUSTRIES Ltd.	(13 899)	(7 179)
Zapłata części ceny nabycia	(13 899)	(7 179)
Razem	(13 899)	(7 179)

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 73
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

8.27. Kontrakty długoterminowe

Umowy o kontrakty długoterminowe to umowy dotyczące świadczenia usług informatycznych. Rozrachunki z tytułu tych umów prezentowane są w pozostałych należnościach krótkoterminowych.

Informacje o kontraktach długoterminowych zostały zaprezentowane w poniższych tabelach.

WYSZCZEGÓLNIENIE	za okres	
	od 01.01.2017	od 01.01.2016
	do 31.12.2017	do 31.12.2016
Kwota przychodów z umowy początkowo ustalona w umowie	130 517	101 786
Zmiany	(1 975)	2 962
Kwota przychodów z umowy ogółem, w tym	128 542	104 748
Koszty umowy poniesione do końca okresu sprawozdawczego	(139 040)	(96 672)
Koszty pozostające do realizacji umowy	(7 042)	(10 520)
Szacunkowe koszty umowy ogółem	(146 082)	(107 192)
Szacunkowe zyski	(17 540)	(2 444)

WYSZCZEGÓLNIENIE	RAZEM
Koszty poniesione do końca okresu sprawozdawczego w związku z realizacją umowy	(139 040)
Rezerwy na straty ujęte do końca okresu sprawozdawczego	(1 061)
Koszty poniesione skorygowane o ujęte rezerwy na straty	(140 101)
Kwoty zafakturowane do końca okresu sprawozdawczego	104 264
Wynik na kontrakcie ujęty do końca okresu sprawozdawczego wg wartości zafakturowanych	(35 837)
Niezafakturowane na dzień sprawozdawczy przychody wg stopnia zaawansowania	6 255
Zyski (straty) ujęte do końca okresu sprawozdawczego	(29 582)
Należności na dzień sprawozdawczy	1 400

8.28. Leasing finansowy

Spółki grupy kapitałowej Apator korzystają z leasingu finansowego, dzierżawiąc samochody oraz sprzęt komputerowy i centralę telefoniczną.

Dane dotyczące leasingu finansowego zaprezentowano w poniższych tabelach.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 74
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień 31.12.2017		na dzień 31.12.2016	
	Oplaty	Wartość bieżąca opłat	Oplaty	Wartość bieżąca opłat
Płatne w okresie do 1 roku	4 147	4 010	3 776	3 640
Płatne w okresie od 1 roku do 5 lat	5 497	5 422	5 821	5 743
Przyszłe minimalne opłaty z tytułu umów leasingu finansowego ogółem	9 644	9 432	9 597	9 383
Przyszłe obciążenia finansowe (-)	(212)	X	(214)	X
Wartość bieżąca minimalnych opłat leasingowych	9 432	9 432	9 383	9 383

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
Długoterminowe zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	5 422	5 743
Krótkoterminowe zobowiązania z tytułu leasingu finansowego	4 010	3 640
Zobowiązania z tytułu leasingu finansowego ogółem	9 432	9 383

Przedmioty leasingu finansowego zaprezentowano w poniższej tabeli.

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
Wartości niematerialne	-	119
Maszyny i urządzenia	5 886	1 621
Środki transportu	3 415	3 347
Pozostałe rzeczowe aktywa trwałe	2 782	3 597
Wartość na koniec okresu	12 083	8 684

8.29. Przyszłe płatności z tytułu leasingu operacyjnego nieuwjęte w skonsolidowanym sprawozdaniu z sytuacji finansowej

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa Kapitałowa Apator posiadała przyszłe płatności z tytułu zawartych umów na dzierżawę sprzętu informatycznego oraz dzierżawę samochodów. Ponadto do leasingu operacyjnego Grupa zaliczyła prawo użytkowania wieczystego gruntów, które bezpłatnie otrzymała w drodze decyzji administracyjnej.

Dane dotyczące wartości przyszłych minimalnych opłat leasingowych zaprezentowano w poniższej tabeli.

WYSZCZEGÓLNIENIE	poniżej 1 roku	od 1 roku do 5 lat	powyżej 5 lat	RAZEM
Stan na dzień 31.12.2017	719	1 279	19 207	21 205
Stan na dzień 31.12.2016	1 088	1 572	19 494	22 154

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 75
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Dane dotyczące opłat leasingowych ujętych w wyniku finansowym zaprezentowano w tabeli.

WYSZCZEGÓLNIENIE	w okresie	
	od 01.01.2017	od 01.01.2016
	do 31.12.2017	do 31.12.2016
Opłaty ujęte w wyniku finansowym	1 272	1 296

8.30. Instrumenty finansowe

Poniżej zaprezentowano kategorie i klasy instrumentów finansowych w wartości sprawozdawczej.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Instrumenty zabezpieczające	RAZEM
		przeznaczone do obrotu				
Stan na dzień 31.12.2017	299	1	222 275	(290 559)	6 095	(61 889)
Akcje spółek dopuszczonych do obrotu publicznego	-	1	-	-	-	1
Instrumenty pochodne (aktywa)	-	-	-	-	8 483	8 483
Weksle	299	-	-	-	-	299
Należności handlowe	-	-	178 953	-	-	178 953
Należności inwestycyjne	-	-	1 720	-	-	1 720
Środki pieniężne i lokaty	-	-	41 602	-	-	41 602
Zobowiązania handlowe	-	-	-	(88 958)	-	(88 958)
Zobowiązania inwestycyjne	-	-	-	(10 265)	-	(10 265)
Kredyty i pożyczki zaciągnięte	-	-	-	(167 963)	-	(167 963)
Instrumenty pochodne (pasywa)	-	-	-	-	(2 388)	(2 388)
Zobowiązania z tytułu umów leasingu	-	-	-	(9 432)	-	(9 432)
Zobowiązania z tytułu dywidendy	-	-	-	(89)	-	(89)
Pozostałe zobowiązania finansowe	-	-	-	(13 852)	-	(13 852)
Stan na dzień 31.12.2016	299	1	213 796	(324 673)	(2 767)	(113 344)
Akcje spółek dopuszczonych do obrotu publicznego	-	1	-	-	-	1
Instrumenty pochodne (aktywa)	-	-	-	-	1 869	1 869
Weksle	299	-	-	-	-	299
Należności handlowe	-	-	191 631	-	-	191 631
Należności inwestycyjne	-	-	156	-	-	156
Środki pieniężne i lokaty	-	-	22 009	-	-	22 009
Zobowiązania handlowe	-	-	-	(93 458)	-	(93 458)

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 76
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE	Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy przeznaczone do obrotu	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego kosztu	Instrumenty zabezpieczające	RAZEM
Zobowiązania inwestycyjne	-	-	-	(8 027)	-	(8 027)
Kredyty i pożyczki zaciągnięte	-	-	-	(194 423)	-	(194 423)
Instrumenty pochodne (pasywa)	-	-	-	-	(4 636)	(4 636)
Zobowiązania z tytułu umów leasingu	-	-	-	(9 383)	-	(9 383)
Zobowiązania z tytułu dywidendy	-	-	-	(109)	-	(109)
Pozostałe zobowiązania finansowe	-	-	-	(19 273)	-	(19 273)

Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu oraz instrumenty zabezpieczające są wyceniane do wartości godziwej. Za wartość godziwą pożyczek i należności oraz zobowiązań wycenianych w zamortyzowanym koszcie przyjęto wartość księgową, ze względu na krótkie terminy ich realizacji. Wartość księgowa tych aktywów jest zbliżona do wartości godziwej.

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień 31.12.2017		na dzień 31.12.2016	
	wartość bilansowa	wartość godziwa	wartość bilansowa	wartość godziwa
Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	299	*	299	*
Aktywa finansowe wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy:	1	*	1	*
- przeznaczone do obrotu (zgodnie z MSR 39)	1	*	1	*
Pożyczki i należności	222 275	*	213 796	*
Zobowiązania finansowe wyceniane w zamortyzowanym koszcie	(290 559)	*	(324 673)	*
Instrumenty zabezpieczające	6 095	6 095	(2 767)	(2 767)
Razem	(61 889)	-	(113 344)	-

* - Wartość godziwa jest zbliżona do wartości księgowej

Poniżej zaprezentowano pozycje przychodów, kosztów, zysków i strat ujętych w wyniku finansowym w podziale na kategorie instrumentów finansowych.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane według amortyzowanego o kosztu	Instrumenty zabezpieczające	RAZEM
Stan na dzień 31.12.2017	14	(3 281)	(5 016)	4 031	(4 252)
Przychody (koszty) z tytułu odsetek	14	603	(4 973)	-	(4 356)
Zyski (straty) z tytułu różnic kursowych	-	(4 020)	(51)	-	(4 071)
Przychody z tytułu realizacji instrumentów pochodnych	-	-	-	4 351	4 351
Koszty z tytułu realizacji instrumentów pochodnych	-	-	-	(1 443)	(1 443)
Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 77	
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:		złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrągleri:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)				

WYSZCZEGÓLNIENIE	Aktywa finansowe utrzymywane do terminu wymagalności	Pożyczki i należności	Zobowiązania finansowe wyceniane według zamortyzowanego o kosztu	Instrumenty zabezpieczające	RAZEM
Przychody z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	-	-	-	871	871
Koszty z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	-	-	-	252	252
Utworzenie odpisów aktualizujących	-	(245)	-	-	(245)
Odwrócenie odpisów aktualizujących	-	347	8	-	355
Zyski (straty) z tytułu realizacji transakcji natychmiastowej wymiany walut	-	34	-	-	34
Stan na dzień 31.12.2016	48	(947)	(5 231)	(149)	(6 279)
Przychody (koszty) z tytułu odsetek	48	806	(5 280)	-	(4 426)
Zyski (straty) z tytułu różnic kursowych	-	348	29	(987)	(610)
Przychody z tytułu realizacji instrumentów pochodnych	-	106	-	2 817	2 923
Koszty z tytułu realizacji instrumentów pochodnych	-	(531)	-	(658)	(1 189)
Przychody z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	-	-	-	822	822
Koszty z tytułu wyceny instrumentów pochodnych	-	-	-	(2 143)	(2 143)
Utworzenie odpisów aktualizujących	-	(1 837)	-	-	(1 837)
Odwrócenie odpisów aktualizujących	-	147	20	-	167
Zyski (straty) z tytułu realizacji transakcji natychmiastowej wymiany walut	-	14	-	-	14

Poniższa tabela przedstawia analizę instrumentów finansowych mierzonych w wartości godziwej, pogrupowanych według trzypoziomowej hierarchii, gdzie:

Poziom 1 – wartość godziwa oparta jest o ceny giełdowe (niekorygowane);

Poziom 2 – wartość godziwa ustalana jest na bazie wartości obserwowalnych na rynku jednakże nie będących bezpośrednim kwotowaniem rynkowym;

Poziom 3 – wartość godziwa ustalana jest na bazie różnych technik wyceny nie opierających się o jakiekolwiek obserwowalne dane rynkowe.

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień 31.12.2017		na dzień 31.12.2016	
	Poziom 1	Poziom 2	Poziom 1	Poziom 2
Akcje spółek dopuszczonych do obrotu publicznego	1	-	1	-
Instrumenty pochodne (aktywa)	-	8 483	-	1 869
Instrumenty pochodne (pasywa)	-	(2 388)	-	(4 636)
Razem	1	(6 095)	1	(2 767)

Transfery pomiędzy poziomami nie wystąpiły.

Wartością godziwą instrumentu IRS jest różnica pomiędzy prognozowanymi zdyskontowanymi przepływami pieniężnymi odsetek według stałej stopy procentowej oraz zmiennej stopy procentowej opartej o WIBOR 6M.

Grupa wycenia instrumenty pochodne fx forward w wartości godziwej przy zastosowaniu modeli wyceny instrumentów finansowych, wykorzystując ogólnie dostępne kursy walutowe i krzywe zmienności dla walut. Wartość godziwa tych

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 78
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

instrumentów ustalana jest w oparciu o przyszłe przepływy z tytułu zawartych transakcji kalkulowane w oparciu o różnicę między ceną terminową a transakcyjną. Terminowych kursów wymiany walut nie modeluje się jako osobnego czynnika ryzyka, ale wyprowadza z kursu spot dla waluty obcej w stosunku do PLN.

8.31. Pochodne instrumenty finansowe, rachunkowość zabezpieczeń

W grupie kapitałowej Apator umowy dotyczące walutowych instrumentów pochodnych zawierane są w ramach polityki zabezpieczeń przed ryzykiem kursowym. Grupa zabezpiecza wpływy eksportowe przewyższające wydatki z tytułu importu (EUR) oraz wypływy importowe przewyższające wpływy z tytułu eksportu (USD).

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa stosuje rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych. Z dniem 1 lipca 2011 roku Grupa desygnowała do rachunkowości zabezpieczeń instrumenty pochodne typu FX forward zabezpieczające przed zagrożeniem zmienności przepływów pieniężnych z tytułu przyszłych planowanych przepływów ze sprzedaży denominowanych w walucie obcej.

Z dniem 10 lipca 2015 roku Grupa desygnowała do rachunkowości zabezpieczeń instrumenty pochodne typu FX forward zabezpieczające przed zagrożeniem zmienności przepływów pieniężnych z tytułu przyszłych planowanych przepływów z zakupów denominowanych w walucie obcej.

Zabezpieczenia wpływów walutowych zawierane są w horyzoncie czasowym obejmującym następujące po sobie kolejno 24 miesiące (na przełomie roku okres zabezpieczeń może dotyczyć trzech lat kalendarzowych), a suma zabezpieczeń na 24 miesiące nie może przekroczyć planu eksportu na rok bieżący.

Zabezpieczenia wypływów walutowych zawierane są w horyzoncie czasowym obejmującym krocząco 12 miesięcy, a poziom zabezpieczeń w okresie nie może przekroczyć 50% rocznej ekspozycji walutowej.

Poniższa tabela prezentuje szczegółowe informacje dotyczące powiązania zabezpieczającego w rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

Typ zabezpieczenia	Zabezpieczenie zmienności przepływów pieniężnych z tytułu przyszłych przepływów w EUR i USD.
Pozycja zabezpieczana	Pozycję zabezpieczaną stanowi część przyszłych wysoce prawdopodobnych przepływów z tytułu sprzedaży denominowanych w EUR i zakupów denominowanych w USD.
Instrumenty zabezpieczające	Instrumentem zabezpieczającym są transakcje FX forward, w których Grupa zobowiązuje się sprzedać EUR i kupić USD za PLN.
Zabezpieczane ryzyko	Grupa zabezpiecza zmienność przepływów pieniężnych z tytułu ryzyka walutowego.
Sposób ujęcia w sprawozdaniu finansowym	Część zmiany wyceny do wartości godziwej instrumentów zabezpieczających, odpowiadająca efektywnemu zabezpieczeniu, ujmowana jest w kapitale z wyceny transakcji zabezpieczających (zestawienie zmian w kapitale). Nieefektywna część zmiany wyceny do wartości godziwej instrumentów zabezpieczających jest ujmowana w przychodach lub kosztach finansowych (nota 8.24).
Okres, w którym oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych	Oczekuje się, że pozycje zabezpieczane będą generować przepływy pieniężne maksymalnie w okresie do 18 grudnia 2019 roku.
Wartość nominalna	42.300 tys. EUR 8.360 tys. USD

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 79
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

Poniższa tabela przedstawia wartość godziwą instrumentów pochodnych.

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
Aktywa długoterminowe	263	143
Instrumenty zabezpieczające	263	143
Aktywa krótkoterminowe	8 220	1 726
Instrumenty zabezpieczające	8 220	1 726
Razem aktywa	8 483	1 869
Zobowiązania długoterminowe	15	570
Instrumenty zabezpieczające	15	570
Zobowiązania krótkoterminowe	2 373	4 066
Instrumenty zabezpieczające	2 373	4 066
Razem zobowiązania	2 388	4 636

Poniższa tabela przedstawia kwoty z tytułu rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych, jakie Grupa w 2017 roku rozpoznała w wyniku i w kapitale:

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
Wycena instrumentów, w tym:	6 095	(2 767)
Kapitał z wyceny transakcji zabezpieczających (zmiany wyceny do wartości godziwej instrumentów pochodnych zabezpieczających z tytułu zabezpieczanego ryzyka, odpowiadające skutecznemu zabezpieczeniu)	4 128	(3 611)
Wynik finansowy okresu (zmiany wyceny instrumentów pochodnych zabezpieczających z tytułu zabezpieczanego ryzyka, odpowiadające zabezpieczeniu nieefektywnemu)	1 967	844

Poniższa tabela przedstawia zmiany w kapitale z wyceny transakcji zabezpieczających z tytułu rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych w 2017 roku:

WYSZCZEGÓLNIENIE	w okresie	
	od 01.01.2017	od 01.01.2016
	do 31.12.2017	do 31.12.2016
Stan na początek okresu	(3 611)	(2 756)
Odwrócenie wyceny z poprzedniego okresu	3 611	2 756
Wycena na koniec okresu	4 128	(3 611)
Stan na koniec okresu	4 128	(3 611)

W związku z zawartymi umowami o kredyt długoterminowy (umowa z Bankiem Handlowym S.A. z dnia 19 marca 2014 roku, umowa z Bankiem Millennium z 1 lutego 2015 roku), w celu zabezpieczenia się przed wzrostem stopy WIBOR, zawarto transakcje zabezpieczające ryzyko stopy procentowej IRS (Interest Rate Swap). Transakcje te mają na celu zabezpieczenie części płatności odsetkowych.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 80
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Wartością godziwą instrumentu IRS jest różnica pomiędzy prognozowanymi zdyskontowanymi przepływami pieniężnymi odsetek według stałej stopy procentowej oraz zmiennej stopy procentowej opartej o WIBOR 6M.

Transakcja zabezpieczająca	IRS
Pozycja zabezpieczana	Kredyt długoterminowy
Wartość nominalna na dzień ustanowienia zabezpieczenia	76.309 tys. PLN
Wartość nominalna na dzień sprawozdawczy	27.257 tys. PLN
Okres, w którym oczekuje się wystąpienia przepływów pieniężnych	29.10.2014 – 31.12.2020
Sposób ujęcia w sprawozdaniu finansowym	Zgodnie z MSR 39, jeśli zabezpieczenie przepływów pieniężnych jest efektywne, to część efektywna wyceny instrumentów zabezpieczających dotycząca rewaluacji walutowej prezentowana jest w kapitale własnym. Pozostała część wyceny związana z instrumentem zabezpieczającym ujmowana jest w rachunku wyników

Stosowane techniki wyceny zaprezentowano w nocie 8.29.

8.32. Cele i zasady zarządzania ryzykiem finansowym

Poza instrumentami pochodnymi, do głównych instrumentów finansowych, z których korzysta Grupa, należą kredyty bankowe, w tym kredyty w rachunku bieżącym. Grupa posiada też aktywa finansowe, takie jak należności handlowe oraz środki pieniężne oraz inne należności i udzielone pożyczki.

Spółki grupy kapitałowej Apator zawierają transakcje z udziałem instrumentów pochodnych, w skład których wchodzi przede wszystkim walutowe kontrakty terminowe typu forward. Celem tych transakcji jest zarządzanie ryzykiem walutowym powstającym w toku działalności spółek. Umowy na kontrakty terminowe zawierane są na podstawie prognoz kształtowania się kursów walut, zgodnie z wytyczną korporacyjną oraz uchwałą Zarządu jednostki dominującej.

Ryzyko, na które narażone są spółki grupy kapitałowej Apator obejmuje ryzyko rynkowe (przede wszystkim ryzyko walutowe i w mniejszym stopniu ryzyko stopy procentowej), a także ryzyko kredytowe i ryzyko płynności.

Ryzyko walutowe

Grupa narażona jest na ryzyko walutowe z tytułu zawierania transakcji handlowych. Ryzyko takie powstaje w wyniku dokonywania przez spółki sprzedaży i zakupów w walutach innych niż waluta funkcjonalna.

Stopień narażenia grupy kapitałowej Apator na ryzyko walutowe prezentuje poniższa tabela.

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień 31.12.2017		na dzień 31.12.2016	
	w walucie	w PLN	w walucie	w PLN
Pozycje w euro (EUR)	10 825	42 224	10 314	42 501
Należności handlowe	12 365	49 697	13 174	56 034
Przekazane zaliczki na zakup materiałów i usług	21	87	35	157
Środki pieniężne	3 226	13 073	2 060	8 876
Zobowiązania handlowe	(4 558)	(19 647)	(4 292)	(19 559)
Zaliczki otrzymane na dostawy	(19)	(83)	(11)	(46)
Pozostałe zobowiązania	(210)	(903)	(377)	(1 711)

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 81
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień 31.12.2017		na dzień 31.12.2016	
	w walucie	w PLN	w walucie	w PLN
Pozostałe	-	-	(275)	(1 250)
Pozycje w dolarach amerykańskich (USD)	(583)	(2 257)	(2 019)	(8 903)
Należności handlowe	550	1 866	362	1 470
Przekazane zaliczki na zakup materiałów i usług	434	1 551	260	1 043
Środki pieniężne	268	907	438	1 821
Zobowiązania handlowe	(1 781)	(6 391)	(2 805)	(12 090)
Zaliczki otrzymane na dostawy	(54)	(190)	(99)	(413)
Pozostałe zobowiązania	-	-	(175)	(734)
Pozycje w funtach szterlingach (GBP)	965	4 089	(4 970)	(26 231)
Należności handlowe	253	1 152	135	678
Środki pieniężne	1 694	7 713	21	107
Zobowiązania handlowe	(82)	(346)	(26)	(140)
Zaliczki otrzymane na dostawy	-	-	-	-
Pozostałe zobowiązania	(900)	(4 430)	(5 100)	(26 876)
Pozycje w koronach czeskich (CZK)	(2)	(1)	-	-
Zobowiązania handlowe	(2)	(1)	-	-
Pozycje w HUF	8 121	106	4 863	67
Należności handlowe	8 121	106	4 863	67

Na dzień 31 grudnia 2017 roku Grupa Kapitałowa Apator posiadała kontrakty walutowe typu forward.

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień 31.12.2017	
	w walucie	w zł na dzień zawarcia kontraktu
Instrumenty zabezpieczające przepływy środków pieniężnych w EUR	(42 300)	(181 765)
Instrumenty zabezpieczające przepływy środków pieniężnych w USD	8 360	31 155

Zgodnie z przyjętą wytyczną „Regulacje w zakresie kontraktów terminowych” do zabezpieczania wpływów eksportowych przewyższających wydatki z tytułu importu oraz wydatków importowych przewyższających wpływy z eksportu stosuje się kontrakty terminowe typu forward oraz zwykłe opcje kosztowe. Do zawierania kontraktów terminowych wymagana jest zgoda Zarządu w formie uchwały, w której ustalany jest maksymalny nominalny zabezpieczeń, określony na podstawie planu bilansu handlu zagranicznego i poziomu dotychczasowych zabezpieczeń. Zawarcie złożonej struktury zabezpieczającej następuje po uzyskaniu pozytywnej opinii Rady Nadzorczej, która podejmuje decyzję po przedstawieniu przez Zarząd przyczyn zamiaru zastosowania takiego zabezpieczenia oraz jego potencjalnego wpływu na wyniki finansowe.

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego brutto i kapitału własnego na racjonalnie możliwe wahania kursów walut – Grupa oczekuje, że wszystkie waluty mogą wahać się o 10% (przy braku zmienności innych parametrów).

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 82
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE	w okresie od 01.01.2017 do 31.12.2017		w okresie od 01.01.2016 do 31.12.2016	
	Wpływ na wynik finansowy brutto	Bezpośredni wpływ na kapitał własny	Wpływ na wynik finansowy brutto	Bezpośredni wpływ na kapitał własny
EUR / PLN				
+10%	4 222	(18 177)	4 250	(6 123)
- 10%	(4 222)	18 177	(4 250)	6 123
USD / PLN				
+10%	(226)	3 115	(890)	2 018
- 10%	226	(3 115)	890	(2 018)
GBP / PLN				
+10%	409	-	(2 623)	268
- 10%	(409)	-	2 623	(268)
HUF / PLN				
+10%	11	-	7	-
- 10%	(11)	-	(7)	-

Ryzyko stopy procentowej

Ze względu na posiadane zobowiązania w postaci kredytów oprocentowanych według zmiennych stóp procentowych, Grupa Kapitałowa Apator narażona jest na ryzyko stóp procentowych. Poniżej zaprezentowano instrumenty finansowe ze względu na stopę procentową.

WYSZCZEGÓLNIENIE	na dzień	
	31.12.2017	31.12.2016
Instrumenty finansowe o stałej stopie procentowej	29 251	30 888
Aktywa finansowe	151 524	193 381
Zobowiązania finansowe	(122 273)	(162 493)
Instrumenty finansowe o zmiennej stopie procentowej	(97 234)	(141 767)
Aktywa finansowe	71 052	20 414
Zobowiązania finansowe	(168 286)	(162 181)
Razem	(67 983)	(110 879)

Poniższa tabela przedstawia wrażliwość wyniku finansowego brutto i kapitału własnego na racjonalne możliwe wahania stóp WIBOR. Dla potrzeby analizy zakłada się, że kwota zobowiązań niespłaconych na koniec okresu sprawozdawczego była niezapłacona cały rok.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 83
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

WYSZCZEGÓLNIENIE	w okresie od 01.01.2017 do 31.12.2017		w okresie od 01.01.2016 do 31.12.2016	
	Wpływ na wynik finansowy brutto	Wpływ na kapitał własny	Wpływ na wynik finansowy brutto	Wpływ na kapitał własny
WIBOR				
+ 100 punktów bazowych	(859)		(1 513)	
- 100 punktów bazowych	859	-	1 513	-
LIBOR				
+ 100 punktów bazowych	(115)	-	100	-
- 100 punktów bazowych	115	-	(100)	-
EURIBOR				
+ 100 punktów bazowych	50	-	(12)	-
- 100 punktów bazowych	(50)	-	12	-
NBU				
+ 100 punktów bazowych	18	-	6	-
- 100 punktów bazowych	(18)	-	(6)	-
PRIBOR				
+ 100 punktów bazowych	4	-	1	-
- 100 punktów bazowych	(4)	-	(1)	-

* Wartość wyceny instrumentu IRS ujętą w kapitale własnym uznano za nieistotną, w związku z tym nie przeprowadzono analizy wrażliwości.

Ryzyko kredytowe

Ryzyko kredytowe polega na tym, że kontrahent nie wywiąże się ze swoich zobowiązań wynikających z instrumentu finansowego lub umowy, co spowoduje poniesienie przez drugą stronę straty finansowej.

Grupa Kapitałowa Apator jest narażona na ryzyko kredytowe wynikające z jej działalności operacyjnej, głównie z należności handlowych.

W celu ograniczenia tego ryzyka, spółki grupy kapitałowej Apator zawierają transakcje wyłącznie z renomowanymi firmami o dobrej zdolności kredytowej. Wszyscy klienci, którzy chcą skorzystać z odroczonej terminowości płatności, podlegają wstępnej weryfikacji. W spółkach funkcjonuje instrukcja finansowej kontroli zleceń sprzedaży. Grupa dąży do tego, aby współpraca ze wszystkimi klientami odbywała się na podstawie umów handlowych. Ponadto, dzięki bieżącemu monitorowaniu stanów należności, narażenie Grupy na ryzyko nieściągalnych należności jest nieznaczne.

Na należności handlowe składają się kwoty należne od dużej liczby klientów, rozłożone między różne branże i obszary geograficzne. Nie występuje kontrahent, z którym saldo należności przekraczałoby 10% całkowitego salda należności handlowych.

Ryzyko kredytowe dotyczące środków pieniężnych i instrumentów pochodnych jest ograniczone, gdyż kontrahentami grupy kapitałowej Apator są banki o wysokim ratingu przyznawanym przez międzynarodowe agencje ratingowe.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 84
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Ryzyko związane z płynnością

Grupa Kapitałowa Apator monitoruje ryzyko płynności finansowej, tworząc miesięczne plany wydatków oraz analizuje na bieżąco sytuację finansową. W celu finansowania bieżącej działalności spółki korzystają głównie z kredytu w rachunku bieżącym.

Poniższa tabela przedstawia informację o terminach umownej wymagalności zobowiązań.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Wartość na dzień sprawozdawczy	Przepływy pieniężne wynikające z umowy					RAZEM
		poniżej 6 miesięcy	od 6 do 12 miesięcy	od 1 roku do 2 lat	od 2 do 5 lat	powyżej 5 lat	
Stan na dzień 31.12.2017	292 947	161 545	86 317	15 861	28 175	3 036	294 934
Kredyty i pożyczki	167 963	53 995	82 199	8 378	24 536	-	169 108
Zobowiązania z tytułu leasingu	9 432	2 259	2 158	2 759	2 505	-	9 681
Płatności z tytułu instrumentów pochodnych	2 388	1 825	548	15	-	-	2 388
Zobowiązania handlowe	88 958	83 324	1 412	4 222	-	-	88 958
Zobowiązania inwestycyjne	10 265	6 201	-	487	1 134	3 036	10 858
Pozostałe zobowiązania finansowe	13 941	13 941	-	-	-	-	13 941
Stan na dzień 31.12.2016	329 309	177 704	70 644	45 955	29 662	7 789	331 754
Kredyty i pożyczki	194 423	72 371	65 942	36 263	16 978	4 422	195 976
Zobowiązania z tytułu leasingu	9 383	2 002	1 776	3 291	2 528	-	9 597
Płatności z tytułu instrumentów pochodnych	4 636	1 874	1 504	1 257	-	-	4 635
Zobowiązania handlowe	93 458	93 037	422	-	-	-	93 459
Zobowiązania inwestycyjne	8 027	3 541	-	492	1 305	3 367	8 705
Pozostałe zobowiązania finansowe	19 382	4 879	1 000	4 652	8 851	-	19 382

Ryzyko podatkowe

Przepisy dotyczące podatku od towarów i usług, podatku dochodowego od osób prawnych, fizycznych, czy składek na ubezpieczenia społeczne podlegają zmianom, wskutek czego niejednokrotnie brak jest odniesienia do utrwalonych regulacji bądź precedensów prawnych. Obowiązujące przepisy zawierają również niejasności, które powodują różnice w opiniach, co do interpretacji prawnej przepisów podatkowych zarówno między organami państwowymi, jak i między organami państwowymi i przedsiębiorstwami. Rozliczenia podatkowe oraz inne (na przykład celne czy dewizowe) mogą być przedmiotem kontroli organów, które uprawnione są do nakładania istotnych kar, a ustalone w wyniku kontroli dodatkowe kwoty zobowiązań muszą zostać wpłacone wraz z odsetkami. Zjawiska te powodują, że ryzyko podatkowe w Polsce jest wyższe niż istniejące zwykle w krajach o bardziej rozwiniętym systemie podatkowym.

Dostarczanie zaawansowanych technologicznie wyrobów dla najbardziej wymagających klientów w Polsce i za granicą RP, jest aktualnie istotnym czynnikiem rozwoju biznesu w Grupie, przynoszącym stabilne zyski, niemniej z uwagi na osiągniętą skalę i tempo rozwoju, a także na fakt, że złożoność przedmiotu realizacji umów na dostawy produktów wymaga niejednokrotnie udziału w międzynarodowych konsorcjach, automatycznie zwiększa związane z prowadzeniem działalności międzynarodowej ryzyko finansowe. Jednym z elementów ryzyka są ryzyka podatkowe

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 85
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

związane z przepływem towarów pomiędzy firmami współpracującymi w ramach realizacji umów i pochodzącymi z różnych krajów i towarzyszącymi tym transakcjom interpretacjami podatkowymi.

Rozliczenia podatkowe mogą zostać poddane kontroli przez okres pięciu lat. W efekcie kwoty wykazane w sprawozdaniu finansowym mogą ulec zmianie w późniejszym terminie po ostatecznym ustaleniu ich wysokości przez organa skarbowe. Grupa Kapitałowa Apator stoi na stanowisku, że utworzono odpowiednie rezerwy w odniesieniu do prawdopodobnych i możliwych do kwantyfikacji ryzyk zobowiązań.

Zarządzanie kapitałem

Głównym celem zarządzania kapitałem Grupy Kapitałowej Apator jest utrzymanie dobrego ratingu kredytowego i bezpiecznych wskaźników kapitałowych, które wspierałyby działalność operacyjną i inwestycyjną oraz zwiększałyby jej wartość dla akcjonariuszy.

8.33. Zakup jednostek zależnych

W 2017 roku nie miały miejsca transakcje w tym obszarze.

8.34. Informacje na temat podmiotów powiązanych

Informacje na temat świadczeń na rzecz personelu kierowniczego prezentuje tabela.

WYSZCZEGÓLNIENIE	za okres	
	od 01.01.2017	od 01.01.2016
	do 31.12.2017	do 31.12.2016
Krótkoterminowe świadczenia pracownicze	17 318	14 719
Świadczenia po okresie zatrudnienia	422	142
Pozostałe świadczenia długoterminowe	-	97
Świadczenia z tytułu rozwiązania stosunku pracy	540	72
Razem	18 280	15 030

Transakcje z jednostkami powiązanymi odbywały się na warunkach rynkowych. Dane dotyczące transakcji przeprowadzonych z jednostkami powiązanymi oraz informacje dotyczące nierozliczonych sald prezentuje tabela.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Apator Elektro Sp. z o.o.	Teplovodomer S.A.	INDA d.o.o.	POZOSTAŁE PODMIOTY POWIĄZANE	RAZEM
Transakcje w okresie od 01.01.2017 do 31.12.2017					
Sprzedaż produktów i usług *	-	20 609	-	3	20 612
Sprzedaż towarów i materiałów	-	86	-	-	86
Koszt dotyczący transakcji sprzedaży	-	13 241	-	-	13 241
Należności handlowe	-	829	-	-	829
Zakup produktów, usług, towarów i materiałów	-	92	515	2 838	3 445
Zobowiązania handlowe	-	-	43	576	619
Nazwa jednostki:					
Grupa Kapitałowa Apator					
Strona 86					
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:					
01.01.2017 – 31.12.2017					
Waluta sprawozdawcza:					
złoty polski (PLN)					
Poziom zaokrągleń:					
wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)					

WYSZCZEGÓLNIENIE	Apator Elektro Sp. z o.o.	Teplovodomer S.A.	INDA d.o.o.	POZOSTAŁE PODMIOTY POWIĄZANE	RAZEM
Transakcje w okresie od 01.01.2016 do 31.12.2016					
Sprzedaż produktów i usług *	68	20 954	-	2	21 024
Sprzedaż towarów i materiałów	-	189	-	-	189
Koszt dotyczący transakcji sprzedaży	-	12 958	-	-	12 958
Należności handlowe	-	4 754	-	-	4 754
Zakup produktów, usług, towarów i materiałów	-	-	355	155	510
Zakup rzeczowych aktywów trwałych i wartości niematerialnych	-	-	442	-	442
Zobowiązania handlowe	-	-	-	10	10

* w tym korekta z tytułu niezrealizowanej marży ze sprzedaży do jednostek współkontrolowanych

Grupa dokonała identyfikacji podmiotów powiązanych. Za podmioty powiązane uznano:

a. Jednostki zależne

- Apator Control Sp. z o.o. (Toruń)
- Apator Mining Sp. z o.o. (Katowice)
- FAP Pafal S.A. (Świdnica)
- Apator Metrix S.A. (Tczew)
- Apator GmbH (Berlin, Niemcy)
- Apator Rector (Zielona Góra)
- Apator Powogaz S.A. (Poznań)
- Apator Elkomtech S.A. (Łódź)
- Apator Telemetry Sp. z o.o. (Słupsk) - jednostka zależna od Apator Powogaz S.A.
- Apator Metroteks TOV (Kijów, Ukraina) - jednostka zależna od Apator Powogaz S.A.
- Apator Metra s.r.o. (Supmerk, Czechy) – jednostka zależna od Apator Powogaz S.A.
- Apator Miitors ApS. (Aarhus, Dania) – zależna od Apator Powogaz S.A.
- George Wilson Industries Ltd. (Coventry, Wielka Brytania)

b. Jednostki współkontrolowane

- Teplovodomer (Mytishi, Rosja) - jednostka współkontrolowana przez Apator Powogaz S.A.
- Inda d.o.o. (Słowenia) - jednostka współkontrolowana przez George Wilson Industries Ltd.

c. Członków Rady Nadzorczej

d. Członków kluczowego personelu kierowniczego

e. Bliskich członków rodziny członków Rady Nadzorczej i personelu kierowniczego pozostających we wspólnym gospodarstwie domowym

f. Podmioty kontrolowane przez osoby określone w punktach c. i d.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 87
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

Zarząd APATOR S.A. stwierdził, że w skład najwyższego kierownictwa Spółki APATOR S.A. wchodzi następujące osoby:

- Mirosław Klepacki – Prezes Zarządu (od 16 listopada 2017 r.)
- Andrzej Szostak – Prezes Zarządu (od 1 stycznia do 15 listopada 2017 r.)
- Piotr Nowak – Członek Zarządu (do 3 stycznia 2018 r.)
- Piotr Dobrowolski – Członek Zarządu (od 1 stycznia 2017 r. do 27 lutego 2017 r.)
- Agnieszka Nosal – Członek Zarządu (od 1 stycznia do 30 listopada 2017 r.)
- Arkadiusz Chmielewski – Członek Zarządu (od 12 czerwca 2017 do 30 listopada 2017 r.)

Inni członkowie kierownictwa:

- Krzysztof Malec – Prokurent, Dyrektor ds. Operacyjnych
- Małgorzata Mazurek Dyrektor ds. Finansowych, Prokurent
- Jolanta Dombrowska Dyrektor Biura Zarządzania i Relacji Inwestorskich, Prokurent
- Artur Bratkowski Dyrektor ds. Aparatury i Systemów Pomiarowych, Prokurent
- Tom Ruhan – Prokurent, Doradca Zarządu

Transakcje z innymi podmiotami powiązanymi, określonymi w punktach c – f, poza wypłacaniem wynagrodzeń z tytułu pełnionych funkcji i świadczeń z tytułu pracy, przedstawiono w tabeli powyżej (pozostałe podmioty powiązane).

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 88
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

8.35. Pozycje warunkowe i pozostałe pozycje nieuwjęte w sprawozdaniu z sytuacji finansowej

Gwarancje

Na dzień 31 grudnia 2017 r. Grupa Kapitałowa Apator posiadała gwarancje stanowiące zabezpieczenie umów wystawione przez:

1. Bank Handlowy w Warszawie S.A.:
 - ✓ z tytułu gwarancji należytego wykonania w wysokości 1.643 tys. zł maksymalnie do 10 maja 2021 roku.
2. TU Euler Hermes S.A.:
 - ✓ z tytułu gwarancji należytego wykonania w wysokości 7.949 tys. zł maksymalnie do 11 stycznia 2019 roku;
 - ✓ z tytułu rękojmi i gwarancji jakości w wysokości 194 tys. zł maksymalnie do 30 stycznia 2022 roku;
 - ✓ z tytułu wadium w wysokości 2.561 tys. zł do 21 lutego 2018 roku.
3. Bank Millennium S.A.:
 - ✓ z tytułu gwarancji należytego wykonania w wysokości 154 tys. zł maksymalnie do 15 stycznia 2020 roku.
4. InterRisk TU S.A.:
 - ✓ z tytułu gwarancji należytego wykonania w wysokości 463 tys. zł maksymalnie do 19 czerwca 2021 roku;
 - ✓ z tytułu rękojmi i gwarancji jakości w wysokości 198 tys. zł do 31 grudnia 2022 roku;
5. ING Bank Śląski:
 - ✓ z tytułu gwarancji należytego wykonania w wysokości 1.776 tys. zł do 31 grudnia 2018 roku;
 - ✓ z tytułu rękojmi i gwarancji jakości w wysokości 202 tys. zł do 11 sierpnia 2019 roku.

Ponadto, na 31 grudnia 2017 r., spółki Grupy były stronami następujących gwarancji i poręczeń:

1. Spółka Apator SA:
 - ✓ gwarancja dla National Industry Group Ltd. na kwotę 4,5 mln GBP (tj. 21,8 mln zł), zabezpieczająca spłatę przez Apator Metrix SA odroczonej w czasie płatności za udziały GWi. Gwarancja została udzielona do 2020 roku.
2. Spółka zależna Apator Powogaz SA:
 - ✓ poręczenie kredytu zaciągniętego w ING Bank Śląski SA dla spółki zależnej Apator Telemetria sp. z o.o. do kwoty 3,5 mln zł na okres do 30.11.2022 roku.
3. Spółka zależna Apator Metrix SA:
 - ✓ gwarancja dla spółki zależnej George Wilson Industries Ltd (GWi) do maksymalnej kwoty 6,7 mln GBP, tj. 31,5 mln zł do 31.08.2021 roku. Gwarancja stanowi zabezpieczenie współpracy pomiędzy GWi a National Grid Gas Plc w ramach napraw, remontów i dostaw gazomierzy oraz regulatorów,
 - ✓ gwarancja dla Apator GmbH do maksymalnej kwoty 2,0 mln EUR, tj. 8,84 mln zł, na okres 3 lat tj. do 31.12.2019 roku. Gwarancja stanowi zabezpieczenie współpracy pomiędzy Apator GmbH a THUGA AG w ramach dostaw gazomierzy.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 89
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

8.36. Struktura zatrudnienia

Zatrudnienie w grupie kapitałowej Apator prezentuje tabela.

WYSZCZEGÓLNIENIE	okres	
	od 01.01.2017	od 01.01.2016
	do 31.12.2017	do 31.12.2016
Przeciętne zatrudnienie w osobach za okres	2 664	2 556
Pracownicy fizyczni	1 561	1 427
Pracownicy umysłowi	1 103	1 129
Stan zatrudnienia w osobach na koniec okresu	2 518	2 621
Pracownicy fizyczni	1 460	1 490
Pracownicy umysłowi	1 058	1 131

8.37. Wysokość wynagrodzenia podmiotu uprawnionego do badania sprawozdania finansowego

W dniu 7 czerwca 2017 roku oraz w dniu 4 września 2017 roku podpisano ze spółką KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k. umowy na prace audytorskie obejmujące odpowiednio badanie śródrocznego jednostkowego sprawozdania finansowego i przegląd śródrocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego oraz badanie rocznego jednostkowego sprawozdania finansowego i badanie rocznego skonsolidowanego sprawozdania finansowego APATOR S.A. za rok 2017. Prace audytorskie dotyczące lat 2011 – 2016 również były prowadzone przez spółkę KPMG Audyt Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością sp. k.

Wynagrodzenie biegłego rewidenta prezentuje poniższa tabela.

WYSZCZEGÓLNIENIE	WARTOŚĆ	
	2017 rok	2016 rok
Badanie/ przegląd raportów śródrocznych	51	46
Badanie/ przegląd raportów rocznych	76	83
Razem	127	129

Poza wymienionym powyżej wynagrodzeniem Spółka APATOR S.A. pokrywa również udokumentowane koszty pobytu zespołu audytorskiego poza siedzibą Audytorów (przejazdy, noclegi) oraz koszty przesyłek kurierskich.

8.38. Korekta danych porównawczych

W niniejszym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupa Kapitałowa Apator dokonała zmiany danych porównawczych wynikających z niezasadnie aktywowanych jako prace rozwojowe kosztów prac badawczych, a także błędnie zastosowanej metody wyceny zapasów (pierwotnie zastosowano metodę LIFO).

Wpływ powyższych zmian na sprawozdanie finansowe Grupy Apator zaprezentowano w poniższych tabelach.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 90
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

Sprawozdanie z sytuacji finansowej

POZYCJE SPRAWOZDANIA	ZMIANA (1)	ZMIANA (2)	
tytuł zmiany:	Korekta prac badawczych ujętych jako prace rozwojowe	Korekta wyceny zapasów	RAZEM
Aktywa trwałe	2 658	120	2 778
Wartości niematerialne	2 658	-	2 658
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego	-	120	120
Aktywa obrotowe	-7 339	-477	-7 816
Zapasy	-7 854	-441	-8 295
Należności z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych	515	-36	479
AKTYWA RAZEM	-4 681	-357	-5 038
Kapitał własny	-4 681	-357	-5 038
Kapitał własny przypadający akcjonariuszom jednostki dominującej	-3 054	-184	-3 238
Niepodzielony wynik finansowy	-3 054	-184	-3 238
- niepodzielony wynik z lat ubiegłych	-726	-	-726
- wynik bieżącego okresu	-2 328	-184	-2 512
Udziały niesprawujące kontroli	-1 627	-173	-1 800
PASYWA RAZEM	-4 681	-357	-5 038

Sprawozdanie z całkowitych dochodów

POZYCJE SPRAWOZDANIA	ZMIANA (1)	ZMIANA (2)	
tytuł zmiany:	Korekta prac badawczych ujętych jako prace rozwojowe	Korekta wyceny zapasów	RAZEM
Sprawozdanie z całkowitych dochodów			
Działalność kontynuowana			
Koszt własny sprzedaży	-3 728	190	-3 538
Koszt sprzedanych produktów i usług (-)	-3 728	190	-3 538
- pozostałym jednostkom	-3 728	190	-3 538
Zysk (strata) brutto ze sprzedaży	-3 728	190	-3 538
Zysk (strata) ze sprzedaży	-3 728	190	-3 538
Pozostałe przychody (koszty) operacyjne, w tym:	-	-630	-630
Wynik na aktualizacji niefinansowego majątku obrotowego	-	-630	-630
Zysk (strata) z działalności operacyjnej	-3 728	-440	-4 168
Zysk (strata) przed opodatkowaniem	-3 728	-440	-4 168
Podatek dochodowy (-)	456	84	540
Zysk (strata) netto z działalności kontynuowanej	-3 272	-356	-3 628
Zysk (strata) netto	-3 272	-356	-3 628

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 91
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

POZYCJE SPRAWOZDANIA	ZMIANA (1)	ZMIANA (2)	
tytuł zmiany:	Korekta prac badawczych ujętych jako prace rozwojowe	Korekta wyceny zapasów	RAZEM
Całkowite dochody ogółem	-3 272	-356	-3 628
Zysk (strata) netto, z tego przypadający:	-3 271	-357	-3 628
akcjonariuszom podmiotu dominującego	-2 328	-184	-2 512
udziałom niesprawnym kontroli	-943	-173	-1 116
Całkowite dochody ogółem, z tego przypadające:	-3 271	-357	-3 628
akcjonariuszom podmiotu dominującego	-2 328	-184	-2 512
udziałom niesprawnym kontroli	-943	-173	-1 116

Sprawozdanie z przepływów pieniężnych

POZYCJE SPRAWOZDANIA	ZMIANA (1)	ZMIANA (2)	
tytuł zmiany:	Korekta prac badawczych ujętych jako prace rozwojowe	Korekta wyceny zapasów	RAZEM
Sprawozdanie z przepływów pieniężnych			
Przepływy środków pieniężnych z działalności operacyjnej			
Zysk przed opodatkowaniem (działalność kontynuowana)	-3 727	-440	-4 167
Środki pieniężne z działalności operacyjnej przed uwzględnieniem zmian w kapitale obrotowym	-3 727	-440	-4 167
Zmiana stanu zapasów	6 445	440	6 885
Środki pieniężne wygenerowane w toku działalności operacyjnej	2 718	-	2 718
Środki pieniężne netto z działalności operacyjnej	2 718	-	2 718
Przepływy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej			
Wydatki na nabycie wartości niematerialnych	-2 718	-	-2 718
Środki pieniężne netto wykorzystane z działalności inwestycyjnej	-2 718	-	-2 718

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator		Strona 92
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)		

8.39. Zdarzenia następujące po zakończeniu okresu sprawozdawczego

W dniu 26 stycznia 2018 Apator S.A. zawarł z Apator Rector Sp. z o.o. umowę pożyczki w wysokości 3 mln zł. Pożyczki udzielono na okres do 30 kwietnia 2018 roku, a jej oprocentowanie ustalono na poziomie WIBOR 1M + marża 0,7 p.p. (aneksem nr 1 z 27 marca 2018 roku zwiększono marżę do poziomu 3,76 p.p., a termin spłaty ustalono na 28 lutego 2019 roku, natomiast aneksem nr 2 z 16 kwietnia 2018 roku zwiększono kwotę pożyczki do 6 mln zł).

W dniu 7 lutego Sąd Rejonowy Katowice-Wschód w Katowicach wydał postanowienie o wykreśleniu zastawu na 300.000 szt. akcji Apator S.A. ustanowionego jako zabezpieczenie limitu na gwarancje w Raiffeisen Bank Polska S.A.

Z dniem 9 lutego 2018 roku cofnięto prokurę dla Toma Ruhana, zaliczanego do najwyższego kierownictwa Spółki.

W związku ze spłatą zobowiązań przez Apator Metrix S.A., z dniem 28 lutego 2018 wygasła gwarancja udzielona tej spółce przez Apator S.A. (wartość gwarancji na 31 grudnia 2017 roku wynosiła 21.842 tys. zł).

Ponadto, Zarząd Apator S.A. zadeklarował wypłatę dywidendy z zysku za rok obrotowy 2017 w wysokości 1,20 zł brutto na jedną akcję. Na poczet dywidendy z zysku za 2017 rok wypłacona została w grudniu 2017 roku zaliczka w wysokości 0,35 zł brutto na 1 akcję. Pozostała deklarowana kwota dywidendy, w wysokości 0,85 zł brutto na 1 akcję, zostanie wypłacona po jej zatwierdzeniu przez Walne Zgromadzenie Apator S.A., które odbędzie się 28 maja 2018 r.

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 93
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrągleń:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			

9. Podpisy

Zarząd

2018-04-27

Mirosław Klepacki

Prezes Zarządu, Dyrektor Generalny

Osoba, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych

2018-04-27

Małgorzata Mazurek

Dyrektor ds. Finansowych

Nazwa jednostki:	Grupa Kapitałowa Apator			Strona 94
Okres objęty sprawozdaniem finansowym:	01.01.2017 – 31.12.2017	Waluta sprawozdawcza:	złoty polski (PLN)	
Poziom zaokrąglenia:	wszystkie kwoty wyrażone są w tysiącach złotych polskich (o ile nie wskazano inaczej)			